

وزارت معارف
معینیت انکشاف نصاب تعلیمی و
تربیهٔ معلم
ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی
و تألیف کتب درسی

کتاب معلم
رهنمای تدریس جغرافیه

صنف ۸

رهنمای تدریس جغرافیه   صنف ۸

سال چاپ : ۱۳۹۶ هـ. ش.

وزارت معارف
معینیت انکشاف نصاب تعلیمی و
تربیهٔ معلم
ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی
و تألیف کتب درسی

کتاب معلم

رهنمای تدریس جغرافیه

صنف هشتم

سال چاپ: ۱۳۹۶ هـ. ش.

مؤلفان:

- معاون سر مؤلف محمد رفیق مومند
- معاون سرمؤلف شکیلا حبیب رحیمی

ایدیت علمی و مسلکی:

- پوهنمل دوکتوراندوس رحمت ځواکمن

ایدیت زبانی:

- الحاج محمد عظیم صادقیار

کمیتهٔ دینی، سیاسی و فرهنگی:

- داکتر عطاء الله واحدیار مشاور ارشد وزارت معارف و رئیس نشرات.
- حبیب الله راحل مشاور وزارت معارف در ریاست انکشاف نصاب تعلیمی
- مولوی قیام الدین کشاف
- معاون مؤلف مایل آقا متقی

کمیتهٔ نظارت:

- دکتور اسدالله محقق معین نصاب تعلیمی، تربیهٔ معلم و مرکز ساینس
- دکتور شیر علی ظریفی مسؤول پروژهٔ انکشاف نصاب تعلیمی
- معاون سرمؤلف عبدالظاهر گلستانی رئیس عمومی انکشاف نصاب تعلیمی و تألیف کتب درسی

طرح و دیزاین:

حمیدالله غفاری و حمید کریمی

بسم الله الرحمن الرحيم

سرود ملی

دا وطن افغانستان دی   دا عزت د هر افغان دی

کور د سولې کور د تورې   هر بچی یې قهرمان دی

دا وطن د ټولو کور دی   د بلوڅو د ازبکو

د پښتون او هزاره وو   د ترکمنو د تاجکو

ورسره عرب، ګوجر دي   پامیریان، نورستانیان

براهوي دي، قزلباش دي   هم ایماق، هم پشه یان

دا هیواد به تل ځلیږي   لکه لمر پر شنه آسمان

په سینه کې د آسیا به   لکه زړه وي جاویدان

نوم د حق مو دی رهبر   وایو الله اکبر وایو الله اکبر

بسم الله الرحمن الرحیم

پیام وزیر معارف

استادان و معلمان محترم،

تعلیم و تربیه اساس توسعه و انکشاف هر کشور را تشکیل می‌دهد و نصاب تعلیمی یکی از عناصر بنیادی تعلیم و تربیه می‌باشد که مطابق انکشافات علمی و نیازمندی‌های جامعه وضع می‌گردد، واضح است که انکشافات علمی و ضرورت‌های جامعه همواره در حال تَطَوُر می‌باشد؛ بناءً لازم است نصاب تعلیمی نیز به صورت علمی و دقیق مطابق ایجابات عصر و زمان انکشاف نماید. البته نباید نصاب تعلیمی تابع تغییرات سیاسی، نظریات و تمایلات اشخاص گردد.

کتاب رهنمای معلم که امروز در دسترس شما قرار دارد بنابر همین مشخصات تهیه و ترتیب گردیده و با تکیه بر میتودهای جدید تدریس، فعالیت‌ها و مواد معلوماتی نیز در آن اضافه شده است که یقیناً برای فعال نگاه داشتن شاگردان در عملیهٔ تدریس مفید و مؤثر می‌باشد.

امیدوارم محتویات این کتاب که با استفاده از روش های آموزش فعال تألیف و تدوین شده است، مورد استفادهٔ شما استادان عزیز قرار گیرد. با استفاده از فرصت از اولیای محترم شاگردان تقاضا بعمل می‌آید تا در تعلیم و تربیهٔ با کیفیت دختران و پسران خود همکاری متداوم نمایند، تا به این وسیله اهداف و آرزوهای نظام معارف بر آورده گردد و نتایج و دست آوردهای خوبی برای نسل جوان و کشور ما داشته باشد.

استادان و معلمان گرانقدر ما در تطبیق مؤثر نصاب تعلیمی رسالت و مسؤولیت بزرگ دارند.

وزارت معارف همواره تلاش می‌نماید تا نصاب تعلیمی معارف مطابق اساسات و ارزشهای دین مبین اسلام، نیازمندی های جامعه و منافع ملی و وطندوستی با معیار های جدید علمی ساینس و تکنالوژی انکشاف نماید.

به منظور نیل به این مأمول بزرگ ملی از تمام شخصیت های علمی، دانشمندان تعلیم و تربیهٔ کشور و اولیای محترم شاگردان تمنا دارم، تا با ارائهٔ نظریات و پیشنهادات رهنمودی و سودمند خویش مؤلفان ما را در بهبودبخشی بیشتر از پیش تألیف کتب درسی و رهنماهای معلمان یاری نمایند.

از همهٔ دانشمندانی که در تهیه و ترتیب این کتاب سهم گرفته اند، و نیز از مؤسسات محترم ملی و بین المللی و سایر کشور های دوست که در تهیه و ترتیب نصاب تعلیمی جدید، طبع و توزیع کتب درسی و رهنماهای معلمان زمینه سازی و یا همکاری های مادی یا معنوی نموده اند صمیمانه اظهار امتنان و قدردانی نموده تداوم همکاری های شان را آرزو می‌نمایم.

و من الله التوفیق

دکتور اسدالله حنیف بلخی

وزیر معارف جمهوری اسلامی افغانستان

فهرست عناوین

فصل اول

کلیات پروگرام درسی علم جغرافیه

۱ـ مقدمه

اهمیت تعلیم و تربیت و رسالت معلمان

مربیان هر کدام تعلیم و تربیه را به شکل‌های گوناگون تعریف کرده اند. عده ای تعلیم و تربیت را انتقال، ارزیابی و توسعه یی میراث فرهنگی گذشته گان می‌دانند. عده ای نیز تعلیم و تربیت را تشکیل نهایی، صفات و قابلیت‌های معین در فرد خوانده اند. پاره ای هم تعلیم و تربیت را آشکار ساختن استعدادهای نهفته در فرد یا به بیان روشن تر به فعل در آوردن توانایی و استعدادهای فرد می‌شمارند. برخی از مربیان، تعلیم و تربیت را آماده کردن فرد برای زنده گی کردن در اجتماع معین و آشنا ساختن وی به آداب و رسوم و عقاید و افکار خاص می‌پندارند. امروز نظریات مفیدتری دربارۀ ماهیت تعلیم و تربیه به وسیلۀ دانشمندان بزرگ ابراز شده است که نقل آنها در این مقدمه دارای اهمیت خاص است.

از نظر دین مقدس اسلام، هدف تعلیم وتربیت، پرورش انسان کامل است. و انسان کامل کسی است که همه ابعاد روحی و جسمی او در حد توانایی رشد و تکامل پیدا کند. وظیفۀ مهم معلمان؛ رشد ابعاد معنوی و جسمی شاگردان است چه موضوعات مختلف درسی هر کدام به دنبال تحقیق و پرورش بعد خاصی از وجود آدمی است.

بعضی از مربیان، تعلیم و تربیت را رهنمایی جنبه‌های متعدد ابعاد جسمی فرد، یعنی جنبه‌های جسمانی، جنبۀ عقلانی، جنبۀ عاطفی، جنبۀ اجتماعی، جنبۀ کاری، جنبۀ هنری، جنبۀ معنوی و جنبۀ اخلاقی می‌دانند.

جان دیویی، تعلیم و تربیت را تجدید نظر در تجربیات و تشکیل مجدد آنها به گونه‌ای که موجبات رشد بیشتری را در فرد فراهم نماید، تلقی کرده است.

همه تعاریف فوق از جهاتی درست اند، اما به تنهایی بسنده نیستند. مربیان از تعلیم و تربیت شاگردان انتظار زیادی دارند. آنها از شاگردان انتظار دارند که در کنار فراگیری علم و هنر با فرهنگ و آداب و رسوم کشور خود آشنا شده و به منظور سازگاری با جامعه و ورود موفقانه به اجتماع، عادات، مهارت‌ها و نگرش‌های خاصی را کسب کنند، تا در نتیجۀ شگوفایی استعداد بتوانند قابلیت‌های خود را تبارز دهند، مهارت‌های کاری و شغلی مورد نیاز را جهت کسب معاش و تأمین نیازهای اقتصادی جامعه یاد بگیرند. از سوی دیگر انتظار می‌رود ابعاد وجودی شاگردان که توسط زیست شناسان ، روان شناسان، جامعه شناسان، فلاسفه و علمای اخلاقی شناسایی شده است، از طریق بازدهی تعلیم و تربیت رهنمایی، رشد و توسعه یابد.

هدف تعلیم و تربیت، پرکردن ذهن متعلم از حقایق و واقعیت‌های مختلف نیست. شاگرد خوب الزاماً کسی نیست که معلومات زیادی کسب کرده است، برعکس شاگرد خوب کسی است که ابعاد جسمی او در همه زمینه‌ها رشد پیدا کرده باشد و یاد گرفته باشد که چگونه یاد بگیرد. چنین فردی در تمام عمر در پی یادگیری است. دست آورد

تعلیم و تربیت این نیست که تنها به تربیت نخبگان توجه کند و به بقیه شاگردان بی اعتنایی کند. نظام تعلیم و تربیت مطلوب، پرورش استعداد همه گان را مورد توجه قرار میدهد. تعلیم و تربیت به معنای صحیح آن به تحقیق همهٔ اهداف تعلیم و تربیت توجه می‌کند. از سوی دیگر معلم آگاه و وارد به مبانی صحیح تربیتی، در همهٔ دوره‌های تحصیلی به تحقق تمام اهداف عمومی آموزش و پرورش از طریق فعالیت‌های مختلف درسی براساس برنامه طرح توجه دارد.

شاگردان در دورهٔ نوجوانی دارای ویژه گی‌های خاصی هستند. در این دوره متعلمین به لحاظ بدنی وارد مرحلهٔ جدیدی از تغییرات جسمانی می‌شوند. ارتباط شاگردان با یکدیگر و گروه همسالان در این دوره شکل مخصوصی به خود می‌گیرد. آماده گی شاگردان در این دوره برای انجام کارهای اجتماعی و شناخت آداب و رسوم مردم و اقوام مختلف زیادتر از دورهٔ کودکی آنان است. نوجوانان در این دوره به لحاظ عاطفی از هم آهنگی با دیگران و انجام کارهای خوب و کمک به دیگران لذت می‌برند. آنها دوست دارند که خود به طور مستقل بسیاری از امور مربوط به خویش را انجام دهند. آنان در این دوره، علاقهٔ بیشتری برای درک اسرار عالم و یادگیری دربارهٔ طبیعت و عالم معنا از خود نشان می‌دهند. ذوق هنری و حس زیبا شناسی کودکان در این دوره بیش از دورهٔ کودکی است. نوجوانان علاقه دارند که خود را به شکل‌های مختلف بیان کنند. آنها فرصت‌های مختلفی را برای آموزش فراهم می‌کنند. گاهی برخی از کارهای شاگردان همواره خوش آیند معلم نیست؛ اما این فرصت‌ها از اهمیت تربیتی بالاتر برخورداراند. یک معلم آگاه، توجه دارد که از این فرصت‌ها برای رشد ابعاد جسمی شاگردان خود در زمینه‌های مختلف علمی، اجتماعی، اخلاقی، عاطفی، دینی، جسمانی و عقلانی استفادهٔ بیشتر نماید.

اهداف عمومی تعلیم و تربیه در افغانستان

اهداف عمومی تعلیم و تربیت در افغانستان با در نظر داشت جامعهٔ افغانی و انکشاف همه جانبهٔ علم و دانش در جهت آموزش و پرورش برای افراد آن ضروری پنداشته می‌شود. نکات ذیل شاخص‌های تعلیم و تربیه می‌باشد:

اهداف اعتقادی و اخلاقی

- تقویهٔ ایمان و اعتقاد به اساسات دین مقدس اسلام، توسعهٔ بینش اسلام عاری از افراط و تفریط مبتنی بر تعالیم قرآنی و سنن پیامبر (ص)
- ایجاد روحیهٔ خودشناسی به منظور خداشناسی
- تقویهٔ روحیهٔ اعتماد به نفس و الزام به سجایای اخلاقی
- ایجاد روحیهٔ نظم دسیپلین و رعایت ارزشهای قانونی.
- تقویهٔ روحیهٔ درک مسئوولیت در برابر ارزشهای تعلیمی، تربیتی و اجتماعی.

اهداف علمی و آموزشی

در نتیجهٔ مراحل آموزشی که به وسیلهٔ نصاب تعلیمی و سایر فعالیتهای ماورای نصاب تعلیمی صورت می‌گیرد، شاگردان دانش اساسی و لازمی را کسب و مهارتهای عالیتر فکری را انکشاف خواهند داد؛ بنابر این اهداف مهم علمی و آموزشی زیر در نظر گرفته شده است:

ـ کسب و تقویهٔ مهارتهای آموزشی از قبیل: شنیدن، سخن گفتن، خواندن، نوشتن به کار بردن اعداد و حسن خط در زبان‌های رسمی و خارجی.

ـ آموختن مهارتهای آموزش: انکشاف استعدادها برای ارزیابی خودی در مراحل آموزش و نتایج حاصله از آن.

ـ تقویهٔ قابلیت تفکر، تعمق، مطالعه، تحقیق و ابتکار در زمینه‌های علمی، فرهنگی و فنی.

ـ آموزش علوم، فنون تکنالوژی معاصر وکسب مهارتهای فردی و اجتماعی مورد نیاز.

ـ کسب مهارت‌ها جهت حل معضلات و پرابلم‌های فردی و اجتماعی.

اهداف فرهنگی و هنری

ـ شناخت فرهنگ و هنر (صنایع دستی، سوزن دوزی، خامکدوزی، بافت، رسامی، خطاطی، نقاشی، تزیین خانه و دیگر بخش های هنری) و هنرهای سالم جهانی و نیز پرورش و رهنمایی ذوق و استعدادهای هنری و زیبایی شناسی.

ـ آگاهی از تاریخ، فرهنگ، تمدن ملی و اسلامی افغانستان و جهان.

ـ حفظ اصالت و انکشاف فرهنگ، آداب و سنن پسندیدهٔ جامعهٔ افغانستان.

ـ انکشاف مهارت‌های هنری از طریق تمرین و فعالیت‌های انفرادی و جمعی.

اهداف مدنی و اجتماعی

تعقیب اهداف ذیل در انکشاف موقف شاگردان بحیث اعضای یک فامیل، محل، منطقه، اجتماع ملی و بین المللی کمک خواهد کرد.

ـ تقویهٔ روحیهٔ حفاظت از نوامیس ملی، تحکیم بنیاد روابط خانوادهٔ برپایهٔ تساوی حقوق و اخلاق اسلامی.

ـ تقویهٔ روحیهٔ برادری، تعاون، صلح، عدالت اجتماعی، همبستگی ملی و بین المللی.

ـ انکشاف حسن خیر خواهی و ارتقای فضایل اخلاقی، ضدیت با جنگ و مبارزه با مواد مخدر.

ـ تقویهٔ و روحیهٔ احترام به قانون و رعایت آن حمایت از حقوق قانونی همگانی بدون در نظر داشت قوم، جنس، سن، موقف اقتصادی و اجتماعی و وابستگی سیاسی و امثال این‌ها.

ـ انکشاف روحیهٔ مشارکت در فعالیت‌های دینی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی.

ـ ایجاد روحیهٔ حل مسالمت آمیز اختلافات و برخوردها بطور صلح آمیز و سازنده.

ـ ایجاد روحیهٔ فرهنگ شکیبایی وتفاهم.

ـ تقویهٔ روحیهٔ استفاده از تجارب و دستاوردهای علمی و تخنیکی جامعه بین المللی.

ـ تقویهٔ روحیهٔ احترام به کرامت انسانی و اساسات حقوق بشر.

ـ رشد انکشاف روحیهٔ احترام به مقام انسانی واسلامی زن و حمایت از حقوق آنان.

ـ تقویهٔ روحیهٔ رعایت حقوق بزرگان، همسایه گان، شهروندان یا موازین جامعهٔ مدنی.

اهداف اقتصادی

ـ درک ضرورت‌های انکشافی و اقتصادی جامعه و ارتباط آن با اقتصاد خانواده.

ـ درک ارزش و اهمیت کار و تقویهٔ روحیهٔ اشتغال در مشاغل مفید.

ـ ایجاد روحیهٔ صرفه جویی، قناعت و پرهیز از اسراف وتجمل گرایی.
ـ شناخت منابع اقتصادی کشور و شیوهٔهای مناسب استخراج و استفاده از آنها و پرورش روحیهٔ حراست از اموال ملی و منابع طبیعی.

اهداف عمومی دوره متوسطه از صنف (۷-۹)

شاگردانی که دوره ابتداییه را موفقانه سپری نمایند. طبق خواهش شامل این دورهٔ تعلیمی و تربیتی می‌شوند.
هدف کلی این دوره انتخاب مسیرهای مختلف زنده گی مطابق با استعداد و علاقهٔ شاگردان و با در نظرداشت ضرورت‌ها و امکانات کشور می‌باشد، اهداف این دوره را قرار ذیل میتوان در نظر داشت:

۱. انکشاف روحیهٔ خود شناسی به منظور معرفت بیشتر به خداوند (ج).
۱. تقویت دستاوردهای تعلیمی و تربیتی دوره‌های گذشته و آماده گی برای دورهٔ بعدی
۲. توسعه معلومات و تعمق در مسایل دینی، اخلاقی و مبانی اعتقادی و آشنایی مزید به دانش اسلامی
۳. تشخیص استعدادهای شاگردان در رشته‌های مختلف درسی
۴. گسترش معلومات و انکشاف حس کنجکاوی شاگردان دربارهٔ محیط زیست، قوانین طبیعت، علوم و تجارب پیشرفته بشری که با مفاهیم، وسایل و اساسات ساینس استوار باشد.
۵. انکشاف متوازن آموزش زبانهای رسمی کشور، تقویهٔ زبان‌های مادری و زبانهای خارجی و انکشاف سویهٔ علمی شاگردان در افادهٔ مرامها به صورت تحریری و شِفاهی.
۶. انکشاف روحیهٔ اخوت، تعاون، صلح و همبستگی ملی، ضدیت با جنگ‌های ناروا و مبارزه با مواد مخدر و نفی انواع تبعیض و تعصب و سمت دهی شاگردان در راستای رقابت‌های سالم در کارهای شایسته.
۷. رشد مهارتهای تصمیم گیری شاگردان برای انتخاب شغل مطابق با ذوق، علاقه و استعدادهای آنها.
۸. پرورش روحیهٔ مسئوولیت پذیری و انکشاف معلومات شاگردان در فعالیت‌های دینی، فرهنگی و اجتماعی.
۹. پرورش علاقهٔ شاگردان به کار وسیعی در جهت فراهم ساختن زمینه‌های علمی آن.
۱۰. انکشاف مهارت‌های سنجش خودی در مراحل آموزشی.
۱۱. مواظبت از صحت جسمی خویش.

۲ـ معرفی برنامهٔ درسی صنف:

ارزش آموزش علم جغرافیه در دورهٔ متوسطه

وزارت معارف وظیفه دارد که فرزندان کشور را انسان‌های آگاه مسلمان و متمدن بار آورد، و این کار مستلزم آن است که متعلمان عزیز ما در دورهٔ تحصیلی علاوه بر شناخت رشته‌های علوم و ریاضیات و بخصوص با دین، اخلاق، و هم با تاریخ، مدنیت و جغرافیای پیرامون خویش نیز به طور دقیق و عمیق آشنا شوند.

مطالعهٔ تاریخ کشور از یکسو متعلمین را با مفاخر علمی و ادبی و سیاسی گذشته شان آشنا می‌سازد و به آنها هویت تاریخی می‌دهد، و از حوادث و رویدادهای تاریخ ذهن متجسس متعلمین را به تجزیه و تحلیل وامی دارد و آنها را قادر می‌سازد که حوادث و رویدادهای روز را به خوبی تجزیه نمایند.

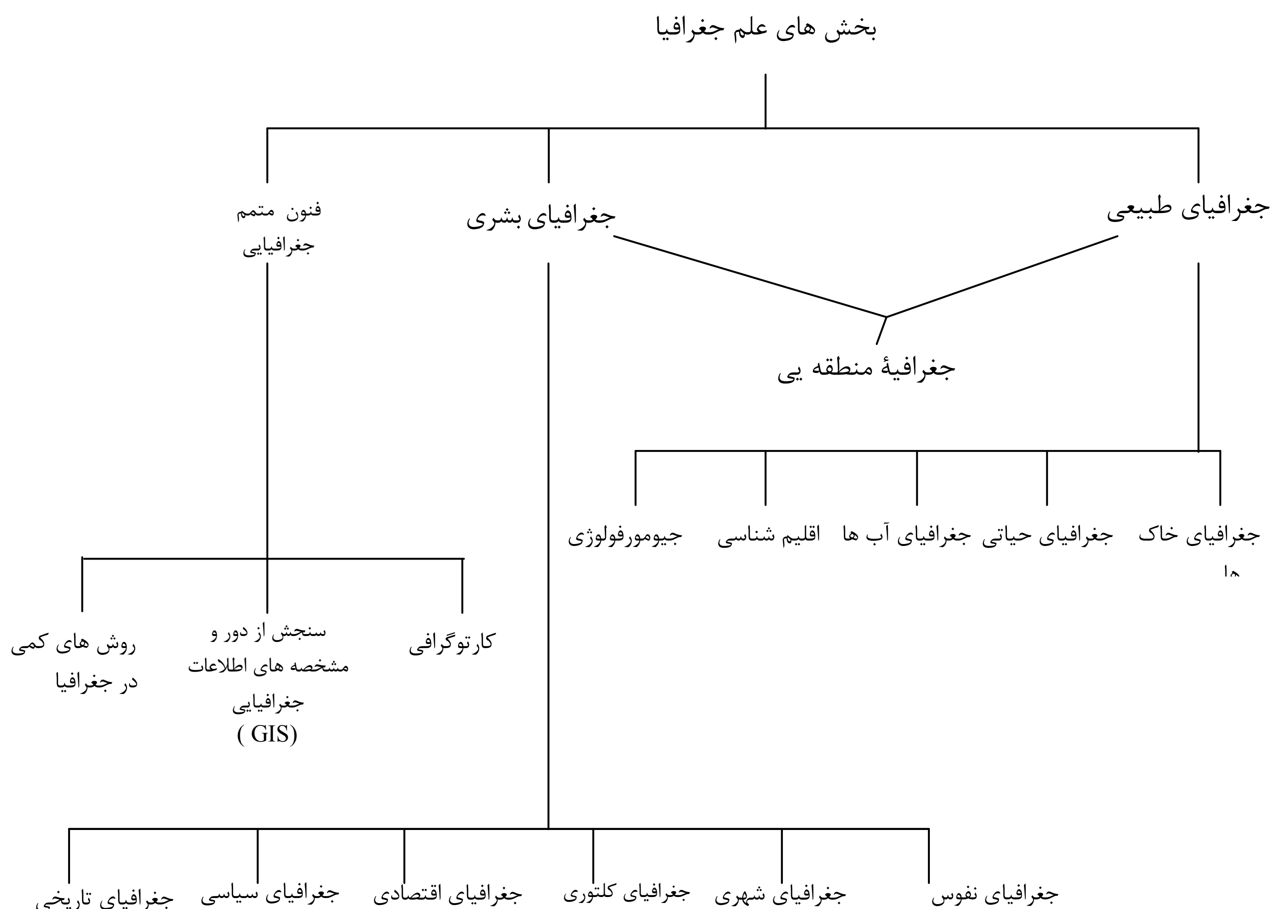
در جهان امروز که برخی آن را به دهکدهٔ جهانی یاد میکنند، هر انسانی نه تنها باید با شهر و کشور خویش آشنا باشد، بلکه باید تمام کشورهای جهان را بشناسد و مشخصات طبیعی و اقلیمی، انسانی، اقتصادی و سیاسی مناطق و کشورهای مختلف جهان را بداند. علمی که میتواند این نیاز را بر آورده سازد جغرافیه است. آموزش جغرافیه متعلمین را با کشور، منطقه و جهان و حتی منظومهٔ شمسی و کهکشان‌ها آشنا می‌سازد.

انسان‌ها دارای نیروهای غریزه یی هدایت کننده است تابه طور غریزه یی نظم و نسق یابند، بلکه آنها باید از ارزش‌های: هنجارها (مقررات)، نمادها (نشان ها)و قوانینی که در جامعهٔ خاص و یا همه جوامع بشری پذیرفته شده، پیروی کنند. این مجموعه قواعد و ضوابط رفتار چنان گسترده و پیچیده است که نیازمند آموزش رسمی در مکاتب می‌باشند. فرزندان ما علاوه بر ارزش‌ها و هنجارهای پذیرفته شدهٔ اجتماعی باید با قوانین رسمی کشور خویش نیز آشنایی پیدا کنند تا بتوانند زنده گی آزاد مندانه داشته از عزت و کرامت انسانی برخوردار باشند.

ـ جغرافیه چیست؟

جغرافیه در یافت روابط پدیده‌های بشری با موضوعات طبیعی است که رابطه متقابل بشری و طبیعی دست آوردها و تسهیلات را برای انسان در سطح زمین فراهم می‌سازد.

ضمناً علم جغرافیا از عناصر و منابع سطح زمین بحث می‌کند. در واقع، جغرافیه هم از طبیعت (اقلیم، منابع طبیعی، کوه‌ها، دریاها، بحرها، دشت‌ها، حیوانات، گیاهان، جنگل‌ها و ...)، و هم از مسایل بشری (جمعیت و نفوس، کشورها، نژادها، زبان ها، ارتباطات و حمل و نقل) و هم از رابطهٔ انسان و طبیعت (مسایل مربوط به محیط زیست) و برنامه‌های انسانی برای بهره برداری خردمندانه از منابع زمین بحث میکند.

علم جغرافیه که روابط انسان با محیط و تأثیرات متقابل آن را بالای یک دیگر مطالعه می‌نماید به دو بخش عمده تقسیم میشود:

۱ـ جغرافیای فزیکی (طبیعی): پدیده‌های طبیعی و تأثیر متقابل آن را بالای انسان مطالعه می‌نماید.

۲ـ جغرافیای بشری: (انسانی): پدیده‌های بشری و تأثیر متقابل آن را بالای محیط طبیعی مطالعه می‌نماید.

جغرافیای طبیعی با علوم ذیل رابطه دارد:

ـ خاک شناسی،هایدرولوجی (آب شناسی)، هواشناسی، اقلیم شناسی، بیولوژی، جیولوجی و علوم نباتی.

جغرافیای بشری با علوم ذیل رابطه دارد:

ـ نفوس شناسی (جمعیت شناسی)، بشر شناسی، جامعه شناسی، اقتصاد، علوم سیاسی، تاریخ و حتی توریزم

همچنین جغرافیه دارای فنون متمم خاص میباشد که با علوم فضایی، هندسه، کارتوگرافی و سیستم معلوماتی جغرافیه (GIS) وغیره ارتباط دارد.

اهمیت آموزش علم جغرافیه:

در جهان امروز که برخی آن را دهکدهٔ جهانی می‌نامند، هر انسانی نه تنها باید کشور خود را بشناسد بلکه خصوصیات طبیعی، اقلیمی، انسانی، اقتصادی، سیاسی سایر مناطق و کشورهای جهان را بداند. علمی که می‌تواند این نیازمندی را بر آورده سازد جغرافیه است.

از آنجاییکه انسان در روی زمین زنده‌گی می‌کند و برای زنده‌گی خود نیازمند اطلاعاتی دربارهٔ منابع طبیعی و انسانی روی زمین و نحوهٔ توزیع و پراکنده گی آنها می‌باشد، مضمون جغرافیه، معلومات و تحقیق دربارهٔ توزیع و پراکنده گی منابع طبیعی و انسانی را ارائه می‌نماید، لازم دیده میشود که در دوره‌های مختلف مکتب جغرافیه، تدریس شود. دانش جغرافیایی به شاگردان کمک خواهد کرد که دربارهٔ حدود و موقعیت کشور خویش آشنایی پیدا کنند، قاره‌ها و کشورهای مختلف را بشناسد، با اقلیم و آب و هوای کشور وجهان آشنا شوند؛ منابع طبیعی کشور خود و جهان را بشناسند؛ میزان ونحوه توزیع نفوس و جمعیت را در کشور خود و سایر کشورها بدانند؛ خواندن جغرافیه متعلمین را قادر خواهد ساخت که در امور اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی خود آگاهانه تصمیم بگیرند و در زنده گی آیندهٔ خود موفقیت‌های بیشتری را کسب نمایند.

اهداف آموزش جغرافیه

مضمون جغرافیه باید موجبات شناخت و همبستگی شاگردان را در افغانستان با کشورهای همجوار تحکیم و تقویت بخشد.

از مضمون جغرافیه دورهٔ ثانوی انتظار میرود که اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی ذیل را تأمین و بر آورده سازد:

- شاگردان دربارهٔ جغرافیای طبیعی کشور و جهان معلومات کسب نمایند؛
- شاگردان در مورد آفات و حوادث طبیعی معلومات پیدا کنند؛
- شاگردان دربارهٔ توریزم و مناطق توریستی کشور و جهان معلومات حاصل کنند؛
- شاگردان دربارهٔ جغرافیای سیاسی کشور و جهان آگاهی پیدا کنند؛
- شاگردان دربارهٔ جغرافیای بشری افغانستان و جهان معلومات حاصل کنند؛
- شاگردان در مورد زمین، سیارات، آفتاب، نظام شمسی و کهکشان‌ها معلومات کسب کنند؛
- شاگردان بتوانند انواع اقلیم را از هم تفکیک نمایند؛
- شاگردان در بخش‌های زراعت، مالداری، تجارت و صنعت مهارت کاری پیدا کنند؛
- آنها بتوانند نقشه را بخوانند و عملاً از آن استفاده نمایند؛
- شاگردان بتوانند اوضاع مختلف طبیعی، سیاسی، اقتصادی و مواصلاتی کشور و جهان را به روی نقشه‌ها تشخیص دهند؛
- شاگردان بتوانند عوامل تمرکز و پراکنده گی نفوس را در نقاط مختلف کشور و جهان، تشخیص داده و توضیح دهند؛

- شاگردان بتوانند کهکشان‌ها ، سیارات، منظومه‌ها و ستاره‌ها را از یکدیگر تفکیک کنند؛

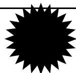
دیدگاه برنامهٔ درسی جغرافیه:

در آموزش جغرافیه، دیدگاه برنامهٔ درسی، کسب بینش جغرافیایی و استفادهٔ کاربردی از این آموزش‌هاست. منظور از کسب بینش جغرافیایی شناخت مکان (موقعیت، خصوصیات طبیعی و انسانی، توزیع پدیده‌ها) رابطه متقابل انسان به مکان (تأثیرات طبیعت بالای انسان و تأثیر انسان بالای طبیعت) درک رابطهٔ مکان‌ها با یکدیگر (مناسبات اقتصادی، فرهنگی و سیاسی ...) استفاده کاربردی از جغرافیه در برنامه ریزی شهری، زراعت، نفوس، اسکان و محیط...

جدول وسعت و تسلسل جغرافیه در صنف هفتم، هشتم و نهم

نام درس	صنف هفتم	صنف هشتم	صنف نهم
جغرافیه	فصل اول: مبادی جغرافیه • مفاهیم و اصطلاحات جغرافیایی • تعریف علم جغرافیه • فواید خواندن جغرافیه • خصوصیات کرۀ زمین • دایرۀ قطب شمال و دایرۀ قطب جنوب • منطقۀ حاره، مناطق معتدله شمالی و جنوبی، مناطق سرد قطبی • حرکت وضعی و حرکت انتقالی	فصل اول: جغرافیای اروپا • موقعیت و حدود اربعه • جغرافیای طبیعی • جغرافیای سیاسی • جغرافیای بشری • جغرافیای اقتصادی • جغرافیای مواصلاتی	فصل اول: افریقا • موقعیت و حدود اربعه • جغرافیای طبیعی • جغرافیای سیاسی • جغرافیای بشری • جغرافیای اقتصادی • جغرافیای مواصلاتی
جغرافیه	فصل دوم جغرافیای افغانستان • موقعیت • جغرافیای طبیعی • جغرافیای بشری	فصل دوم: جغرافیای امریکا • موقعیت • جغرافیای طبیعی • جغرافیای سیاسی • جغرافیای بشری • جغرافیای اقتصادی • جغرافیای مواصلاتی	فصل دوم: موقعیت استرالیا، اقیانوسیه و انتارکتیکا • جغرافیای طبیعی • جغرافیای سیاسی • جغرافیای بشری • جغرافیای اقتصادی • جغرافیای مواصلاتی • اقیانوسیه • انتارکتیکا (قطب جنوب)
جغرافیا	فصل سوم: جغرافیای آسیا • موقعیت • جغرافیای بشری • جغرافیای طبیعی • جغرافیای اقتصادی • جغرافیای مواصلاتی • جغرافیای سیاسی		

استراتژی‌های تدریس در آموزش جغرافیه

استراتژی‌های تدریس نصاب تعلیمی دروس جغرافیه؛ مانند سایر رشته‌ها متنوع بوده؛ ولی مضمون جغرافیه استراتژی‌های خاص خود را دارد که با محتوای موضوعات آن مناسب است.

در اینجا لازم است که به استراتژیهایی بپردازیم که با محتوای مضمون جغرافیه، شرایط افغانستان، سطح علمی و سنی شاگردان سازگار باشد. این استراتژی‌ها بر این اصل استوار است که تعلیم بر محور شاگرد می‌چرخد و معلم تنها کار تعلیم را تسهیل میکند. تعلیم صحیح نیازمند استراتژی‌های گوناگونی است که باید با محتوای مضمون متناسب باشند. مهمترین استراتژی‌ها عبارتند از:

۱- جستجو و حل مسأله

استراتژی حل مسایل یک استراتژی است که سؤالات اساسی را مطرح میکند و شاگردان باید جواب دهند و حل آنها را بیابند. شاگردان این کار را باید از طریق تفحص معلومات و حقایق در مراحل زیر انجام دهند:

تعیین مسأله، انتخاب نمونه، فرضیه سازی، گردآوری بیان راه حل‌های ذهنی یا طرح حل مسأله، جمع آوری بیانات و تحلیل، نتیجه گیری از بیانات، اظهار نظر – دقت بیشتر. معلم می‌تواند از این استراتژی در خلال ارائهٔ مسایل زنده گی واقعی (اقتصادی، اجتماعی و محیطی) استفاده کند و شاگردان را به چند گروپ تقسیم نماید تا دربارهٔ راه حل‌های ممکن بحث کنند. معلم باید شاگردان را کمک کند تا منابع لازم را در اختیار آنها قرار دهد، عملیات تعلیم و تربیت را تنظیم نماید، و آنها را تشویق نماید تا از مهارتهای خود در بحث و جستجو استفاده کنند.

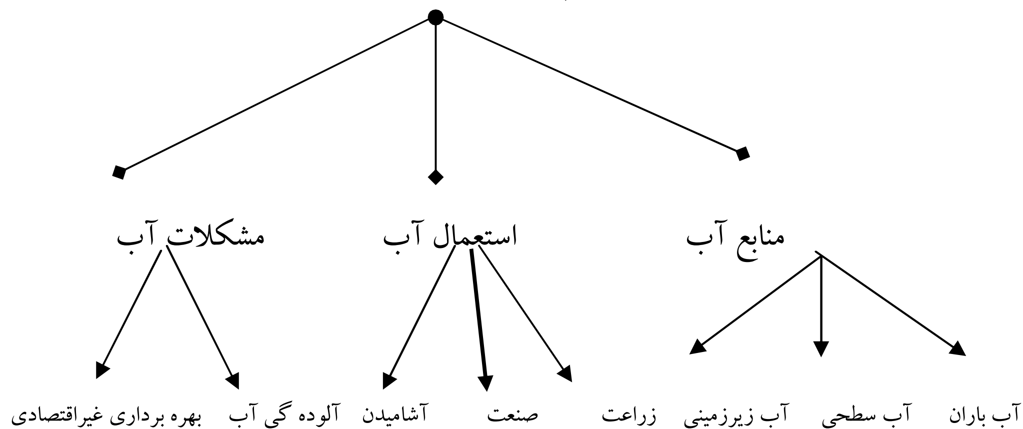
۲- تحلیل متن

این استراتژی در تدریس مضمون تاریخ و معلومات مدنی و جغرافیه استفاده میشود. این استراتژی از متونی که از مراجع مختلف انتخاب میگردد، استفاده میشود. این استراتژی شامل مراحل زیر است:

- بعد از آنکه متن اصلی برای شاگردان توزیع شد، معلم آنرا می‌خواند؛
- به شاگردان یک فرصت کوتاه میدهد تا متن را بخوانند و روی سؤالاتی که مطرح میشود فکر کنند؛
- معلم و شاگردان در مباحثهٔ گروپی روی جوابها بحث می کنند؛
- معلم بین متن اصلی و سایر مواد ارتباط برقرار می‌کند تا رابطه بین مضمون‌های مختلف برقرار شود.

۳- شبکه‌های مفاهیم

در این روش یک مجموعهٔ مفاهیم به شاگردان داده می‌شود تا آنها را بهم ربط دهند از این روش در مضمون جغرافیه استفاده می‌شود که این مطلب به اصطلاح ترکیب و یاسنتیز مفاهیم نیز یادمیشود. به مثال ساده زیر توجه کنید:

٤- فراگیری فعالیت

این نوعی از فراگیری است که معلم شرایط آموزشی مناسبی را فراهم می‌سازد که شاگردان فعالیت‌های فراگیری را به دقت انجام دهند. معلم هنگام فعالیت شاگردان باید موارد ذیل را مراعات نماید: تفاوتهای فردی شاگردان، تناسب فعالیت‌ها با هدف، تمرکز بر مهارتهای عالی فکری. به مثال ذیل توجه فرمایید:

- یک مسافرت زمینی را از کابل به ولایت هرات شروع کنید و نام شهرهای مهمی را که از آنها میگذرید بنویسید.

٥- استراتژی تدریس مستقیم

زمانی از این روش استفاده میشود که معلم بخواهد مطالب را با استفاده از روش بیان و گفتگو ارائه کند. در این روش نقش اساسی را معلم ایفا میکند. این روش برای تدریس موضوعات تاریخی (مانند جنگ جهانی اول) مناسب است. معلم می‌تواند از این روش برای تدریس مفاهیم و رسیدن به تعمیم استفاده کند، در صورتی که از شیوۀ قیاسی استفاده کند و مراحل ذیل را مراعات نماید:

- تعریفی رابرای مفهوم ... ارائه کند؛
- با شاگردان دربارۀ خصوصیات اقتصاد بحث کند؛
- مثالهای از مفهوم اقتصاد (زراعت، تجارت و ...) ارائه کند؛
- با ارائه مثالهایی به شاگردان مفهوم بدهد و از آنها بخواهد که آنها را دسته بندی کنند.
- مثالهای از مفاهیم به شاگردان بدهد و از آنها بخواهد آنها را دسته بندی کنند.

٦- استراتژی کارگروپی

در این روش شاگردان به چند گروپ چهار تاشش نفری تقسیم میشوند. این روش فراگیری فعال را از طریق گوش دادن صحیح و مهارتهای بحث و گفتگو، تشویق می‌کند. در این روش شاگردان هرگروپ برای رسیدن به اهداف مشترک با یکدیگر کار میکنند. معلم میتواند از برخی وسایل برای کمک به شاگردان استفاده کند. از روش کار گروپی میتوان در انجام تحقیقات ساده، ترسیم نقشه، اجرای یک نمایشنامه، ساختن یک مدل استفاده کرد.

٧- بازی نقش

این روش از روشهای مهم فراگیری فعال به شمار میرود. در این روش از شاگردان خواسته میشود که نقش‌هایی معینی را که در زنده گی واقعی وجود دارد بازی کنند، معلم باید به هر یک از شاگردان بگوید که چه نقشی را ایفا نمایند.

۸- روش تمرین

تمرین یکی از فنونی است که از قدیم در امر آموختن به کار رفته است. امروز که هدف‌های تربیتی در حیطه‌های دانستنی ذهنی و مهارتی تنظیم میشود، مسوولیت معلم در دادن تمرین‌های مناسب به متعلمین بیشتر میشود. تمرین انواع مختلفی دارد مانند تمرین تکراری، تمرین استنباطی تمرین‌های چند جوابه، خانه خالی معلوماتی که همراه با تفکر، استدلال و کار برد مفاهیم است و تمرین‌های عملی: از تمرینهای عملی میتوان برای کسب مهارت در خواندن نقشه‌های تاریخی، جغرافیایی، پیدا کردن طول و عرض جغرافیایی و شجرۀ نامه رجال و اشخاص برجسته استفاده کرد.

۹- روش توضیحی

روش توضیحی عبارت است از انتقال مستقیم اطلاعات به متعلمین با استفاده از مطالب چاپی، تشریح درس و سایر رسانه‌ها، در این روش معلم مفاهیم و موضوعات درسی را برای شاگردان عرضه میکند، از جمله محاسن روش توضیحی این است که میتوان مجموعۀ کامل از حقایق، اصول و مفاهیم را به شیوۀ ای منسجم به متعلمین آموخت. از محدودیت‌های این روش آن است که شاگرد مطالب حاضر و آماده دریافت میکند و در کشف حقایق فعال نمی باشد این روش در صورتی که با سایر روشها به کار برده شود مؤثر خواهد بود. از روش توضیحی در آموزش بیساری از مفاهیم علمی میتوان استفاده کرد.

۱۰- روش مباحثۀ گروپی

روش مباحثه یکی از کهن ترین روش‌هایی است که در طول تاریخ تعلیم و تربیت به کار رفته است. در روش مباحثه گروپی، معلم ابتدا شاگردان را به چند گروپ تقسیم میکند برای هر گروپ موضوع را مشخص میکند و از شاگردان میخواهد تا درباره آن بحث کنند. در پایان یک نفر از اعضای گروپ نتیجه را به اطلاع سایر شاگردان میرساند.

بحث گروپی روشی است که به افراد فرصت میدهد تا نظریات، عقاید و تجارب خود را با دیگران درمیان بگذارند. اگر معلم در بحث گروپی نظارت نکند ممکن است که وقت گروپ‌ها صرف صحبت‌های بی فایده شود. از این روش میتوان در آموزش موضوعات اجتماعی، قضاوت در مورد عملکرد قهرمانان تاریخی و یا مسایل مربوط به جغرافیایی استفاده کرد.

۱۱- سیر واحد کار (پروژه یی)

سیر واحد کار مستلزم بررسی، جمع آوری اطلاعات و یافتن راه حل، مطالعه و انجام کار عملی است. این روش معمولاً در خارج از مکتب صورت میگیرد. در این روش معلم موضوعی را با توجه به علایق شاگرد انتخاب میکند و از آنها میخواهد که در مورد آن به جمع آوری اطلاعات و یا انجام یک فعالیت بپردازند. برای مثال جمع آوری سنگ‌ها، تهیۀ عکس از مناظر به کمک دوربین عکاسی، مطالعۀ یک بنای تاریخی، تهیه نقشۀ جغرافیایی از یک محل کوچک، مطالعه در خصوص یک موضوع اجتماعی.

۱۲- سیر علمی

سیر علمی یک فعالیت تجربی خارج از مکتب است و بیرون از صنف صورت میگیرد برای مثال گردش در شهر، بازدید از یک کارخانه، بازدید از بازار، کتابخانه، آثار تاریخی، بازدید از یک اداره، یک مزرعۀ زراعتی، یک معدن، یک موزیم یک منظرۀ جغرافیایی و مواردی از این قبیل.

لازم نیست سیر علمی حتماً دیدن از نقاط دور دست باشد، بلکه مشاهدۀ محیط اطراف شاگردان که امکان کسب تجارب آموزشی را فراهم میکند نیز میتواند سیر علمی محسوب شود.

۱۳- روش سؤال و جواب

روش سؤال و جواب، فنی است که میتوان از آن در تدریس کلیه دروس استفاده کرد؛ به خصوص در زمانی که معلم میخواهد توجه شاگردان را به تفکر دربارۀ یک مفهوم جدید جلب کند از این روش استفاده میکند، این فن ممکن است که برای مرور مطالبی که قبلاً تدریس شده است برای ارزیابی از میزان آموخته‌های شاگردان مورد استفاده قرار گیرد.

انواع سؤال‌های که معلم میتواند مطرح کند، میتوان آنها را به شرح زیر خلاصه کرد:

۱. سؤالات یادآوری

مثال: دریای هلمند از کدام کوه سرچشمه میگیرد؟

۲. سؤالات مقایسه ای

مثال: آب و هوای مدیترانه ای با آب و هوای صحرایی چه تفاوتی دارد؟

۳. علت و معلول

مثال: علل رشد نفوس در قارۀ اروپا در صد سال اخیر چه بوده است؟

۴. توضیحی

مثال: آب و هوای براعظم افریقا را توضیح دهید.

۵. سؤال برای خلاصه کردن

مثال: درس کوشانیان را بخوانید و آن را خلاصه کنید.

۶. سؤال برای ذکر مثال

مثال: یک مثال برای هر یک از سنگ‌های رسوبی، متحوله و آتشفشانی بیاورید.

۷. تجزیه و تحلیل

مثال: کدام عوامل بالای اقلیم یک منطقه تاثیر دارد؟

۸. سؤال برای طبقه بندی

مثال: آب و هوای ولایت ننگرهار جزء کدام یک از انواع آب و هوا است؟

۹. سؤال برای نتیجه گیری.

مثال: اگر دریای کابل خشک شود، تأثیرات آن بر زراعت چی خواهد بود؟

استراتژیهای ارزیابی از معلومات شاگردان

ارزیابی وسیلهٔ تشخیص میزان رسیدن به اهداف آموزشی است. ارزیابی تصویر روشنی از موفقیت روشها و فعالیتهای آموزشی به معلم میدهد. مضمون جغرافیه از روشهای مشابه با مضامین دیگر برای ارزیابی استفاده میکند، ولی به خاطر تفاوت موضوع، از برخی از آنها بیشتر استفاده میکند.

از آنجایی که ارزیابی یکی از مهم ترین برنامه‌های تربیتی است، فراگیری یک درس مستلزم آن است که از جمود (تلقین و حفظ معلومات) خارج شود و به فراگیری زنده (بحث و تحلیل، تفسیر، حل مسایل) تبدیل شود. برخی از مهم ترین استراتژیهای ارزیابی به شرح زیر است:

۱- روش استفاده از قلم و کاغذ (کتبی)

در این روش که از قلم و کاغذ استفاده می‌شود، یکی از مهم ترین استراتژهایی است که قدرت شاگردان را در کارهای مشخصی اندازه گیری میکند. در این روش شاگردان به سؤالهایی که به آنها داده میشود به صورت کتبی جواب میدهند. در امتحانات چهارونیم ماهه ویا سالانه معمولاً از این روش استفاده میشود تا میزان فراگیری شاگردان برای دورهٔ مشخصی ارزیابی گردد. باید یادآوری کرد که این نوع امتحان به حوزهٔ شناختی و دانشی منحصر میماند.

۲- روش ملاحظه (مشاهده)

در این روش معلم یا ملاحظه کننده، تمامی حواس خود را متوجه شاگرد میکند تا او را در جای معین مراقبت نماید. هدف از این مراقبت این است که معلوماتی دربارهٔ شاگرد به دست آورده تا از آنها برای ارزیابی مهارتها، سلوک و اخلاقیاتش استفاده شود. هنگام ملاحظه از وسایل متعددی استفاده میشود. برای مثال اندازه گیری، که گاهی عددی است گاهی غیر عددی. بعد از اینکه معلم این اطلاعات را جمع آوری کرد باید آنها را به صورت کمی تحلیل کرد تا نقاط قوت و ضعف شاگردان کشف شود. در روش مشاهده از انواع چک لست استفاده میشود.

چک لستها انواع مختلف دارد. برای مثال چک لست سنجش مهارت شاگردان در حل مسایل، چک لست سنجش عملکرد شاگردان چک لست سنجش مهارتهای ارتباطی. معلم به حیث مربی می‌تواند خود شخصاً در تهیه چک لست توجه کرده و بصفت مشاهد رفتار و عملکرد شاگردان اقدام کند.

به نمونه ای از چک لست‌ها که برای اندازه گیری مهارت شاگردان در حل مسایل به کار میرود، توجه نمایید:

چک لست ارزیابی مبتنی بر عملکرد

شماره	معیار	ضعیف (۱)	متوسط (۲)	خوب (۳)	عالی (۴)
۱	روش				
۲	مشخص کردن مساله و تحلیل آن				
۳	ارائه				
۴	جمع بندی مطالب و تحلیل آنها				
۵	تصمیم گیری				

در این روش شاگرد باید آنچه را که در خلال زنده گی واقعی آموخته است، توضیح دهد، یا فعالیتی انجام دهد که مهارتهایش را نشان دهد. در این روش به معیارهایی مانند توضیحات شاگرد، انجام نقش یا رول، همکاری در گروپ، انجام کار فردی و سایر فعالیت‌ها توجه میشود.

نمونهٔ چک لست اندازه گیری برای عملکرد شاگردان در درس جغرافیه

شماره	معیارها	متوسط	خوب	عالی
۱	با دوستانش با زبان فصیح و صحیح ارتباط برقرار میکنند.			
۲	از اصطلاحات و مفاهیم و محتوای مضمون جغرافیه استفاده می کنند.			
۳	به طرف همه شاگردان نگاه میکنند .			
۴	از شخصیت قوی و با نشاط برخوردار است .			
۵	به سؤالات شاگردان با جرأت و اطمینان جواب میدهد.			
۶	مفاهیم و اصطلاحات را تعریف میکند.			
۷	عناصر مهم محتوا را تعیین میکند.			
۸	از نقشه جغرافیایی مربوط به درس استفاده میکند.			
۹	از مواد آموزشی(نقشه، کرهٔ مجسمه، سلاید، فلم، CD....) به روش درست استفاده میکند.			
۱۰	مطلب خود را در وقت معین انجام میدهد .			

۳- چک لست ارزیابی مهارت‌های ارتباطی

این روش برای اندازه گیری کسب مهارتهای ارتباط با دیگران به کار گرفته میشود. نصاب مضمون جغرافیه بر انکشاف مهارتهای ارتباطی استوار است. در این استراتژی معلومات از خلال فعالیت‌های ارتباطی شاگرد، نحوهٔ تفکر و روش او در حل مسایل، جمع آوری میشود.

به مثال ذیل توجه کنید:

نمونهٔ چک لست اندازه گیری مهارتهای ارتباطی

شماره	مهارتهای ارتباط	بله	خیر
۱	افکار ابتکاری را برای دیگران طرح میکند.		
۲	وقتی که مطلب برایش روشن شود رأی دیگران را میپذیرد و از نظر خود دست بر میدارد .		
۳	به اندیشه‌های دیگران ارج می گذارد.		
۴	در کاری که به او سپرده شده، احساس مسوولیت میکند .		
۵	با دیگران همکاری میکند /		

توجه: بخشی از نمره صنفی شاگردان از طریق ملاحظه معلم از عملکرد شاگردان در صنف مشخص میشود. و بقیه آن به تصمیم ادارهٔ ارزیابی در وزارت معارف بستگی دارد.

لوازم اجرایی برنامه درسی علم جغرافیه

۱- وسایل کمک آموزشی مورد نیاز

تخته سیاه، تباشیر، مارکر، کتاب رهنمای معلم، روزنامه‌ها، مجلات، چارت آموزشی، فلش کارت، انواع نقشه‌های جغرافیایی، کتاب‌های مرتبط، کامپیوتر و انترنت در صورت دسترسی به انواع سلاید، تصاویر، فلم‌های جغرافیایی، اطلس‌های جغرافیایی، کرهٔ زمین و گراف‌ها.

۲- انتظارات از معلم جغرافیه

الف: صلاحیت‌های عمومی

داشتن لیسانس علم جغرافیه یا اقلاً فوق بکلوریا، آشنایی با آخرین اطلاعات در رشته خود، آشنایی با مشخصات سنی و ذهنی شاگردان، آشنایی با روش‌های تدریس و شیوهٔ‌های ارزیابی از دانسته‌های شاگردان علاقمند به شغل معلمی، داشتن صلاحیت اخلاقی .

ب: صلاحیت‌های اختصاصی

آشنایی با برنامه درسی جغرافیه و شیوهٔ‌های تدریس دروس مختلف .

- توانایی در طراحی پلان یادگیری برای دروس مختلف. .
- توانایی ادارهٔ صنف‌های درس .
- توانایی استفاده از وسایل کمک آموزشی .

۳- انتظار از مکتب

- فراهم کردن شرایط برای اجرای برنامه (تهیه کتب، رهنمای معلم و لوازم آموزشی)
- برقراری ارتباط منظم با والدین .
- توجه به مصوبات وزارت معارف در اجرای برنامه زمانی .
- نظارت بر عملکرد معلمان درصنف و رهنمایی معلمان .
- ایجاد کتابخانه در مکاتب .
- تهیهٔ کتاب‌های مورد نیاز معلمان با همکاری خانواده‌ها .

٤- انتظار از خانواده

- برقراری ارتباط با معلمین اطفال خود در مورد وضعیت تعلیمی شان .
- با خبر بودن از پیشرفت درسی اطفال شان.

فصل دوم

رهنمای تدریس دروس جغرافیه

در فصل اول این رهنما شما معلمان ارجمند با مقدمه و کلیات برنامهٔ درسی، روشهای تدریس و شیوهٔ ارزیابی از این برنامه آشنا شدید. در این فصل با پلان سالانهٔ تدریس و روش تدریس هر درس آشنا خواهید شد.

پلان سالانهٔ تدریس: نشان میدهد که محتوای یک کتاب درسی را در طول یک سال چگونه تقسیم بندی کنید. در کشور ما شروع سال تعلیمی برای ولایات سردسیر و گرمسیر فرق میکند. در ولایات گرمسیر سال تعلیمی از پانزدهم سنبله شروع میشود و دو هفته اخیر ماه جدی به امتحانات اختصاص داده شده وبعد از امتحانات ده روز شاگردان به رخصتی میروند. در پایان ماه بهار یعنی جوزا، دو هفته اول به امتحانات اختصاص داده شده و شاگردان در دو هفته آخر نیز به رخصتی آخر سال میروند.

در ولایات سردسیر سال تعلیمی از پانزدهم حوت آغاز میشود. امتحانات چهارو نیم ماهه در دو هفته آخر ماه سرطان آغاز میشود. شاگردان در ماه اسد پس از امتحانات به مدت ده روز به رخصتی میروند. امتحانات پایان سال در دو هفته اول ماه قوس شروع میشود و پس از آن شاگردان به رخصتی آخر سال میروند. طول سال تحصیلی در مجموع ۳۰ هفته است. برای تنظیم پلان سالیانه تعداد صفحات یک کتاب درسی را بر عدد ۳۰ تقسیم کنیم. عدد به دست آمده نشان می‌دهد که شما معلم عزیز در هفته چه تعداد صفحه از کتاب درسی را باید تدریس کنید. پلان روزانه هر درس شامل اهداف آموزشی هر درس، روشهای تدریس، لوازم تدریس، شیوهٔ ارزیابی از معلومات شاگردان، فعالیتهای تدریس (انجام فعالیت مقدماتی مانند احوالپرسی، حاضری گرفتن، سؤال از درس قبل، ایجاد انگیزه، ارائهٔ درس و ارزیابی از دانسته‌های شاگردان)، پاسخ به سؤالات متن درس و یا پایان درس و معلومات اضافی برای شما معلمان عزیز است.

پلان سالانه تدریس مخصوص ولایات سرد سیر

فصل	ماه	هفتهٔ اول	هفتهٔ دوم	هفتهٔ سوم	هفتهٔ چهارم
زمستان	حوت	رخصتی	رخصتی		
بهار	حمل				
	ثور				
	جوزا				
تابستان	سرطان			امتحانات	امتحانات
	اسد	ده روز رخصتی تابستانی			
	سنبله				
خزان	میزان				
	عقرب				
	قوس	امتحانات	امتحانات	رخصتی	رخصتی

پلان سالانه تدریس مخصوص ولایات گرم سیر

فصل	ماه	هفتهٔ اول	هفتهٔ دوم	هفتهٔ سوم	هفتهٔ چهارم
تا بستان	سنبله	رخصتی	رخصتی		
خزان	میزان				
	عقرب				
	قوس				
زمستان	جدی			امتحانات	امتحانات
	دلو	ده روز رخصتی			
	حوت				
بهار	حمل				
	ثور				
	جوزا	امتحانات	امتحانات	رخصتی	رخصتی

پلان رهنمای تدریس (درس اول)

زمان تدریس: یک ساعت درسی

مضمون: جغرافیه

عناوین	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	با قارهٔ اروپا آشنا شوید (موقعیت و حدود جغرافیایی)	
۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: هدف کلی: آشنایی با موقعیت جغرافیایی قارهٔ اروپا اهداف جزیی: - موقعیت جغرافیایی قارهٔ اروپا را روی نقشه نشان دهند. - نام شبه جزیره های اروپا را بیان کنند. - وسعت قارهٔ اروپا را ذکر کنند. - بحیره های اطراف اروپا را نام ببرند. - شبه جزیره ها را روی نقشه نشان دهند.	
۳- روش های تدریس	سخنرانی، قرائت کردن، توضیحی، کار گروپی .	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشهٔ طبیعی اروپا، کتاب درسی، تخته، تباشیر و نقشه سیاسی .	
۵- شیوهٔ ارزیابی	شفاهی، تحریری و کار عملی .	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	انجام فعالیت مقدماتی: داخل شدن معلم به طریقه مروجه به صنف، سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف و گرفتن حاضری و ارزیابی درس گذشته. ایجاد انگیزه: نوشتن عنوان درس روی تخته . نصب نقشه طبیعی اروپا پیش روی صنف . سؤال انگیزه‌یی: اروپا از اطراف به کدام بحیره ها و اقیانوس ها احاطه شده است؟	۵ دقیقه ۵ دقیقه

زمان به دقیقه	**فعالیت های یاد گیری شاگردان**	**۷- فعالیت های تدریس معلم محترم (آموزش مفاهیم و ارزیابی)**
۳۵ دقیقه	• شاگردان سؤال را جواب میدهند. • شاگردان درس را خاموشانه میخوانند . • نکات مشکل درس را میپرسند . • شاگردان به تشریح درس جدید گوش میدهند. • در مورد نکات اساسی درس از معلم محترم سؤال می کنند. • شاگردان به گروپ ها تنظیم میشوند و طبق هدایت معلم محترم روی نقشه کار می کنند. • (شبه جزیره ایبری، سکاندیناویا و بالکان را روی نقشه نشان میدهند) شاگردان نتیجه بحث خود را به همصنفان ارائه می کنند. • شاگردان به سؤالات جواب میدهند.	• نوشتن عنوان درس و طرح سؤال با هدف ایجاد انگیزه . • مطالعهٔ درس جدید بصورت خاموشانه و یادداشت کلمات مشکل . • جواب به کلمات مشکل و سؤالات شاگردان . • توضیح درس جدید . • رهنمایی شاگردان در پیدا کردن جواب ها . • گروپ بندی کردن شاگردان، برای هر گروپ مشخص کردن موضوع فعالیت (کار با نقشهٔ اروپا). • نظارت معلم در کار گروپ ها . • معلم محترم کار گروپی را جمع بندی می کند . • از دانسته های شاگردان ارزیابی می کند. • درس را خلاصه و فعالیت خارج از صنف راهدایت میدهد.

۸- جواب به سؤالهای انگیزه یی متن درس:

۱- اروپا از سه طرف به بحیرهٔ مدیترانه، بحیرهٔ سیاه، بحیرهٔ مانش، اقیانوس اطلس و اقیانوس منجمد شمالی احاطه شده است.

۲- اروپا دنبالهٔ قارهٔ آسیا است که از سه طرف به آبها و از یک طرف به خشکی توسط کوه های اورال و دریای اورال احاطه شده است.

۳- اسکاندیناویا، بالکان، ایبری.

جواب سؤال پایانی درس .

۱- یورشیا خشکه واحدی است که شامل آسیا و اروپا میباشد.

۲- منطقهٔ معتدله .

۳- کوههای اورال و دریای اورال به عنوان سرحد طبیعی قارهٔ آسیا و اروپا تعیین شده است.

۹- دانستنی ها برای معلم محترم (معلومات و فعالیت های اضافی)

اروپا بخشی از خشکی بزرگ (یورشیا) است و در حقیقت شبه جزیرهٔ وسیع در بخش غربی این خشکهٔ بزرگ بشمار می‌رود. بحیره ها و اقیانوس های که باعث شده اند اروپا را بصورت شبه جزیره ای در اورد عبارت آند از: اقیانوس منجمد شمالی و بحیرهٔ بالتیک در شمال، اقیانوس اطلس در غرب و بحیرهٔ مدیترانه در جنوب، سرحدات قارهٔ اروپا مرزهای قرار دادی هستند. روسیه و ترکیه کشورهای هستند که بخش های از آنها در آسیا و برخی قسمت های شان در اروپا قرار گرفته است. امتداد کوههای اورال، بحیرهٔ مازندران (بحیرهٔ کسپین) و کوههای قفقاز و آبنای در دانیل وبحیره مرمره بطور قرار دادی سرحد آن را با آسیا و اروپا تشکیل می‌دهد.

سواحل قارهٔ اروپا بسیار شکسته و بریده و دارای بحیره های عمیق است. تقریباً $\frac{1}{3}$ مساحت اروپا را جزایر و شبه جزایر در بر گرفته آند.

اروپا یگانه خشکهٔ زمین است که تماماً در منطقهٔ معتدله واقع شده است و خشکی بیش از حد، باران های سیل آسا، بیابان و نواحی یخ بستهٔ وسیع در این قاره دیده نمی شود جز از بعضی قسمت های کوچکی در شمال اروپا دیگر تمام نواحی این قاره قابل زراعت است. جزایر اروپا عبارتند از انگلستان، ایرلند، ایسلند، سیسل ، ساردنی. کورسیکا و کرت و شبه جزایر مهم اروپا از شمال به جنوب عبارتند از کولا، اسکاندیناویا، جیتلاند، ایبری، ایتالیا و بالکان. آبناهای جبل الطارق و در دانیل از مهمترین آبنای های استراتژیک و تجارتی جهان به شمار می‌آید که در قارهٔ اروپا قرار گرفته است.

پلان رهنمای تدریس (درس دوم)

زمان تدریس: یک ساعت درسی

عناوین	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	جغرافیای طبیعی قارهٔ اروپا (کوه ها)	
۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).	شاگردان باید در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: هدف کلی: آشنایی با خصوصیات طبیعی قارهٔ اروپا. اهداف جزیی: آشنایی به کوه های قدیمی و جوان قارهٔ اروپا. - مقایسهٔ کوه های پیر و جوان قارهٔ اروپا با یکدیگر. - مشخصات کوه های قدیمی و جوان را با استفاده از تصویر بیان کنند.	
۳- روش های تدریس	سخنرانی، قرائت کردن، سؤال و جواب، توضیحی و مباحثه گروپی .	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشهٔ طبیعی قارهٔ اروپا، کتاب، تباشیر، تخته و تصاویر کوه های پیر و جوان .	
۵- شیوهٔ ارزیابی	شفاهی، کتبی و کار عملی .	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	فعالیت مقدماتی: سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، طرح سؤالات از درس گذشته، ارائهٔ فعالیت خارج از صنف از طرف شاگردان.	۵ دقیقه
	ایجاد انگیزه: نصب نقشهٔ طبیعی قارهٔ اروپا طرح سؤال انگیزه یی -آیا فکر می کنید کوه ها نیز مانند انسان ها پیر می‌شوند، چگونه ؟ - چرا قارهٔ اروپا بدون بیابان می‌باشد؟	۵ دقیقه

زمان به دقیقه	فعالیت های یاد گیری شاگردان	۷- فعالیت های تدریس معلم محترم (آموزش مفاهیم و ارزیابی)
۳۵ دقیقه	• جواب دادن سؤال از طرف شاگردان • شاگردان درس را خاموشانه می‌خوانند و نکات مشکل را یاد داشت می کنند. • نکات مشکل متن را می‌پرسند. • شاگردان توجه به درس جدید می کنند. • از نکات اساسی درس جدید سؤال می کنند. • شاگردان جواب میدهند. • شاگردان به گروپ ها تقسیم می‌شوند • هر گروپ در مورد نکات عمدهٔ درس با هم بحث می کنند. • شاگردان نتیجهٔ بحث خود را با همصنفان ارائه می کنند جواب میدهند .	• طرح سؤال تفکر بر انگیز. • نوشتن عنوان درس جدید بروی تخته. • مطالعهٔ درس جدید بصورت خاموشانه و یاد داشت نکات مشکل را توصیه می کند. • جواب به کلمات مشکل متن. • توضیح درس جدید. • ترسیم شکل کوه پیر وجوان بر روی تختهٔ سیاه و در مورد تفاوت آن ها از شاگردان سؤال می کند. • رهنمایی شاگردان در پیدا کردن سؤال ها در متن درس . • گروپ بندی کردن شاگردان و تعیین موضوع برای فعالیت گروپ ها . • نتیجه فعالیت گروپی را با معلومات خویش جمع بندی می کند . • درس را خلاصه می‌سازد. • سؤال های پایان درس را بپرسید. • فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.

۸- جواب سؤال های انگیزه یی

- قارهٔ اروپا از لحاظ عوارض جغرافیایی نسبت به دیگر قاره ها دارای مشخصات بارزی است. کوه های اروپا بدو بخش تقسیم میشود قدیمی یا پیر و جوان.

۸- جواب به سؤالهای پایانی درس:

۱- سلسله کوههای آلپ و پرینه در مناطق جنوب اروپا موقعیت دارد که سرحد طبیعی کشور فرانسه و اسپانیه را تشکیل می‌دهد سلسله کوه های الپ در کشور های یوگوسلاویا، کرواسی، ایتالیا، سویس و اتریش امتداد دارد.

۲- دستگاه های برق آبی در بین کوه های پرینه والپ موجود است.

۳- اروپا در منطقهٔ معتدلهٔ مرطوب واقع بوده و بیشتر به ابحار راه دارد و صحرا های بدون آب و علف در آن دیده نمی شود.

۹- دانستنی ها برای معلم محترم (معلومات و فعالیت های اضافی)

بخش عمده ای از اروپا دارای ارتفاعات کم و جزء مناطق پست بشمار می‌رود و فقط دارای ناهمواری های تپه مانند است که ارتفاع آنها اغلب کمتر از ۲۵۰ متر است. مناطق پست اروپا شامل جلگۀ بزرگ روسیه است که در شمال تا فنلند ادامه می‌یابد و از غرب به مناطق پست شمال اروپا و از جنوب به جلگه های رومانیا بلغاریا و هنگری ختم می‌شود. کوههای شمال اروپا به علت اینکه در دوران اول زمین شناسی به وجود آمده و قدیمی هستند بیشتر تحت تأثیر فرسایش قرار گرفته آند و ارتفاع کمی نسبت به کوه های جنوب که در دوران سوم زمین شناسی بوجود آمده و جوانتر هستند به همین سبب قسمت شمال اروپا را اروپای پیر و جنوب اروپا را اروپای جوان می گویند.

از مشخصات کوه های جوان وجود زلزله و آتشفشان، دره های عمیق، کوههای نوک تیز و پر نشیب در آنهاست در حالیکه کوه های پیر معمولاً فاقد زلزله و آتشفشان هستند، ارتفاع آنها کم و دارای نشیب ملایم اند.

در نواحی مرکزی و غربی اروپا نیز کوههای مرتفعی می توان یافت. کوههای اورال که در مرز آسیا و اروپا قرار گرفته اند و جهت شمالی و جنوبی دارند ارتفاع کمی داشته و بلند ترین قلۀ آن نارودنایا ۱۸۹۴ متر ارتفاع دارد که تقریباً ارتفاع آن برابر به کوههای ماسیف سانترال فرانسه می‌باشد. ارتفاع این نواحی بین ۱۵۰ متر تا ۶۰۰ متر است کلیه کوه های شمال اروپا تحت تاثیر فرسایش قرار گرفته اند و کوهها بصورت گنبد های صاف وکم ارتفاع در آمده اند و قلل نوک تیز کمتر در آنها یافت می‌شود.

پلان رهنمای تدریس (درس سوم)

زمان تدریس: دو ساعت درسی

<table>
<tr><th>عناوین</th><th colspan="2">شرح مطالب</th></tr>
<tr><td>۱- موضوع درس</td><td colspan="2">دریاهای قارهٔ اروپا</td></tr>
<tr><td>۲- اهـداف آموزشـی (دانـشی، مهارتی و ذهنیتی).</td><td colspan="2">از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:
هدف کلی:
آشنایی با دریا های مهم قارهٔ اروپا.
اهداف جزیی:
- با نام چند دریای مهم اروپا آشنا شوند.
- آگاهی از علل آلوده گی دریا های اروپا.
- به اهمیت اقتصادی دریا های اروپا پی ببرند.
- دریا های مهم اروپا را روی نقشه نشان دهند.</td></tr>
<tr><td>۳- روش های تدریس</td><td colspan="2">سخنرانی، قرائت کردن، توضیحی، کار گروپی، بحث و مباحثه .</td></tr>
<tr><td>۴- مواد و لوازم ضروری تدریس</td><td colspan="2">نقشهٔ طبیعی قارهٔ اروپا، تصاویر بعضی دریاهای اروپا، تخته، تباشیر، نقشه و عکس های داخل کتاب.</td></tr>
<tr><td>۵- شیوهٔ ارزیابی</td><td colspan="2">شفاهی، کتبی و کار عملی .</td></tr>
<tr><td rowspan="2">۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف</td><td>فعالیت مقدماتی: سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، طرح سؤالات از درس گذشته و بازدید از فعالیت خارج از صنف.</td><td>۵ دقیقه</td></tr>
<tr><td>ایجاد انگیزه:
نوشتن عنوان درس روی تخته، قبل از شروع درس نقشهٔ طبیعی و بعضی ازتصاویر از مناطق طبیعی را در دیوار نصب کنید سپس از شاگردان بپرسد با استفاده از نقشه نام چند دریا را بگویند در مورد اهمیت و فواید اقتصادی از دریا ها نظر شاگردان را بپرسید.</td><td>۵ دقیقه</td></tr>
</table>

۷- فعالیت های تدریس معلم محترم (آموزش مفاهیم و ارزیابی)	فعالیت های یاد گیری شاگردان	زمان به دقیقه
• نوشتن عنوان درس روی تخته و طرح سؤال تفکر بر انگیز • مطالعهٔ درس بصورت خاموشانه و یاد داشت نکات مشکل را هدایت می‌دهد. • شرح معنی و اصلاح بعضی کلمات و لغات مشکل • نوشتن مفاهیم اساسی درس جدیدروی تخته و تشریح آن. • گروپ بندی کردن شاگردان تعیین موضوع فعالیت برای گروپ ها. • رهنمایی و نظارت در گروپ ها. • نتیجهٔ کار گروپ ها راجمع بندی و نظر نهایی خود را ارائه کنید. • سؤالات پایان درس را بپرسید. • وظیفهٔ فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.	• شاگردان به سؤال ها جواب می‌دهند • شاگردان درس را خاموشانه می‌خوانند و نکات مشکل را تشخیص می کنند. • نکات مشکل متن را می‌پرسند. • شاگردان به تشریح درس گوش می‌دهند • از نکات اساسی درس جدید سؤال می کنند. • به گروپ ها تنظیم می‌شوند. • در مورد فعالیت و اهمیت اقتصادی دریاها با هم بحث می کنند. • نمایندهٔ و هر گروپ نتیجهٔ بحث خود را پیش روی صنف با همصنفان ارائه می کند. • به سؤال های پایانی درس جواب می‌دهند.	۳۵ دقیقه

۸- جواب سؤال های انگیزه یی و متن درس:

۱- مسیر دریای دنیوب از چندین کشور عبور می کند و از کوههای جنگل سیاه در آلمان سرچشمه می گیرد. دریای راین از کشور فرانسه و آلمان می گذرد وارد هالیند می‌شود. و به اقیانوس اطلس می‌ریزد.

۲- از آب دریاهای اروپا بیشتر برای زراعت استفاده صورت می گیرد و همچنین برای کشتی رانی، حمل و نقل کالا های تجارتی داخلی نیز اهمیت زیاد دارد. مانند دریاهای والگا، دن.

جواب سؤال های پایان درس

۱- سؤال اول غلط است — ۴- سؤال چهارم درست است

۲- سؤال دوم درست است — ۵- سؤال پنجم غلط است

۳- سؤال سوم درست است

۹- دانستنی ها برای معلم محترم (معلومات و فعالیت های اضافی)

دریاهای اروپا نیز به دو گروپ تقسیم شده است، دریاهای شمالی و دریا های جنوبی.

دریا های اروپای شمالی اغلب دارای رژیم منظم تری در طول سال می‌باشند، ولی دریا های اروپای جنوبی مسیر طولانی تری داشته و همچنین در فصول گرم سال اندازه آب آن کم می‌شود.

اکثریت دریاهای اروپا از ارتفاعات مرکزی سرچشمه می گیرند بر خلاف دریاهای قارهٔ آسیا این دریا ها طغیان کمی دارند و در فصل طغیان خود خسارات چندانی به اطراف بستر خویش وارد نمی سازند علاوه بر آن دریاهای قارهٔ اسیا اغلب پر خم و پیچ و نشیب تنددارند برای کشتیرانی مناسب نیستند در حالیکه به استثنای چند دریاهای کوچک سایر دریا های اروپا قابل کشتیرانی بوده و در حمل و نقل کالاهای داخلی و خارجی اروپا اهمیت بیشتر دارند حجم آب دریاهای اروپا نسبت به دریاهای آسیا بسیار کم است علاوه بر آن از دریاهای اروپا برای زراعت و صنایع حد اکثر استفاده می‌شود و در اطراف این دریاها نفوس متراکم زنده گی می کنند. مهمترین و طولانی ترین دریای اروپا ولگا است. دریای دنیپر نیز در اوکراین جریان دارد، دریای دانیوب در اروپای مرکزی و جنوب شرقی جریان دارد. که بعد از گذشتن از چند کشور اروپایی وطی مسیر طولانی به بحیرهٔ سیاه می‌ریزد و از لحاظ حمل و نقل داخلی در اروپا اهمیت زیادی دارد. از دریاهای مهم دیگر اروپا می‌توان الب را در آلمان ودریای سن و لوار را در فرانسه نام برد.

پلان رهنمای تدریس (درس چهارم)

زمان تدریس: یک ساعت درسی

عناوین	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	جهیل های اروپا	
۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).	شاگردان باید در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: هدف کلی آشنایی با مفهوم جهیل های اروپا. اهداف جزیی - آگاهی راجع به ذایقهٔ آب جهیل ها. - شناخت جهیل های منطقهٔ معتدله. - شناخت موقعیت جهیل های قارهٔ اروپا. - اهمیت اقتصادی جهیل های قارهٔ اروپا را درک کنند. - موقعیت جهیل های اروپا را در نقشه نشان دهند. - نسبت به محیط زیست جهیل ها آگاهی حاصل کنند.	
۳- روش های تدریس	سخنرانی، سؤال و جواب، بحث گروپی .	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشه طبیعی اروپا، تصویر از یک جهیل، کتاب، تخته و تباشیر .	
۵- شیوهٔ ارزیابی	شفاهی، کتبی، روی نقشه کار کردن، سؤال کردن .	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	انجام فعالیت مقدماتی :به طریقهٔ مروجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال پرسی، حاضری گرفتن، ارزیابی درس گذشته و از طرف شاگردان فعالیت خارج از صنف ارایه گردد.	۵ دقیقه
	ایجاد انگیزه: - نوشتن عنوان درس روی تختهٔ سیاه . - نصب نقشهٔ طبیعی اروپا در پیش روی صنف **سؤال انگیزه یی** - آیا میدانید کدام کشور اروپایی بنام کشور هزار جهیل یاد می‌شود؟	۵ دقیقه

۷- فعالیت های تدریس معلم محترم (آموزش مفاهیم و ارزیابی)	فعالیت های یاد گیری شاگردان	زمان به دقیقه
• نوشتن عنوان درس و طرح سؤال با هدف ایجاد انگیزه. • تصحیح اشتباه شاگردان . • توصیهٔ مطالعه خاموشانه و یاد داشت نکات مشکل درس. • لغات و اصطلاحات جغرافیایی مهم درس را تعریف کند. • از روی نقشه موقعیت جهیل های بزرگ اروپا را بپرسید. ۱- بعداً می‌پرسد: آب جهیل های اروپا چه ذایقه خواهد داشت؟ ۲- در ادامه می‌پرسد: جهیل های بزرگ در کدام کشور های اروپایی واقع شده اند؟ • موقعیت جهیل ها را در روی نقشه نشان میدهد. ۳- بار سوم می‌پرسد: جهیل ها چه اهمیت اقتصادی دارند؟ • پاسخ های شاگردان را اصلاح و شرح می‌دهد. • شاگردان را در گروپ بندی هدایت می‌کند و موضوع بحث را برای گروپ تعیین می‌کند. • سؤال های پایانی درس را می‌پرسد. • فعالیت خارج صنف را توصیه می‌کند.	• پاسخ به سؤالات معلم محترم . • گوش دادن به توضیحات معلم محترم . • درس را میخوانند و نکات مشکل را یاد داشت می‌کنند. • به نقشه نگاه می‌کنند و جهیل های بزرگ را نشان می‌دهند ۱- جواب میدهند آب شیرین دارد. ۲- به نقشه نگاه میکنند کشور هاییکه در آن جهیل های بزرگ واقع اند نام می‌گیرند. ۳- در بارهٔ اهمیت اقتصادی جهیل ها بحث می‌کنند. • شاگردان در گروپ ها تنظیم می‌شوند. • در نقشهٔ کتاب آنرا جستجو می‌کنند و جواب می‌دهند • سر گروپ نتیجهٔ بحث گروپ را به صنف ارائه می‌کند. • جواب میدهند.	۳۵ دقیقه

۸-جواب سؤال انگیزه یی:

۱- کشور فنلند بنام کشور هزار جهیل یاد می‌شود.

۲- بنام جهیل یاد میشود.

۳- برای کشتی رانی، آبیاری، ماهیگیری و آب بازی.

۸- جواب به سؤالات پایانی درس.

صحیح ترین جواب عبارت است:

- کشور فنلند است

مختصراً جواب می‌دهد:

۱- آب وسیعی که از چهار طرف توسط خشکه احاطه شده باشد آنرا جهیل گویند.

۲- آب جهیل های اروپا دارای ذایقهٔ شیرین می‌باشند، از اینکه جهیل های منطقه معتدله و پر باران که اروپا نیز در آن قرار دارد و دیگر اینکه این جهیل ها باقی ماندهٔ یخچال های قدیمی است.

۹- دانستنی ها برای معلم محترم (معلومات و فعالیت های اضافی)

جهیل های اروپا

جهیل ها بعد از بحیره ها و بحرها بزرگترین منبع آب بوده که ۱/۸ فیصد سطح زمین را پوشانیده است، جهیل های مناطق بارانی که اندازۀ باران در آن نسبت به تبخیر آن بیشتر باشد یا منبع دریاها را تشکیل دهد معمولاً شیرین می‌باشند؛ ولی در مناطق بیابانی که اندازۀ تبخیر آب نسبت به آب وارد شده بیشتر است آب شور می‌باشد.

در مناطق مختلف قارۀ اروپا جهیل ها وجود دارد که از نظر مساحت، عمق و ارتفاع از سطح بحر از هم متفاوت است. بیشترین شان در شمال اروپا واقع شده (در جزیره نمای اسکاندیناوی) به همین لحاظ کشور فنلند بنام کشور هزار جهیل یاد شده است. این جهیل ها ۱۲ درصد خاک این کشور را گرفته است. بزرگترین آن سایما Saima در جنوب شرق و پایی جان Paijanna در جنوب کشور واقع است. دانستن اینکه یک جهیل از کجا شروع شده و در کجا ختم می‌شود مشکل است؛ زیرا بیشتر آنها توسط دریاها با هم وصل اند.

منطقۀ دیگر جهیلی در بین صخره ها و تپه ها واقع شده؛ مانند جهیل های لادوگا Ladoga به مساحت ۱۸۳۹۰ کیلو متر مربع و انگاه Onega به مساحت 9600 کیلو متر مربع در غرب کشور روسیه.

حوزۀ سومی آن در منطقۀ کوه های آلپ است که آب آن از ذوب شدن برف هاست. این جهیل ها توسط کوه های ریگی که ذریعۀ یخچال ها و برف کوچ ها آورده شده احاطه گردیده و بعضی شان سر چشمه دریاها را تشکیل می‌دهد. بزرگترین آن جهیل جینوا Geneva در غرب کشور سویس در سرحد با فرانسه واقع است. و جهیل کونستانس Konstanz در شمال شرق کشور سویس می‌باشد.

بزرگترین و جوان ترین جهیل تکتونیکی این حوزه بالتون Balaton در کشور هنگری است که در یک کتله فرو رفته و در بین دو شکستگی نه آنقدر عمیق ، از دورۀ یخچال ها تشکیل شده است.

علاوه بر جهیل های دایمی جهیل های فصلی نیز هستند که بر اثر باران ها یا سیل ها بوجود آمده و بعداً خشک می گردند.

اصطلاح تکنونیک در اخیر کتاب درسی جغرافیه توضیح داده شده است.

پلان رهنمای تدریس (درس پنجم)

زمان تدریس: یک ساعت درسی

عناوین	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	بحیره های اروپا	
۲- اهـداف آموزشـی (دانـشی، مهارتی و ذهنیتی).	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: هدف کلی: - آشنایی با بحیره های قارهٔ اروپا اهداف جزیی: - درک موقعیت جغرافیایی بحیرهٔ مدیترانه. - تشریح اهمیت اقتصادی آبناهای جنوب اروپا. - توضیح در مورد اهمیت اقتصادی بحیره های غرب اروپا. - علل قابل کشتی رانی بودن بحیره های شمال اروپا را توضیح دهند. - استفاده نمودن از نقشه برای نشان دادن بحیره های اروپا. - تقویهٔ روحیهٔ قدردانی از نعمت های خداوند(ج).	
۳- روش های تدریس	سخنرانی، سؤال و جواب، کار روی نقشه و فعالیت گروپی .	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشه طبیعی اروپا، کتاب، تخته و تباشیر.	
۵- شیوهٔ ارزیابی	شفاهی، کتبی و فعالیت خارج از صنف .	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	**فعالیت مقدماتی:** به طریقهٔ مروجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال پرسی کردن، حاضری گرفتن، درس روز گذشته را ارزیابی کردن و توسط شاگردان فعالیت خارج از صنف را به همصنفان بیان کردن.	۵ دقیقه
	ایجاد انگیزه: نوشتن عنوان درس به روی تختهٔ سیاه، نصب نمودن نقشه پیش روی صنف و نشان دادن بحیره های اروپا از روی نقشه. سؤال انگیزه یی: چرا در قارهٔ اروپا بیشترین بحیره ها وجود دارد؟	۵ دقیقه

زمان به دقیقه	**فعالیت های یاد گیری شاگردان**	**۷- فعالیت های تدریس معلم محتـرم (آمـوزش مفـاهیم و ارزیابی)**
۳۵ دقیقه	با استفاده از معلومات سال گذشته اظهار نظر میکنند. ۱- با استفاده از نقشه نام بحیره ها را از جنوب به شمال می گویند. مدیترانه، مانش... ۲- نام بزرگ ترین بحیره را می گویند (مدیترانه) ۳- شاگردان اظهار نظر می کنند بحیره اقلیم مناطق ساحلی را مرطوب می‌سازد، برای شکار ماهی، کشتی رانی، جای تفریحی، آب بازی و استخراج معادن و غیره مفاد اقتصادی دارد. در گروپ تنظیم شده در مورد سؤالات با هم مباحثه و نتیجه را به صنف اعلام می کنند. • جواب میدهند	• از شاگردان خواسته می‌شود تا بحیره را تعریف کنند. • بعد از شنیدن نظرات شاگردان جواب درست را تشریح می کند. • معلم محترم می گوید: به نقشه طبیعی اروپا نظر اندازید. ۱- اگر از جنوب اروپا به طرف شمال آن حرکت کنیم با کدام بحیره ها روبرو می‌شویم؟ ۲- بزرگ ترین بحیره کدام است؟ موقعیت بحیرۀ مدیترانه و سایر بحیره های کوچک را با استفاده از نقشه تشریح میکند. ۳ - بار دیگر می‌پرسد: این بحیره ها چه تأثیر بر اقلیم و اقتصاد اروپا و جهان خواهد داشت؟ • معلم محترم تأثیرات بحیرۀ مدیترانه را توضیح میدهد. • بحیره های شمال اروپا و آبناهای مهم را برای شاگردان نشان دهد. • صنف را به چند گروپ تقسیم کنید و سؤالاتی را به هر گروپ توضیح دهید. • نتیجۀ فعالیت راجمع بندی نمایند. • درس را خلاصه و ارزیابی نمایید. • فعالیت خارج صنف را رهنمایی نمایید.

جواب سؤال انگیزه یی:

موجودیت دو بحر بزرگ (در شمال و غرب قاره) و فرو رفتگی های تکتونکی

۸- جواب به سؤال های فعالیت:

۱. کانال سویز بحیره های مدیترانه و احمر (سرخ) را با هم وصل می کند.
۲. بندر تروندهیم و برگین در غرب کشور ناروی در ساحل بحیرۀ ناروی و بندر ارخانگلسک در ساحل شرقی بحیرۀ سفید در شمال غرب روسیه واقع است.
۳. آبنای باسفورس بحیرۀ سیاه را به بحیرۀ مرمره و آبنای در دانیل بحیرۀ مرمره را به بحیرۀ مدیترانه وصل می کنند.

سؤالات پایانی درس

۱. بحیرۀ مدیترانه حد فاصل بین قاره های اروپا و افریقا است.
۲. در شمال قارۀ اروپا بزرگ ترین بحیره، بحیرۀ بارنتس واقع است.
۳. بحر اتلانتیک از طریق بحیرۀ مدیترانه و کانال سویز و بحیرۀ احمر به بحر هند وصل می‌شود.
۴. آبنای جبل الطارق بحر اتلانتیک را به بحیرۀ مدیترانه وصل می کند.

۹- دانستنی ها برای معلم محترم (معلومات و فعالیت های اضافی)

بحیره های اروپا:

بحیره Sea: این اصطلاح برای آب های وسیع شور سطح کرهٔ زمین استعمال می‌شود که توسط آبناها به بحیره ها و اقیانوس ها وصل شده باشد. مانند بحیرهٔ مدیترانه، بحیرهٔ سیاه، بحیرهٔ احمر (سرخ) ......

- قسمتی از آبهای اقیانوس ها بنام خاص خود یاد شده مثل بحیرهٔ شمال، بحیره ناروی، بحیرهٔ عمان، بحیرهٔ چین...
- آب شور و وسیع که داخل خشکه باشد مثل بحیرهٔ کسپین، بحرالمیت....

از جملهٔ بحیره های قارهٔ اروپا بزرگترین آن مدیترانه می‌باشد که از زمان های بسیار قدیم تا امروز در بخش کشتی رانی رول عمده را بازی نموده است، در سواحل آن بنادر بزرگ تجارتی و شهر های تجارتی در طول تاریخ اعمار گردیده است. امروزه نیز بزرگترین راه های بین المللی تجارتی آبی از طریق آن تمدید گردیده و از طرق آبنای جبل الطارق به بحر اتلانتیک وصل شده است.

بحیرهٔ بالتیک با آبنای سکاگیراگ Skagerrak، کاتیگات Kattegat و آبناهای دنمارک به بحیرهٔ شمال وصل گردیده برای شکار ماهی و کشتی رانی مساعد است، خصوصاً بعد از کندن کانال کیل Kial در شمال آلمان که دریای البه را به بحیرهٔ بالتیک وصل کرده بیشتر کسب اهمیت نموده است.

بحیرهٔ ناروی در غرب جزیره نمای اسکاندیناوی واقع است، به اثر جریان آب گرم گلف ستریم یخبندان نمی شود. مناسب ترین محل برای شکار ماهی و کشتی رانی است. در شمال شرق آن بحیرهٔ بارنتس Barents واقع است. آن هم به سبب عبور جریان گرم گلف ستریم که به طرف جنوب شرق این بحیره جریان دارد و نمی گذارد در زمستان یخبندان شود. این بحیره نیز محل خوب شکار ماهی و کشتی رانی است.

پلان رهنمای تدریس (درس ششم)

زمان تدریس: یک ساعت درسی

<table>
<tr><th>عناوین</th><th colspan="2">شرح مطالب</th></tr>
<tr><td>۱- موضوع درس</td><td colspan="2">خلیج های قارهٔ اروپا</td></tr>
<tr><td>۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).</td><td colspan="2">از شاگردان انتظار میرود که باید در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:
هدف کلی:
- آشنایی با خلیج های اروپا
اهداف جزیی:
- اصطلاح خلیج را تعریف نمایند.
- علل ایجاد خلیج های اروپا را توضیح دهند.
- نقش خلیج ها را در پیشرفت اقتصادی اروپا توضیح دهند.
- اهمیت اقتصادی خلیج های کوچک را بیان کنند.
- موقعیت خلیج های اروپا را در نقشه نشان دهند.</td></tr>
<tr><td>۳- روش های پیشنهادی تدریس</td><td colspan="2">سخنرانی، سؤال و جواب، مباحثوی (گروپی) و قرائت .</td></tr>
<tr><td>۴- مواد و لوازم ضروری تدریس</td><td colspan="2">نقشهٔ طبیعی اروپا، تصاویر مربوط به یک بندر گاه، تخته، تباشیر، کتاب درسی .</td></tr>
<tr><td>۵- شیوهٔ ارزیابی</td><td colspan="2">شفاهی، کتبی و فعالیت خارج از صنف،.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف</td><td>انجام فعالیت های مقدماتی:
به طریقهٔ مروجه به صنف داخل شدن، سلام و احوال پرسی کردن، حاضری گرفتن، درس روز گذشته را ارزیابی کردن و توسط شاگردان فعالیت خارج از صنف را به همصنفان بیان کردن.
ایجاد انگیزه: عنوان درس را روی تخته نوشتن، نقشه طبیعی اروپا را پیش روی صنف نصب کردن، سؤال شروع درس را طرح کردن.</td><td>۵ دقیقه

۵ دقیقه</td></tr>
<tr><td>سؤال انگیزه یی: از خلیج ها چه استفاده اقتصادی صورت می گیرد؟</td><td></td></tr>
</table>

زمان به دقیقه	فعالیت های یاد گیری شاگردان	۷- فعالیت های تدریس معلم محترم (آموزش مفاهیم و ارزیابی)
۳۵ دقیقه	• اظهار نظر در پیرامون خلیج ها از دروس سال گذشته می‌کنند. • درس را خاموشانه مطالعه می‌کنند. • لغات مشکل را می‌پرسند. ۱- جواب سؤال را می‌دهند. موجودیت بحیره ها و اقیانوس اطلس در غرب و بحر منجمد شمالی درشمال آن. ۲- خلیج های وسیع و عمیق برای کشتی رانی مساعد است، خلیج های کوچک برای ماهی گیری مساعد می‌باشد. • در گروپ تنظیم می‌شوند. • به روی نقشه قبلاً کاپی شده خود خلیج ها را به اقتباس نقشه اروپا تعیین می‌کند. • به سؤالات جواب می‌دهند.	• طرح سؤال در خصوص مفهوم خلیج و اهمیت آن. • بعد از شنیدن نظریات شاگردان خلیج را تعریف می‌کند. • توصیه نمودن به خواندن خاموشانه درس جدید و یاد داشت نکات مبهم. • اصطلاحات و لغات مشکل را توضیح می‌نماید. ۱- طرح سؤال در خصوص اینکه چرا در اروپا خلیج های متعدد موجود است؟ • معلم پاسخ شاگردان را تصحیح می‌کند و بعد می‌پرسد. ۲- خلیج های قابل کشتی رانی دارای چه خصوصیاتی است؟ و از خلیج های کوچک چه استفاده اقتصادی صورت می‌گیرد؟ • بعد از جمع بندی نظریات شاگردان معلم در مورد درس توضیحات می‌دهد و درس را خلاصه می‌سازد و نظریات نهایی خود را بیان می‌کند. • صنف را به چند گروپ تقسیم می‌کند. • تعیین سر گروپ، نام گذاری گروپ به یک نام علمی. • بر روی نقشه سفید اروپا موقعیت بزرگترین خلیج را تعیین میکند. • سؤال های پایانی درس را می‌پرسد. • فعالیت خارج صنف را توصیه می‌کند .

۸- جواب سؤال انگیزه :برای حمل نقل، شکار ماهی و استخراج معادن مساعد است.

جواب صحیح را انتخاب کنید

۱- صحیح است ۲- غلط است ۳- تریست، تارانتو، لیون، جینوا

۴- خلیج های وسیع و عمیق برای کشتی رانی مساعد است.

۹- دانستنی ها برای معلم محترم (معلومات و فعالیت های اضافی)

خلیج های اروپا:

عدهٔ از کشور های ساحلی جهان به نسبت داشتن خلیج های نا مساعد بحری به صورت طبیعی برای کشتی رانی از آن استفاده کرده نمی توانند خلیج های وسیع و عمیق بیشتر برای حمل و نقل استفاده می‌شود، از اینکه $\frac{۱}{۳}$ حصهٔ بدنه کشتی ها در زیر آب می‌باشد، بنابر این در خلیج های کم عمق و لجن زار، کشتی ها به ساحل نزدیک شده نمی تواند، باید در آب های عمیق لنگر اندازی کنند. برای رسیدن به این منطقه عمیق باید از پل های مخصوص استفاده نمود که این عمل ایجاب مصارف زیاد را می‌نماید. خلیج های کوچک نیز برای کشتی های بزرگ مساعد نیست.

- به جدول تحت عنوان معلومات اضافی کتاب درسی مراجعه شود.

جدول مذکور صرف برای مطالعه بوده، شامل امتحان شده نمیتواند.

پلان رهنمای تدریس (درس هفتم)

زمان تدریس: یک ساعت درسی

عناوین	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	اقلیم اروپا چگونه است؟	
۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: هدف کلی: آشنایی به اقلیم قارهٔ اروپا اهداف جزیی: - آگاهی از این که اروپا از نظر اقلیم در منطقهٔ معتدله قرار دارد. - آشنایی با انواع اقلیم در اروپا و نشان دادن آن بر روی نقشه . - آگاهی از اینکه بادها نیز در اقلیم اروپا تأثیر دارند. - عواملی را که در اقلیم قارهٔ اروپا موثر است بیان کنند.	
۳- روش های تدریس	روش توضیحی، بحث گروپی و خواندن متن .	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشهٔ جهان، تصاویر از بعضی مناظر طبیعی اروپا، نقشه ها و عکس های کتاب .	
۵- شیوهٔ ارزیابی	شفاهی، کتبی و کار عملی .	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	فعالیت مقدماتی: سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، ارزیابی درس گذشته و بازدید از فعالیت خارج از صنف	۵ دقیقه
	ایجاد انگیزه: نوشتن عنوان درس روی تخته، نصب نقشهٔ اقلیمی اروپا، پیش روی صنف نوشتن نکات مهم اقلیمی اروپا، روی تخته و با استفاده از نقشه از شاگردان بخواهید وموقعیت اروپا را تعیین کنند. توجه شاگردان را به نقشه انواع آب و هوای کتاب جلب کنند و از شاگردان بپرسد چرا اروپا اقلیم معتدل دارد.	۵ دقیقه

۷- فعالیت های تدریس معلم محترم (آموزش مفاهیم و ارزیابی)	فعالیت های یاد گیری شاگردان	زمان به دقیقه
• نوشتن عنوان درس جدید روی تخته • طرح سؤال های تفکر بر انگیز. • مطالعۀ درس جدید بصورت خاموشانه. • جواب به لغات مشکل درس. • توضیح درس جدید. • با استفاده از نقشه اقلیم اروپا مشخصات انواع آب و هوا را توضیح داده و نیز بادهایی که اروپا را تحت تأثیر قرار می‌دهد بیان کرده و روی نقشه نشان می‌دهد. • تنظیم گروپ ها در صنف و ارائۀ فعالیت. • به کار گروپ ها نظارت می کند. • نتایج کار گروپ ها را جمع بندی کند. • نظرنهایی خود را ارائه کند. • آب و هوای چند کشور اروپا را بیان کند. • از دانستنی های شاگردان ارزیابی کند. • کارخانگی یا فعالیت خارج از صنف را هدایت دهد.	• سؤال ها را جواب می‌دهند. • درس جدید را خاموشانه می‌خوانند. • نکات مشکل درس جدید را می‌پرسند. • با تشریح درس جدید و توضیح معلم محترم گوش می‌دهند. • در مورد نکات اساسی درس از معلم سؤال می کنند. • به گروپ ها تقسیم می‌شوند. • با توجه به نقشۀ نصب شدۀ صنف در مورد انواع آب و هوای اروپا با هم بحث کنند. • نتیجۀ بحث خود را پیش روی صنف ارائه کنند. • به سؤال های پایان درس جواب دهند. • به کار خانگی یا فعالیت های خارج از صنف توجه کند.	۳۵ دقیقه

۸- جواب به سؤال های انگیزه یی و متن درس:

۱- اروپا در منطقۀ معتدله قرار دارد این قاره از سه طرف به آب احاطه شده تمام نقاط قارۀ اروپا از رطوبت کافی بر خوردار است. کوههای اروپا چندان مرتفع نیست که مانع رطوبت اقیانوس ها و بحیره ها به داخل آن شود. تاثیر جریان گلف استریم نیز در این قاره باعث اعتدال اقلیم گردیده است.

۲- مناطق مرکزی و شرقی اروپا دارای آب و هوای بری می‌باشد به دلیل اینکه از منابع آبی (بحرها و بحیره ها) دور بوده و به نسبت رطوبت کم دارای آب و هوای بری یا قاره یی هستند.

جواب های سؤال های پایانی درس:

۱- آب و هوای مدیترانه یی دو خصوصیت دارد.

زمستان های معتدل و مرطوب و تابستان های گرم و خشک دارد.

۲- مناطق اطراف اقیانوس اطلس دارای آب و هوای بحری است اقلیم آن در زمستان معتدل و در تابستان گرم و مرطوب است.

۳- در ناحیۀ شمال اروپا به دلیل اینکه به منطقه قطبی نزدیک است آب و هوای بسیار سرد و خشک دارد برف بیشتر از باران می‌بارد و به سبب سردی زیاد آب بحر ها و بحیره ها از ۵ تا ۸ ماه یخ بسته می‌باشد.

۹- دانستنی ها برای معلم محترم (معلومات و فعالیت های اضافی)

اقلیم های عمده ای که در اروپا می‌توان تشخیص داد عبارت اند از:

اقلیم بحری، اقلیم بری، اقلیم معتدل کوهستانی، اقلیم سرد قطبی و اقلیم مدیترانه ای باید توجه داشت که کوهها و شرایط محلی و ارتفاع و سایر عوامل نیز گاه گاهی به اقلیم، خصوصیات خاص خود را می‌بخشد علاوه بر آن شهرهای بزرگ صنعتی به علت ابعاد وسیع و متمرکز ساختمان ها و فعالیت های صنعتی و تراکم حمل و نقل وسایط نقلیه دارای اقلیم های محلی خاص خویش هستند که با مسائلی از جمله آلوده گی و رطوبت در نواحی اطراف خویش روبرو می‌باشند.

۱- اقلیم بحری: مناطقی که در تحت تأثیر این نوع آب و هوا هستند عبارت اند از جنوب جزیرهٔ ایسلند، غرب شبه جزیرهٔ اسکاندیناوی، شمال آلمان، شمال و غرب فرانسه و شمال شبه جزیره ایبری و تمام انگلستان و ایرلند جریان بحری گلف استریم نیز در اعتدال مناطق تحت نفوذ آب و هوای بحری اروپا تاثیر دارند در این نوع اقلیم تمام فصول سال دارای بارنده گی بوده و درجهٔ حرارت متوسط ماهها اختلاف چندانی با یکدیگر ندارند.

۲- اقلیم بری: قسمت هایی از اروپای شرقی، بخش اروپای روسیه تا سواحل بحیرهٔ سیاه و امتداد کوه های اورال جزء اقلیم بری یا (قاره ای) می‌باشند در این نوع اقلیم تغییرات درجهٔ حرارت سالانه بسیار زیاد است. خشکی هوا و کمی بارنده گی نسبت به اقلیم بحری و از خصوصیات این نوع اقلیم است.

۳- اقلیم کوهستانی: مناطقی که تحت تسلط این اقلیم قرار دارد کشور های سویس، اتریش و قسمت های کوهستانی استیپی در جنوب و مرکز اروپا است این اقلیم دارای زمستان سرد ریزش های برف و تابستان های ملایم با بارنده گی کم از خصوصیات این نوع اقلیم است.

۴- اقلیم سرد قطبی: قسمت هایی از شبه جزیرهٔ اسکاندیناویا شمال بخش اروپایی روسیه و قسمت شمالی جزیرهٔ ایسلند تحت نفوذ این اقلیم است. زمستان آن معمولاً دارای درجهٔ حرارت زیر صفر و تابستان آن کوتاه است.

۵- اقلیم مدیترانه ای: کشور هایی که همه و یا بخشی از قلمرو آنها در اطراف بحیرهٔ مدیترانه قرار دارند مثل اسپانیا، پرتگال جنوب فرانسه، ایتالیا، البانیا و یونان این نوع اقلیم را دارا هستند، تابستان های گرم و آفتابی و زمستان های ملایم همراه با باران دارد.

پلان رهنمای تدریس (درس هشتم)

زمان تدریس: دو ساعت درسی

عناوین	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	در مورد جغرافیایی سیاسی اروپا چه میدانید؟	
۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: هدف کلی: آشنایی به جغرافیای سیاسی اروپا. اهداف جزیی: - آگاهی اینکه اروپا در کدام عرض البلد ها و طول البلدها قرار دارد. - آشنایی با کشور های اروپا - موقعیت و سرحدات قارهٔ اروپا را بروی نقشهٔ تشخیص دهند. - واحد های سیاسی اروپا را روی نقشه بیان کنند.	
۳- روش های تدریس	سخنرانی، قرائت کردن، توضیحی، بحث و مباحثه، سؤال و جواب کار عملی .	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشهٔ سیاسی قارهٔ اروپا، نقشهٔ سفید قارهٔ اروپا، تصاویر، تخته تباشیر و کتاب درسی .	
۵- شیوهٔ ارزیابی	شفاهی، کتبی و کار عملی .	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	انجام فعالیت مقدماتی: به طریقهٔ مروجه به صنف داخل شدن، سلام دادن، احوال پرسی کردن، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، ارزیابی درس گذشته و ارایه فعالیت خارج از صنف از طرف شاگردان. ایجاد انگیزه: نوشتن عنوان درس به روی تخته نصب نقشهٔ سیاسی قارهٔ اروپا پیشروی صنف. طرح سؤال انگیزه یی: چگونه میتوان قارهٔ اروپا را به واحد های سیاسی تقسیم کرد؟	۵ دقیقه ۵ دقیقه

۷- فعالیت های تدریس معلم محترم (آمـوزش مفاهیم و ارزیابی)	فعالیت های یاد گیری شاگردان	زمـان بـه دقیقه
• عنوان درس جدید را بروی تخته بنویسد. • طرح سؤال با هدف ایجاد انگیزه. • مطالعهٔ خاموشانه و یادداشت نکات مشکل. • اصطلاحات و لغات مشکل را توضیح می‌دهد. • درس را تشریح می کند. • از روی نقـشه واحـد هـای سیاسـی اروپـا را نـشان می‌دهد. • صنف را بـه گـروپ هـا تقـسیم مـی کنـد و بـه هـر گروپ موضوع فعالیت را مشخص می‌سازد. • نتایج فعالیت گروپی را جمع بندی می کند. • درس را خلاصه می‌سازد. • سؤال های پایانی درس را می‌پرسد. • فعالیت خارج از صنف را توصیه می کند.	• به سؤال ها جواب می‌دهند. • در س را خاموشانه می‌خوانند. • لغات مشکل را می‌پرسند. • به تشریح درس جدید گوش می‌دهند. • نکات مهم درس را سؤال می کنند. • به گروپ ها تقسیم می‌شوند. • روی موضوع مشخص بحث میکنـد و نتیجـه بحـث را نماینده گروپ به همصنفان ارائه مینماید. • به سؤال های جواب می‌دهند.	۳۵ دقیقه

۸- جواب سؤالهای انگیزه و متن درس: چگونه می‌توان واحد های سیاسی قارهٔ اروپا را تقسیم کرد؟

- کشور های شمال اروپا؛ مانند: سویدن، ناروی، فنلند، دنمارک، آیسلند.
- کشور های جنوب اروپا؛ مثل: ایتالیا، یونان، اسپانیا، پرتگال و ....
- کشور های شرق اروپا؛مثل: روسیه، روسیهٔ سفید، اوکراین و ...
- کشور های غرب اروپا مثل: آلمان،فرانسه، انگلستان، بلجیم و ...
- کشور های مرکزی اروپا؛ مثل: اتریش، چک، سلواک، پولیند و غیره.

سؤال های پایانی درس با استفاده از متن عبارت زیر را کامل کنید.

۱. اروپا شبه جزیرهٔ کوچک و یکی از قاره های قدیمی جهان است.
۲. اروپا در منطقه معتدله بین ۳۵ الی ۸۰ درجه عرض البلد شمالی واقع شده است.
۳. شرقی ترین منطقه اروپا، غرب روسیه آسیایی(کوه های اورال) و غربی ترین نقطه آن ایسلند و شـمالی تـرین آن قـسمت شـمال کشور ناروی و جنوبی ترین نقطهٔ آن جزیرهٔ کریت می‌باشد.

۹- دانستنی ها برای معلم محترم (معلومات و فعالیت های اضافی)

قارهٔ اروپا را با توجه به خصوصیات منطقه ای، تاریخی، فرهنگی و سیاسی به نواحی مختلف می‌توانیم تقسیم بندی کرد نخستین تقسیم بندی که می توان انجام داد بر اساس خصوصیات جغرافیایی و با توجه به ویژه گی های تاریخی و فرهنگی مشابه در اروپا است دومین تقسیم بندی را میتوان بر چگونگی فعالیت های تولیدی اروپاییان قرار داد.

با استفاده از ترکیب و دسته بندی فوق اغلب جغرافیه دانان جهان اروپا را به پنج منطقهٔ عمده زیر تقسیم بندی می کند.

۱- اروپای شمالی

۲- اروپای غربی (حاشیه اروپایی اوقیانوس اطلس)

۳- اروپای مرکزی.

۴- اروپای شرقی

۵- اروپای جنوبی یا مدیترانه یی

۶- کشور های اروپای شمالی مثل سویدن، ناروی، فنلند، دنمارک، ایسلند.

اروپای غربی مثل انگلستان، فرانسه و کشور های کوچک غربی مثل هالند، بلژیک، لوکزامبورگ و جمهوری آیرلند.

اروپای مرکزی: آلمان، سویس، مجارستان، رومانیا، بلغاریا، اوکراین، روسیهٔ اروپایی.

اروپای جنوبی: اسپانیا، پرتگال، البانیا، یونان، سان مارینو، ایتالیا، مقدونیا، سرویا.

پلان رهنمای تدریس (درس نهم)

زمان تدریس: یک ساعت درسی

عناوین	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	در مورد جغرافیایی بشری اروپا چه می‌دانید؟	
۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: هدف کلی: آشنایی با خصوصیات بشری قارهٔ اروپا اهداف جزئی: - آشنایی با عوامل موثر در تراکم نفوس. - آگاهی از نواحی پر نفوس و کم نفوس اروپا. - آگاهی از کاهش رشد نفوس در اروپا. - درک عواملی که باعث تراکم نفوس اروپا شده است.. - آشنایی با گروپ های نژادی در اروپا .	
۳- روش های تدریس	توضیحی، سؤال و جواب، قرائت و بحث گروپی .	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشهٔ نفوس قارهٔ اروپا، کتاب، عکس های بعضی از کشور های پر نفوس، نقشه ها و عکس های کتاب، تخته، تباشیر.	
۵- شیوهٔ ارزیابی	شفاهی، کتبی و کار عملی .	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	فعالیت مقدماتی: سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، طرح سؤال های درس گذشته، و ارائه فعالیت خارج از صنف از طرف شاگردان . ایجاد انگیزه: نوشتن عنوان درس جدید به روی تخته، نصب نقشهٔ نفوس بر دیوار، در ابتدا از شاگردان بخواهید که به نقشهٔ نفوس در کتاب و عکس های داخل کتاب توجه کنند. طرح سؤالات انگیزه یی: چرا قارهٔ اروپا با وجود وسعت کم یکی از قاره های پر نفوس است؟ مردمان اروپا بیشتر در کدام مناطق سکونت دارند؟	۵ دقیقه ۵ دقیقه

۷- فعالیت های تدریس معلم محترم (آموزش مفاهیم و ارزیابی)	فعالیت های یاد گیری شاگردان	زمان به دقیقه
• نوشتن عنوان درس بر روی تخته. • نصب نقشۀ سیاسی و یا نفوس، تصاویر مربوط به تراکم نفوس و طرح سؤال انگیزه یی. • توصیۀ مطالعۀ خاموشانه درس جدید. • توضیح لغات مشکل. • نوشتن نکات مهم درس روی تخته، نقش عوامل مختلف در ازدیاد نفوس، مانند پیشرفت علم، عوامل جغرافیایی و عوامل صنعتی برای شاگردان تشریح شود. عوامل جغرافیایی مانند دریاهای فراوان، واقع بودن در منطقۀ معتدله، اقلیم مناسب، نواحی سر سبز و دارای نباتات و همچنین عوامل انسانی مثل زراعت پیشرفته و صنایع را نیز توضیح دهد. • تشریح نحوۀ پراکنده گی نفوس در اروپا . • تشریح علل کاهش رشد نفوس در اروپا (مهاجرت، تمایل خانواده ها به کنترول نفوس ورفاه بیشتر) . • صنف را به گروپ ها تقسیم کنید و به هر گروپ فعالیت مناسب دهید. • بر کار گروپ ها نظارت کنید . • طرح سؤال های پایانی درس جهت تحکیم یاد گیری . • توصیه و فعالیت خارج از صنف .	• جواب به سؤال های ایجاد انگیزه. • سؤال از نقشه و تصاویر. • مطالعۀ خاموشانۀ درس جدید. • سؤال از لغات مشکل. • دقت به نکات عمدۀ درس روی تخته. • به تشریح درس جدید گوش دهند. • به گروپ ها تقسیم شوند. • در گروپ ها در مورد پراکنده گی نفوس با هم بحث کنند. • نتیجه بحث خود را ارائه نمایند. • جواب به سؤال های پایان درس.	۳۵ دقیقه

۸- جواب سؤالهای انگیزه و متن درس:

- در قارۀ اروپا به دلایل موجودیت شرایط طبیعی مساعد، چرا گاه های وسیع، دریا های پر آب، اقلیم معتدل، توسعه علم و صنعت، نفوس بیشتر دیده می‌شود.
- نفوس بیشتر در کنار دریاها، اطراف مراکز صنعتی و نواحی زراعتی است.

جواب به سؤال های پایانی درس:

سؤال (۱)، درست است

سؤال (۲)، غلط است

سؤال(۳)، درست است

۹- دانستنی ها برای معلم محترم (معلومات و فعالیت های اضافی)

پراکنده گی نفوس در اروپا:

بجز نواحی نامساعد برای زنده گی و فعالیت های بشری در قسمت های شمالی اروپا و بعضی نواحی مرتفع کوهستانی، تقریباً همه جای اروپا دارای نفوس بیشتر است. این امر باعث شده است که قارهٔ اروپا با توجه به وسعت کم آن، یکی از قاره های پر نفوس جهان باشد در مراکز صنعتی و نقاط مساعد زراعتی اروپا، نفوس بسیار متراکم است و در بعضی حصص به علت محدودیت های اقلیم ویا نا مساعد بودن زمین های زراعتی و کمبود منابع زیر زمینی و یا مرتفع بودن کوهستان ها باعث شده است که آن قسمت های اروپا نفوس کمتری داشته باشد.

پر نفوس ترین نواحی در اروپا در اطراف دریاهای چون تایمنر، راین، دانیوب،پو، سن و دنیپر میباشد. دسترسی به آبهای آزاد برای حمل و نقل کالاها از مهم ترین عوامل تمرکز نفوس به اطراف این دریا هاست.

مهاجرت های خارجی نیز به روی نفوس قارهٔ اروپا تاثیر گذاشته؛ چنانچه در قرن ۱۵ اکتشافات جغرافیایی منجر به مهاجرت های بزرگ اروپاییان به سایر نقاط جهان گردید. مهاجران اروپایی، خصوصاً در ایالات متحدهٔ امریکا، کشور های امریکای لاتین، کانادا، استرالیا و نیوزلند مستقر شدند.

مهاجرت های داخلی نیز در نفوس قارهٔ اروپا تأثیر گذار می‌باشد، چنانچه دو میلیون کارگر مهاجر در کشور های اروپای غربی کار می کنند از نگاه پذیرش کار گر، آلمان در مقام اول قرار دارد؛ سپس کشور های فرانسه، انگلستان و سویس و کشور های اسکاندیناوی قرار می گیرند.

دولت های اروپایی مواجه به کمبود نفوس معمولاً با تشویق خانواده ها و اعطای جوایز و هدایا و یا در نظر گرفتن تسهیلات خاص از لحاظ کاری و وسایل زنده گی و مراقبت از کودکان می‌خواهند خانواده ها را به افزایش جمعیت تشویق نمایند.

پلان رهنمای تدریس (درس دهم)

زمان تدریس: دو ساعت درسی

عناوین	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	در مورد نژاد و زبان های اروپا چه می‌دانید؟	
۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: هدف کلی: - آشنایی با تنوع نژاد و زبان مردم اروپا. اهداف جزیی: - تنوع نژاد و زبان مردم اروپا را تشریح کنند. - نوع نژاد و زبان های مردم اروپا را نام ببرند. - پراکنده گی نژاد های اروپا را بروی نقشه نشان دهند. - انواع زبان های اروپا را نام ببرند.	
۳- روش های تدریس	سخنرانی، قرائت، توضیحی، مباحثه، سؤال و جواب و کار عملی .	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشه نژادی و زبانی قارۀ اروپا، عکس های از نژاد های مختلف، تخته و تباشیر، نقشه ها و عکس های کتاب .	
۵- شیوۀ ارزیابی	شفاهی، کتبی و کار عملی .	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	فعالیت مقدماتی: سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، طرح سؤال های درس گذشته، بازدید از فعالیت خارج از صنف شاگردان. ایجاد انگیزه: نوشتن عنوان درس جدید بالای تخته، نصب نقشه پراکنده گی نژاد های اروپا پیش روی صنف. سؤال انگیزه یی : آیا می‌دانید مردمان اروپا از کدام نژاد اند؟	۵دقیقه ۵ دقیقه

۷- **فعالیت های تدریس معلم محترم (آموزش مفاهیم و ارزیابی)**	**فعالیت های یاد گیری شاگردان**	زمان به دقیقه
• ابتدا توجه شاگردان را به مشاهدهٔ نقشه پراکنده‌گی نژادها و عکس های داخل کتاب جلب کنید.		۳۵
• از شاگردان بپرسید که در اروپا چه نژادهایی وجود دارد؟	• به سؤال ها جواب می‌دهند.	
• شاخه های اصلی زبان مردم کدام ها اند؟		
• نظریات شاگردان را جمع بندی کنید.	• هر یک نظر خود را ارائه می‌کند.	
• توصیه به مطالعهٔ خاموشانه درس جدید.	• درس جدید را خاموشانه مطالعه می‌کنند.	
• لغات مشکل را توضیح دهید.	• از لغات مشکل سؤال می‌کنند.	
• نکات مهم درس جدید را بالای تخته بنویسید.	• به تشریح معلم گوش میدهند.	
• درس را تشریح کنید.	• به گروپ ها تقسیم می‌شوند.	
• صنف را به گروپ ها تقسیم کنید.	• در گروپ ها با هم گفتگو می‌کنند.	
• فعالیت را توصیه کنید که در مورد نژاد و زبان با هم بحث کنند.	• نتیجهٔ بحث خودرا ارائه می‌دهند.	
• سؤال های پایانی درس را از شاگردان بپرسید.	• به سؤال ها جواب می‌دهند.	
• فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.		

۸- جواب سؤال های انگیزهٔ درس:

- مردمان اروپا بیشتر سفید پوستان بوده و نژاد سفید به سه دسته تقسیم می‌شوند. اقوام جنوبی، جرمنی، و سلاوها

جواب سؤالهای اخیر متن.

- شاخه های اصلی زبان مردمان اروپا از اندو اروپایی مشتق شده است.

۱- اروپاییان از نژاد سفید اند.

۲- اقوام جنوبی اروپا گندمی رنگ هستند.

۳- سلاو ها بیشتر در اروپای شرقی زنده‌گی می‌کنند و شامل ممالک چک، سلواک، صرب ها و کروات ها می‌باشند.

۴- شاخه های اصلی زبان های اروپایی جرمنی، لاتین و سلاوی هستند.

۹- دانستنی ها برای معلم محترم (معلومات و فعالیت های اضافی)

نژاد در اروپا:

به طور کلی نژاد در اروپا به دو قسمت تقسیم می‌شود: سفید پوستان و زرد پوستان.

سفید پوستان جمعیت زیادی را در اروپا تشکیل می‌دهند و نژاد سفید دارای دو نوع مختلف به نام های گندم گون و خرمایی می‌باشد نژاد سفید از نوع گندم گون یا گندمی که به چهار دسته تقسیم می‌شوند و در جنوب و مرکز اروپا پراگنده شده اند و شامل تیرهٔ اسیبری در جزایری مانند جزایر بلنار، کرس ساردنی، سی سیل و ایتالیا دیده می‌شود مشخصات اصلی این نژاد عبارت از: قد کوتاه (۱/۶۲ متر) سر دراز، موهای سیاه، چشمهای تیره، پوست گندمی و بینی راست است.

تیره های جنوبی یا ساحلی که در سواحل بحیرهٔ مدیترانه اقیانوس اطلس تا ۲۵۰ کیلو متر در داخل خشکی ها دیده می‌شود بلندی قد این تیره از ۱/۶۶ متر بیشتر است سر کمی دراز، رنگ مو و چشم های تقریباً سیاه، باسک ها نیز جزء همین تیره می‌باشند.

- تیرهٔ ادریاتیک که در فلات های دیناریک ساکن می‌باشند (کرواتی و سربی).
- تیره سفید مایل به تیره که در اسپانیا، پرتگال، جنوب ایتالیا و یونان دیده می‌شوند،
- زبان های اروپا: بیش ترین نفوس مردم اروپا به زبان های اند و اروپایی تکلم می‌نمایند و به سه دسته تقسیم می‌شوند:

الف- زبان رومن ها: که از زبان روم و یونان قدیم مشتق شده و در نواحی که تحت نفوذ آن ها بوده تکلم می‌شود.

ب- زبان ژرمن ها: که به چند نوع فرعی تقسیم می‌شود؛ مانند زبان: اهالی آلمان، اتریش، هنگری، ترانسلوانی، پولندی و روسیه تاولگا این زبان به دو لهجه محلی تقسیم می‌شود و زبان آلمان مرتفع لهجهٔ محلی است و زبان آلمان مناطق هموار بوسیلهٔ انگلوساکسون در قرن ۶ به انگلستان برده شد و با حرف فرانسوی مخلوط گردیده است. مردم اسکاندیناوی، دنمارک، ناروی و سویدن نیز از شاخه های زبان ژرمن می‌باشند.

زبان سلاوی: که دارای لهجه های محلی زیادی است و مهمتر از همه زبان روسی است و به سه قسمت تقسیم شده است. زیاد تر مردمان هنگری، چک ها، پولندی ها، سلواک ها و غیره به آن تکلم می کنند.

پلان رهنمای تدریس (درس یازدهم)

زمان تدریس: یک ساعت درسی

عناوین	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	از دین و مذهب اروپا چه می‌دانید؟	
۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: هدف کلی: آشنایی با دین و مذهب مردم اروپا . اهداف جزیی: ۱- معلومات در بارۀ مذهب کاتولیک. ۲- معلومات در بارۀ مذهب پروتستانت. ۳- معلومات در بارۀ مذهب ارتودوکس. ۴- نمایش کشورهای مسلمان اروپا بروی نقشه.	
۳- روش های تدریس	سخنرانی، قرائت، توضیحی، بحث و مباحثه، سؤال و جواب و کار عملی.	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشۀ پراگنده گی مذاهب در اروپا، عکس هایی از اماکن مذهبی، تخته و تباشیر	
۵- شیوۀ ارزیابی	شفاهی، کتبی و کار عملی .	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	فعالیت مقدماتی: سلام و احوال پرسی نمودن، تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته، حاضری گرفتن و تقدیم فعالیت خارج از صنف توسط شاگردان. ایجاد انگیزه: - نوشتن عنوان درس بالای تخته - نصب نقشه پراکنده گی مذاهب در اروپا پیش روی صنف - تهیۀ عکس ها از اماکن مذاهب مختلف اروپا - طرح سؤال: آیا در مورد ادیان اروپا معلومات دارید؟	۵دقیقه ۵ دقیقه

۷- فعالیت های تدریس معلم محترم (آموزش مفاهیم و ارزیابی)	فعالیت های یاد گیری شاگردان	زمان به دقیقه
• نوشتن عنوان درس بالای تخته. • ابتدا توجه شاگردان به نقشهٔ پراکنده گی مذاهب اروپا و بعضی تصاویر داخل کتاب جلب شود وطرح سؤال انگیزه یی . • جمع آوری نظریات شاگردان. • مطالعهٔ خاموشانه درس جدید. • درس را تشریح کرده و چند مذهب مروج در اروپا را به شکل گراف بالای تخته می‌نویسد. به نفوذ مسلمانان در این قاره نیز اشاره می کند. از شاگردان بخواهید کشور های اروپایی را که در آن مسلمانان زنده گی می کنند روی نقشه نشان دهند. • شاگردان را به گروپ ها تقسیم نمایید تا روی نقشه کار کنند. • از گروپ ها نظارت و رهنمایی نمایید . • غرض ارزیابی سؤال های پایان درس را طرح کنید . • فعالیت خارج از صنف را تعیین نمایید.	• به سؤال ها جواب می‌دهند. • به نقشه و تصاویر کتاب توجه می کنند. • درس را خاموشانه مطالعه می‌نمایند. • به تشریح گوش داده و دقت می کنند. • نکات و لغات مشکل را می‌پرسند. • به گروپ ها تنظیم می‌شوند هر گروپ روی نقشه ساحه های مذاهب مختلف را معلوم و نشانی می کند. • نتیجه بحث خود را ارائه می‌دهند. • به سؤال ها جواب می‌دهند.	۳۵ دقیقه

۸- جواب سؤالات پایانی و انگیزه یی درس:

۱- شاخه های دین عیسوی عبارت اند از کاتولیک، پروتستانت و ارتودوکس .

۲- مذهب کاتولیک بیشتر در ممالک سویدن، ناروی، دنمارک، انگلستان، هالند، آلمان، اتریش و قسمتی از سویس رواج دارد.

۳- پروتستانت ها پیرو تعالیم یکی از روحانیون قدیم بنام مارتین لوتر از مردم آلمان هستند.

۴- مذهب ارتودکس بیشتر در ممالک روسیه، رومانیا، یونان و بلغاریه رواج دارد.

۵- مسلمانان بیشتر در شبه جزیره بالکان البانیه، بوسنی و هرزگونی، بلغاریا، هسپانیه و در بخش ترکیهٔ اروپایی زنده گی می کنند.

۹- دانستنی ها برای معلم محترم (معلومات و فعالیت های اضافی)

شاخه های ادیان اروپا:

- **کاتولیک:** در رأس کلیسای کاتولیک، پاپ به معنای پدر، قرار دارد و مقر پاپ در شهر واتیکان است به عقیدۀ کاتولیک ها پاپ مصون از هر گونه اشتباه و خطاست. در کلیسای کاتولیک پیشوایان مذهبی رهبری دین را به عهده دارند و رجال کلیسا نبایدازدواج کنند.
- **پروتستانت:** به علت انحطاط در دستگاه پاپ نخستین مخالفت با پاپ با اعتراض مارتین لوتر کشیش آلمانی در اوائل قرن شانزدهم آغاز شد و پایه گذار مسیحیت بدون پاپ گردید، لوتر خرید و فروش بهشت و بخشایش گناه به وسیله میانجیگری پیشوایان مسیحی را باطل دانست و عقیده داشت فقط ایمان برای نجات انسان کافیست.
- **ارتودوکس:** مسیحیانی هستند که بر اثر اختلافاتی از هزار سال پیش بتدریج از کلیسای کاتولیک روم فاصله گرفتند. مردم کشور های چون یونان روسیه، صربستان و رومانیا کلیسا های خود مختاری بوجود آوردند که با پاپ در ارتباط نیستند. رجال کلیسای ارتودکس در انتخاب همسر آزادند.

علاوه بر مسیحیان، مسلمانان نیز در قارۀ اروپا به طور پراگنده زنده گی می کنند. بهترین کشور محل سکونت مسلمانان در اروپا آلبانیا است. در سایر کشور های شبه جزیرۀ بالکان مثل بوسنی و هرزه گونی، بلغاریه، هسپانیا و ترکیۀ اروپایی نیز مسلمانان زنده گی می کنند در این کشور ها مساجد با شکوه و قدیمی وجود دارد.اکنون مهاجرین مسلمان در تمام کشور های اروپایی وجود دارند.

پلان رهنمای تدریس (درس دوازدهم)

زمان تدریس: دو ساعت درسی

عناوین	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	در مورد جغرافیای اقتصادی اروپا چه می‌دانید؟	
۲- اهـداف آموزشـی (دانـشی، مهارتی و ذهنیتی).	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: هدف کلی: آشنایی با جغرافیای اقتصادی قارهٔ اروپا اهداف جزیی: - با منابع زیر زمینی قارهٔ اروپا آشنا شوند. - علت وارد کردن مواد اولیهٔ صنعتی را بیان کنند. - با عوامل مؤثر در زمینهٔ رشد و توسعه زراعت و مالداری در اروپا آشنا شوند. - از چند کشور مهم اروپایی در زمینهٔ زراعت، مالداری و ماهی گیری نام ببرند. - کشور های صنعتی اروپا را روی نقشه نشان دهند. - آشنایی با نواحی مهم زراعتی در اروپا .	
۳- روش های تدریس	سخنرانی، قرائت، توضیحی، بحث و مباحثه، سؤال و جواب و کار عملی .	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشهٔ اقتصادی اروپا، عکس ها، تصاویر از زراعـت پیـشرفته در اروپـا، تختـه، تباشـیر نقـشه هـا و تصاویر داخل کتاب .	
۵- شیوهٔ ارزیابی	شفاهی، کتبی و کار عملی .	
۶- فعالیــت هـــای تـــدریس و آموزش در صنف	فعالیت مقدماتی و ایجاد انگیزه: نوشتن عنوان درس جدید روی تخته ، نصب نقشه جغرافیایی اقتـصادی پـیش روی صـنف عکـس هـای از چنـد محـصول زراعتی و شیوهٔ های پیشرفتهٔ مالداری در صورت امکان. ابتدا از شاگردان بخواهید شـرایط و امکانـات زراعتـی اروپـا را روی تختـه بنویـسند مانند. مناسبت های زراعتی، زمین حاصلخیز، باران های کافی، شیوهٔ های میکانیزه . فعالیت های مالداری: علوفه های فـراوان، وسـایل و تجهیـزات پیـشرفته بـرای تربیـهٔ حیوانات . سؤال انگیزه: چرا اقتصاد در اروپا پیشرفته است؟	۵دقیقه ۵ دقیقه

۷- فعالیت های تدریس معلم محترم (آموزش مفاهیم و ارزیابی)	فعالیت های یاد گیری شاگردان	زمان به دقیقه
• نوشتن عنوان درس جدید و طرح سؤال انگیزه. • مطالعهٔ خاموشانه درس جدید . • تشریح درس جدید. • نکات اساسی و مهم درس را روی تخته می‌نویسید. • برای شاگردان توضیح دهید که منابع زیر زمینی در قارهٔ اروپا کم است و در گذشته برای دست یابی به منابع به استثمار کشورها می‌پرداختند. کشور های مهم صنعتی اروپا را روی نقشه نشان دهید • به سؤال ها جواب می‌دهد . • صنف را به گروپ ها تقسیم کنید . • فعالیت صنف را توصیه کرده ومناطق مهم زراعتی اروپا را واضح سازید. • بر گروپ ها نظارت ورهنمایی کنید . • نتیجه فعالیت را با معلومات خود جمع بندی کنید. • سؤال های پایانی درس را پرسان کنید . • فعالیت خارج از صنف را تعیین کنید.	• به سؤال ها جواب می‌دهند. • به نقشه و تصاویر کتاب توجه می کنند. • درس را خاموشانه مطالعه می‌نمایند. • به تشریح درس جدید گوش می‌دهند. • از نکات اساسی درس سؤال می کنند. • به گروپ ها تنظیم می‌شوند . • در مورد فعالیت داده شده بحث و گفت و گو می کنند. • نتیجه بحث خود را ارائه می کنند . • به سؤال ها جواب می‌دهند .	۳۵ دقیقه

۸- جواب سؤال های انگیزه یی و پایانی درس:

۱. آلمان، انگلستان و فرانسه .
۲. قارهٔ اروپا به سبب داشتن آب و هوای معتدل و بارنده گی مناسب برای زراعت و مالداری مناسب است و زراعت و مالداری به شیوهٔ های علمی صورت می گیرد از این رو اقتصاد اروپا پیشرفته است.
۳. مناطق اطراف بحیرهٔ مدیترانه، مناطق غربی اروپا، مناطق شرق اروپا .
۴. کشور های ناروی و آیسلند .
۵. به منابع معدنی اولیه کشور های دیگر جهان نیازمند اند.

۹- دانستنی ها برای معلم محترم (معلومات و فعالیت های اضافی)

جغرافیای اقتصادی اروپا

امروزه حدود ۳۰٪ از کل مساحت اروپا به زراعت اختصاص یافته و ۲۰ ٪ آنرا چمنزار ها و علفزار ها تشکیل داده در حدود ۳٪ آنرا جنگل ها پوشانیده است تولید محصولات زراعتی در اروپا بالا است، ولی میزان آن از یک کشور به کشور دیگر متفاوت است؛ مثلاً: زراعت در هالند ۴ برابر زراعت پرتگال، محصول برداشت میکنند علت این اختلاف تفاوت های آب و هوا و اعمال روش های مختلف کشت است.

اروپا و حوزۀ بحیرۀ مدیترانه، یکی از مهمترین مناطق توریستی جهان است و سالیانه میلیارد ها دالر از راه جهانگردی و توریزم عاید کشور های این ناحیه می‌شود، آب و هوا یکی از مهم ترین عوامل جذب جهانگردی تفریحی در این ناحیه است. اعتدال هوا و سواحل آفتابی مدیترانه انواع تفریح ها و ورزشهای نظیر آببازی، تینس، مسابقات موترانی و اسب سواری را در فصل تابستان بیشتر می‌سازد. سینما ها، نمایشگاه های پستی و نقاشی، جشنواره های موسیقی، شهر ها، آثار هنری موزیم، نظیر لندن و پاریس و بناهای تاریخی و باستانی بخصوص در تابستان جهانگردان یا سیاحین فراوانی را از سراسر دنیا جلب می‌کند. اتریش و سویس به علت ایجاد امکانات خدماتی و رفاهی و ورزشهای زمستانی در کوهستانهای آلپ، از مهمترین مراکز توریزم زمستانی اروپا به شمار می‌آیند.

صنعت ماهی گیری: صنعت ماهی گیری به طور عموم تحت تأثیر چند عامل قرار گرفته، از آن جملهٔ، حمل و نقل، وسایل منجمد کردن و سازمان دادن به این صنعت (تعداد مردمی که به صید ماهی اشتغال دارند)و بهای گوشت ماهی می‌باشد.

انواع و اقسام قایقهای موتری و کشتی های ماهی گیری باعث سرعت فوق العادۀ ماهی گیری در آبهای داخلی می‌شود ماهی گیری در سال های اخیر در دست شرکتهای بزرگ متمرکز شده که دارای کشتی های زیادی هستند.

پلان رهنمای تدریس (درس سیزدهم)

زمان تدریس: دو ساعت درسی

عناوین	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	در مورد معادن وصنایع اروپا چه میدانید؟	
۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: هدف کلي: - آشنایی با معادن و صنایع قارهٔ اروپا اهداف جزیی: - انواع معادن اروپا را نام ببرند. - با انواع صنایع اروپا آشنا شوند - کشور های صنعتی اروپا را روی نقشه نشان دهند.	
۳- روش های تدریس	توضیحی، سخنرانی، قرائت، بحث و مباحثه، کار گروپی و سؤال و جواب	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشهٔ اقتصادی اروپا، تصاویر و عکس های محصولات صنعتی و کارخانه جات و مناطق توریستی، عکس ها و نقشهٔ داخل کتاب، تخته و تباشیر	
۵- شیوهٔ ارزیابی	تقریری، تحریری و عملی	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	انجام فعالیت مقدماتی: به طریقه مروجه داخل شدن به صنف، سلام و احوال پرسی کردن، تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته، فعالیت خارج از صنف توسط شاگردان تقدیم گردد. ایجاد انگیزه: نصب نقشهٔ اقتصادی قارهٔ اروپا بعضی عکس ها و تصاویر از معادن و انواع صنایع پیشرفته اروپا در صورت امکان. طرح سؤال: چرا اروپا وارد کنندهٔ مواد خام صنعتی است؟	۵ دقیقه ۵ دقیقه

۷- **فعالیت های تدریس معلم محترم (آموزش مفاهیم و ارزیابی)**	**فعالیت های یاد گیری شاگردان**	زمان به دقیقه
• عنوان درس جدید را روی تخته بنویسید. • ارتباط درس گذشته را با درس جدید و طرح سؤال های انگیزه یی. • از شاگردان بخواهید، درس جدیدرا خاموشانه بخوانند. • لغات و اصطلاحات مشکل را توضیح دهید. • نکات مهم درس جدید مثل چند محصول از صنایع دستی و صنایع ثقیل را روی تخته بنویسید. • مناطق معدنی و صنعتی اروپا و شهرهایی که دارای مناطق توریستی است بر روی نقشه نشان دهید و نقش توریزم را در توسعه اقتصاد بیان کنید. • صنف را به گروپ ها تقسیم کنید و بر اجرای فعالیت صنفی نظارت و رهنمایی کنید. • از فعالیت نتیجه گیری کنید. • سؤال های پایانی درس جدید را طرح کنید • فعالیت خارج صنف راتوصیه کنید	• به سؤال ها جواب می‌دهند. • درس جدید را خاموشانه مطالعه می کنند. • از لغات مشکل پرسان کنند. • به تخته و نقشه دقت کنند. • به توضیحات معلم گوش دهند. • به گروپ ها تقسیم شوند. • با همصنفان خود روی صنایع معادن وتوریزم بحث کنند. • به سؤال ها جواب دهند. • به کار خانگی توجه کنند.	**۳۵ دقیقه**

۸- جواب سؤال های انگیزه یی درس:

بخاطر اینکه منابع زیر زمینی اروپا چندان غنی نبوده و اروپا برای پیشرفت صنایع خود به مواد اولیه ضرورت داشت بنابر این باعث شده است که به استعمار کشور های دیگر قاره ها بپردازد.

جواب سؤال های پایانی درس:

۱. صنایع خفیفه یا دستی اروپا را شیشه سازی، چاقو سازی، شمشیر سازی، چینی سازی، تکه بافی تشکیل می‌دهد.
۲. کارخانه جات صنعتی اروپا زیاد تر در نزدیکی معادن آن منطقه اعمار گردیده است.
۳. صنایع سنگین اروپا عبارت اند از: ذوب فلزات، مواد آلات الکترونیکی، کشتی سازی، موتر سازی، طیاره سازی و غیره.

۹- دانستی ها برای معلم محترم (معلومات و فعالیت های اضافی)

کشورهای اروپایی از لحاظ تولید زغال سنگ وسنگ آهن غنی می‌باشند و وجود این دو مادهٔ معدنی از عوامل مهم وقوع انقلاب صنعتی در اروپا بود. به عنوان مثال انگلستان کشوری بود که از منابع فوق در جوار یکدیگر بهره می‌برد. سنگ آهن در بیشتر قسمت های اروپا یافت می‌شود ولی دو منطقه در تولید آن اهمیت بسزا دارد. ناحیهٔ لورن در شرق فرانسه که تا لوکزامبورگ گسترش یافته است در جوار معادن زغال سنگ حوزهٔ سار در آلمان قرار گرفته است و معادن ناحیه شمال سویدن که از آن سنگ آهن بوسیله کشتی با مناطق صنعتی اروپا حمل می گردد. حفظ امنیت بیشتر کشتی های حامل سنگ آهن یکی از دلایل حملهٔ آلمان به ناروی در سال ۱۹۴۰ عنوان شده بود. زیرا سنگ آهن برای صنایع نظامی آلمان در آن زمان اهمیت اساسی داشت.

انقلاب صنعتی در اروپا کاملاً صنایع دستی این کشور را نابود ساخت و بعضی صنایع دستی که نام هر یک را در متن یاد آور شدیم هنوز هم در اروپا رواج دارد.از قرن ۱۹ بزرگترین منطقه صنعتی جهان بود صنایع سنگین در نزدیک منابع زغال سنگ انگلستان ، در شمال فرانسه، بلجیم و پولند گسترش یافتند پس از اینکه نیروی برق آبی به میان آمد و صنایع را در مرکز سویدن و شمال ایتالیا توسعه بخشید شهرهای بزرگ صنایع را در اطراف خویش متمرکز ساختند دریاها و بحیره ها هنوز هم مهمترین مراکز استقرار صنایع در اروپا محسوب می‌شوند.

پلان رهنمای تدریس (درس چهاردهم)

زمان تدریس: یک ساعت درسی

عناوین	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	ترانسپورت قارهٔ اروپا	
۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: هدف کلی: - آشنایی با ترانسپورت اروپا. اهداف جزیی: - ترانسپورت را تعریف نمایند. - علل انکشاف جادهٔ های اروپا را توضیح دهند. - عوامل توسعهٔ راه آهن اروپا را بیان نمایند. - اهمیت اقتصادی ترانسپورت را بیان کنند.	
۳- روش های تدریس	روش سخنرانی، گروپی، سؤال و جواب و کار روی نقشه .	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشه راه های اروپا، کتاب درسی، تخته، تباشیر و کتاب رهنمای معلم .	
۵- شیوهٔ ارزیابی	کتبی، شفاهی ،کاری عملی و فعالیت خارج از صنف .	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	انجام فعالیت مقدماتی داخل شدن به طریقه مروجه به صنف، سلام و احوال پرسی نمودن، تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته، و تقدیم فعالیت خارج از صنف توسط شاگردان.	۵ دقیقه
	ایجاد انگیزه: نوشتن عنوان درس جدید بالای تخته سیاه، نصب نقشه اروپا پیش روی صنف. طرح سؤال انگیزه: در مورد اینکه در گذشته مردم برای انتقال اموال تجارتی و مسافرت ها از چه وسیله ای استفاده می کردند؟	۵ دقیقه

۷- **فعالیت های تدریس معلم محترم (آموزش مفاهیم و ارزیابی)**	**فعالیت های یاد گیری شاگردان**	زمان به دقیقه
• بعد از خلق انگیزه می‌پرسد ترانسپورت را تعریف نمایید. • بعد از شنیدن نظریات، معلم محترم خودش ترانسپورت را تعریف می‌نماید. • از شاگردان بخواهید درس را خاموشانه مطالعه کنند و نکات مشکل را یادداشت کنند. • به سؤالات شاگردان پاسخ دهید و بعداً بپرسید. ۱. کدام عوامل از گذشته تا حال سبب انکشاف شاهراه های اروپا گردیده است؟ ۲. انواع ترانسپورت های زمینی اروپا را نام ببرید؟ ۳- بیشترین موتر تیز رفتار در کدام کشور اروپایی وجود دارد؟ • بعد از شنیدن نظریات شاگردان موضوع را تشریح نمایید. • باز هم سؤال ها را در مورد خطوط آهن اروپا طرح کنید ۴- نخستین راه خط آهن در کدام کشور جهان مورد استفاده قرار گرفت؟ ۵- خطوط آهن بیشتر برای کدام هدف استعمال می‌شود؟ - معلم محترم درس را جمع بندی و تشریح میدهد. - فعالیت گروپی در مورد شاهراه ها و خطوط آهن را هدایت میدهد. - نتیجه فعالیت را جمع بندی و درس را خلاصه می‌سازد. - به منظور ارزیابی سؤالات پایانی درس را طرح می کند. - فعالیت خارج از صنف را توصیه می کند.	• با استفاده از معلومات صنوف گذشته ترانسپورت را تعریف می‌نمایند. • درس را خاموشانه می‌خوانند آنچه نمی‌دانند می‌پرسند. • شاگردان آنچه می‌دانند در مورد هر یکی از سؤال ها جواب می‌دهند. ۱- شاگردان آنچه را از مطالعه خاموشانه آموخته اند توضیح می‌دهند. ۲- ترانسپورت موتر و لکمو تیف (ریل). ۳- در کشور سویدن هر چهار نفر یک موتر تیز رفتار دارد. ۴- در کشور انگلستان. ۵- برای انتقال مسافرین، اموال تجارتی و مواد خام صنعتی. • در گروپ تنظیم شده طبق هدایت آن را تشخص میدهند. • جواب میدهند.	۳۵ دقیقه

جواب سؤال انگیزه: از حیوانات، انسان ها و ترانسپورت آبی.

۸- جواب به سؤالهای متن درس:

۱- ترانسپورت عبارت از انتقال اموال تجارتی و مسافرین از یک جای به جای دیگر است.

۲- به خاطر انتقال مهمات نظامی، کالاها، مسافرین و لشکریان.

۳- ریل برای نخستین بار در ویلز انگلستان غرض انتقال موتر و مسافرین به کار انداخته شد.

۴- نخستین خط آهن شهرهای استوکن و لینگتون درانگلستان رابا هم وصل کرد.

۵- راه اهن سریعترین راه نقل و انتقال زمینی است که برای مسافرت های دور، انتقالات اموال تجارتی، مواد خام صنعتی و محروقاتی استفاده می‌شود.

۹- دانستنی ها برای معلم محترم (معلومات و فعالیت های اضافی)

ترانسپورت زمینی در اروپا

راه آهن و سرک موتر رو در سراسر اروپا بخصوص در قسمت های اروپای مرکزی نسبت به تمام قاره بیشتر انکشاف کرده است. این خطوط به شکل تار عنکبوت به طول هزاران کیلومتر به هر طرف تمدید یافته که علاوه بر ارتباط داخلی از چندین کشور میگذرد و حیثیت راه های سراسری اروپا را گرفته است؛ بطور مثال:

راه موتر رو و خطوط آهن شهر پاریس مرکز کشور فرانسه را به بندر کالایس Calais در شمال غرب فرانسه وصل و بعداً از طریق تونل زیر ابی بحیره مانش به بندر دوور Doover انگلستان و از آنجا به دیگر شهرهای آن کشور تمدید شده است.

راه دومی موتر رو و خطوط آهن از شهر پاریس به طرف جنوب به قسمت های شرقی و غربی، کوه های پرینه به مادرید پایتخت کشور اسپانیه و لزبن به پایتخت کشور پرتگال می‌رسد و همچنین بطرف شرق از شهر پاریس به شهر های برلین، وارسا، مسکو و بعداً به طرف شمال هلسنگی، استاکهلم و اسلو تمدید یافته است.

از شمال به جنوب، شهر مسکو را به شهر های کیف، ادیسه، بخارست، بلگراد، صوفیه و استانبول وصل می‌سازد و همچنین شهر های ها مبورگ و فرانکفورت (آلمان) و ژنیو (سویس)، میلان (ایتالیا) و آتن پایتخت کشور (یونان) با هم وصل گردیده است.

پلان رهنمای تدریس (درس پانزدهم)

زمان تدریس: یک ساعت درسی

عناوین	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	خطوط ترانسپورت هوایی و آبی قارهٔ اروپا	
۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: هدف کلی: - آشنایی با سیستم حمل ونقل هوایی و آبی قارهٔ اروپا . اهداف جزئی: - چگونگی نخستین پرواز هوایی را توضیح نمایند . - اهمیت ترانسپورت هوایی را تشریح نمایند . - دریاهای قابل کشتی رانی اروپا را معرفی نمایند . - اهمیت اقتصادی ترانسپورت آبی را توضیح دهند . - اهمیت ترانسپورت پایپ لین (نفت و گاز) قارهٔ اروپا را تشریح کنند . - ترانسپورت هوایی و آبی قارهٔ اروپا را با هم مقایسه کنند.	
۳- روش های تدریس	سخنرانی، سؤال و جواب فعالیت گروپی .	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشهٔ اروپا، کتاب درسی، تصاویر و تختهٔ سیاه .	
۵- شیوهٔ ارزیابی	شفاهی و کتبی و کار عملی .	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	**انجام فعالیت مقدماتی:** داخل شدن معلم صاحب به طریقهٔ مروجه به صنف سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، و ارزیابی درس گذشته و تقدیم فعالیت خارج از صنف توسط شاگردان. **ایجاد انگیزه:** نوشتن عنوان درس روی تخته، نشان دادن تصویری از میدان هوایی با طیاره و نصب نقشهٔ قارهٔ اروپا بر روی دیوار صنف. طرح سؤال انگیزه: آیا میدانید که پر مصرف ترین ترانسپورت از نظر انرژی کدام است؟	۵ دقیقه ۵ دقیقه

زمان به دقیقه	فعالیت های یاد گیری شاگردان	۷- فعالیت های تدریس معلم محترم (آموزش مفاهیم و ارزیابی)
۳۵ دقیقه	• آنچه از دروس سالهای گذشته می‌دانند جواب می‌دهند. ترانسپورت هوایی • درس را خاموشانه می‌خوانند و آنچه نمی‌دانند می‌پرسند. ۱- به سؤالات جواب می‌دهند. ۲- برای مسافرت و اموال قیمتی ۳- ترانسپورت آبی است. ۴- راین و دنیوب را معرفی می‌کنند. - شاگردان متوجه هستند. ۵- برای انتقال نفت و گاز طبیعی از پایپ لین استفاده می‌شود. خوبی آن اینست که مواد مایع را بدون ضایعات و در وقت کم انتقال می‌دهد. به گروپ ها تقسیم، روی موضوع بحث ونتیجه را اعلام می‌کنند.	- برای خلق انگیزه نخستین سؤال آغاز درس را طرح نمایید که از نظرمصرف انرژی پر مصرف ترین ترانسپورت کدام است؟ - معلم موضوع را توضیح می‌دهد و بعداً از شاگردان می‌خواهد درس را خاموشانه بخوانند. - سؤال های شاگردان را جواب داده. ۱- بعداً راجع به نخستین پرواز هوایی و خطوط هوایی اروپا از شاگردان سؤال می‌کند. ۲- خطوط هوایی برای کدام اهداف بیشتر استفاده می‌شود؟ ۳- راجع به ارزانترین نوع ترانسپورت جهان می‌پرسد. ۴- بزرگترین دریاهای قابل کشتی رانی اروپا کدام است؟ - بعد از جواب شاگردان موضوع درس را تشریح می‌نماید. ۵- ترانسپورت پایپ لین برای انتقال کدام مواد استفاده می‌شود و چه خوبی ها دارد؟ - صنف رابه چند گروپ تقسیم نموده و هر گروپ روی یک سؤال با هم مباحثه می‌کنند. - بعد از جمع بندی نظریات شاگردان درس را خلاصه می‌سازد . - غرض ارزیابی از سؤالات پایانی درس استفاده می‌کند . - فعالیت خارج صنف را توصیه میکند.

۸- جواب سؤالهای انگیزه درس:

پر مصرف ترین وسیلهٔ ترانسپورت عبارت از ترانسپورت هوایی است که بیشترین مقدار نفت را به مصرف می‌رساند. تاسیسات میدان های هوایی نیز ایجاب مصارف زیادی رامی نمایند.

ارزانترین نوع ترانسپورت عبارت از ترانسپورت آبی است که کمترین مقدار نفت را مصرف می‌کند و بیشترین مقدار اموال تجارتی را انتقال می‌دهد و تمدید خطوط آبی نیز مصارف زیادی را ایجاب نمی کند.

جواب سؤالهای درس:

۱- نخستین خط هوایی در کشور هالند بنام رایل –دچ –ایرلین Royal Dutch Airlines تاسیس گردید.
۲- برای انتقال مسافرین و اموال که حجم آن کم و ارزش آن بیشتر باشد.
۳- قدیم ترین ترانسپورت در جهان عبارت از ترانسپورت آبی می‌باشد.
۴- طولانی ترین دریای قابل کشتی رانی دنیوب است که از چندین کشور می‌گذرد.
۵- بزرگترین بندر بحری و دریایی اروپا عبارت از روتردام هالند است.

۸- دانستنی ها برای معلم محترم (معلومات و فعالیت های اضافی)

ترانسپورت آبی:

یکی از عوامل بوجود آمدن تمدن ها و پیشرفت آن روابط در بین ملت ها است، شهرهای بزرگی که در طول تاریخ بوجود آمده و مشهور شده اند آنهایی اند که در کنار راه های ارتباطی زمینی، دریایی، بحیره یی و بحری اعمار گردیده است اگر همان راه ها متروک و یا نا امن شده نام آن شهر ها و اطراف آن هم کم رنگ شده است.

دریاهای اروپا بصورت طبیعی قابل کشتی رانی است؛ مانند: دریای تایمز که از شهر لندن و دریای سن که از شهر پاریس می‌گذرد. اما یک تعداد دریاهایی توسط کندن کانال های قابل کشتی رانی ساخته شده است؛ مانند: کانال والگا – دون Volga-Don Canal در روسیه به طول ۱۰۰ کیلو متر بحیرهٔ سیاه را به بحیرهٔ کسپین وصل می‌کند. کانال امستردام – راین Amsterdam Rhine به طول (۷۲) کیلو متر، کانال کیل Kiel بحیرهٔ بالتیک را به بحیره شمال که در کشور آلمان به طول(۹۸) کیلو متر اعمار شده است وصل می‌کند.

دریای دنیوب طولانی ترین دریای اروپا است و بیشتر از مناطق زراعتی میگذرد. برای آبیاری و انتقالات مواد زراعتی استفاده می‌شود اما دریای راین از مناطق صنعتی اروپا میگذرد بناءً بیشترین تعداد کشتی از آن استفاده می‌کند. دریاهای که به بحیرهٔ بالتیک می‌ریزد در زمستان یخ بسته می‌باشد خلیج بوتنی و فنلیند سه ماه یخ بسته است، آب بحیرهٔ بالتیک به نسبت آب شیرین دریاهای که به آن میریزد نسبت به آب بحر کم نمک می‌باشد و به همین سبب در زمستان یخبندان می‌شود.

دریاهای جنوب اروپا که به بحیرهٔ مدیترانه می‌ریزد نسبت به جریان آن در مناطق کوهستانی و حجم نامنظم آب به سبب باران، برای کشتی رانی کمتر استفاده می‌شود.

پلان رهنمای تدریس (درس شانزدهم)

زمان تدریس: یک ساعت درسی

عناوین	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	موقعیت جغرافیایی قارهٔ امریکا	
۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: هدف کلی: آشنایی با موقعیت جغرافیایی قارهٔ امریکا **اهداف جزئی** آشنایی با موقعیت طول البلدی و عرض البلدی قارهٔ امریکا. حدود اربعه قارهٔ امریکا را توضیح دهند. تقسیمات جغرافیایی قارهٔ امریکا را توضیح دهند. سه بخش عمدهٔ قارهٔ امریکا رابیان کنند. تمرین بالای نقشه قارهٔ امریکا را انجام دهند. تمرین بالای نقشهٔ گنگ یا سفید قارهٔ امریکا را انجام دهند.	
۳- روش های تدریس	سخنرانی، سؤال و جواب، قرائت و بحث گروپی	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشهٔ قارهٔ امریکا، نقشه گنگ قارهٔ امریکا، کرهٔ جغرافیایی، کتاب درسی، تخته و تباشیر	
۵- شیوهٔ ارزیابی	شفاهی و کتبی و فعالیت خارج از صنف	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	انجام فعالیت مقدماتی : داخل شدن معلم به طریق مروجه به صنف، سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف و گرفتن حاضری، ارائه نمودن فعالیت خارج صنف و ارزیابی درس گذشته. ایجاد انگیزه: نوشتن عنوان روی تخته سیاه، نصب نقشه پیش روی صنف. طرح سؤال انگیزه یی . چرا امریکا بنام قارهٔ جدید مسما شده است؟	۵ دقیقه ۵ دقیقه

زمان به دقیقه	**فعالیت های یاد گیری شاگردان**	**۷- فعالیت های تدریس معلم محترم (آموزش مفاهیم و ارزیابی)**
۳۵	- درس را خاموشانه مطالعه نموده و لغات و اصطلاحات مشکل را می‌پرسند. - شاگردان متوجه هستند و چیزی را که نمی دانند می‌پرسند. - در گروپ ها تنظیم می‌شوند و روی نقش کتاب و کرهٔ جغرافیایی تمرین می کنند و نتیجهٔ تمرین را به همصنفان نشان میدهند. - جواب میدهند.	- بعد از تطبیق مرحلهٔ مقدماتی. - مطالعهٔ خاموشانه درس جدید را توصیه می کند. - سؤالها را جواب میدهد. - به نقشه دیده موقعیت جغرافیایی و حدود اربعه و دور ترین نقاط قاره امریکا را نشان داده و توضیح می‌دهد. - مساحت و سه بخش عمدهٔ امریکا را با طول البلد ها و عرض البلد های آن روی تخته می‌نویسد و توضیحات لازم را ارائه می‌دهد. - شاگردان را به گروپ ها تقسیم نموده تا روی نقشهٔ کتاب و کرهٔ جغرافیایی تمرین کنند. - درس را جمع بندی و خلاصه می کند. - غرض ارزیابی سؤالهای اخیر درس را می‌پرسد. - فعالیت خارج از صنف را توصیه می کند.

جواب سؤال انگیزه: از اینکه مردم قبل از سال ۱۴۹۲م راجع به قارهٔ امریکا معلومات نداشتند.

۸- جواب سؤالهای پایانی درس:

جملات زیر را تکمیل کنید:

۱- قارهٔ امریکا ۴۲/۱ میلیون کیلو متر مربع و با جزیرهٔ گرینلند (۴۳) میلیون کیلو متر مربع مساحت دارد.

۲- آبنای دریکا

۳- بحر الکاهل

۴- بحر اتلانتیک

۹. دانستنی ها برای معلم (معلومات وفعالیت های اضافی)

تقسیمات قارهٔ آمریکا :

الف : امریکای شمالی: شامل جزیرهٔ گرینلند، کانادا و ایالات متحدهٔ امریکا می‌باشد این قسمت را بنام انگلوساکسون نیز گویند.جزیرهٔ گرینلند جزء کشور دنمارک است، اهمیت خاص سوق الجیشی دارد، فرهنگ این جزیره مخلوط است از اسکیموها باشنده گان اصلی این سرزمین و آنچه توسط دنمارکی ها آورده شده است.

مهاجرت انگلیس ها به ایالات متحده امریکا در اوایل قرن ۱۷ میلادی و به خاک کانادا در اواخر قرن ۱۸ میلادی شروع شد و کم کم یک نوع فرهنگ در امریکای انگلوساکسون بوجود آمده و بر فرهنگ غیر انگلیسی غالب شد. مهمترین نشانهٔ آن غلبهٔ زبان و آداب و رسوم انگلیسی بوده است.فرانسوی ها در ایالت کیوبک (کبک) کشور کانادا زنده گی می کنند. کشور کانادا همبستگی خود را به انگلستان حفظ کرده و هنوز هم جزء کشورهای مشترک المنافع و وفادار به تاج و تخت انگلیس می‌باشد.

ب : امریکای لاتین: قسمتی از امریکای مرکزی و جنوبی مجموعاً بنام امریکای لاتین معروف است .هم نام و روش زنده گی آن نشان دهندهٔ فرهنگ اروپای لاتین است، یعنی زبان اسپانوی در ۱۸ کشور، پرتگالی در کشور برازیل و فرانسوی در هائیتی تکلم می‌شود. مذهب کاتولیک که مذهب مردمان جنوب اروپا است مورد اعتقاد همه مردم امریکای لاتین است و حتی در بعضی کشور ها مذهب رسمی نیز می‌باشد.

فرهنگ امروزی امریکای لاتین مخلوط است از فرهنگ سرخ پوستان، سیاه پوستان که از خارج آورده شده و فرهنگ لاتین اروپایی است، این تمدن با تمدن امریکای شمالی فرق دارد که از کشورهای شمال غربی اروپا آورده شده است.

پلان رهنمای تدریس (درس هفدهم)

زمان تدریس: یک ساعت درسی

عناوین مطالب	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	کشف امریکا	
۲- اهداف آموزشی دانشی، مهارتی و ذهنیتی .	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: **هدف کلی:** - آشنایی با چگونگی کشف قارۀ امریکا **اهداف جزئی** - آشنایی با علل کشف قارۀ امریکا. - با کاشفین قارۀ امریکا آشنا شوند. - آشنایی با نام قارۀ آمریکا. - پیداکردن مسیر سفر کاشفین روی نقشۀ جهان . - توانایی ترسیم مسیر سفر امریکوو سپوچی به روی نقشۀ جهان.	
۳- روش های تدریس	سخنرانی، قرائت، سؤال و جواب و بحث گروپی .	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشۀ جهان، کرۀ جغرافیایی، نقشۀ کار، کتاب درسی، تخته و تباشیر .	
۵- شیوۀ ارزیابی	شفاهی، کتبی و فعالیت خارج از صنف .	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	انجام فعالیت مقدماتی: داخل شدن معلم صاحب به طریقه مروجه به صنف، سلام احوال پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، ارائه نمودن فعالیت خارج صنف از طرف شاگردان و ارزیابی درس گذشته. ایجاد انگیزه: نوشتن عنوان درس روی تخته، نصب نقشۀ جهان پیش روی صنف. طرح سؤال انگیزه: آیا نام کاشف امریکا را می‌دانید؟	۵ دقیقه ۵ دقیقه

۷- فعالیت های تدریس معلم(آموزش مفاهیم و ارزیابی)	فعالیت های یادگیری شاگردان	زمان به دقیقه
- بعد از تطبیق مرحلۀ مقدماتی مطالعه خاموشانه درس جدید را توصیه می کند. - سؤالات را جواب میدهد. - به روی نقشه جهان سفر کریستف کلمب را از اسپانیه تا امریکا نشان داده علت و نتایج سفر را توضیح می‌دهد. - به روی نقشه خط السیر حرکت امریکوو سپوچی را تا ساحل جنوب برازیل نشان داده و توضیحات لازم را بدهد. - تاریخچۀ نام گذاری قارۀ امریکا را توضیح دهد. - شاگردان را در گروپ ها تنظیم نماید و به هر گروپ یک سؤال بدهد. درس را جمع بندی نموده و خلاصه می‌سازد. - برای ارزیابی از سؤالات پایانی درس می‌پرسد. - فعالیت خارج از صنف را توصیه می کند.	- در س را خاموشانه مطالعه و آنچه نمی دانند می‌پرسند. - شاگردان آنچه نمی دانند می‌پرسند. - در گروپ ها تنظیم شده و روی سؤال ها با هم مباحثه و نتیجه را به صنف ارائه می کنند. - پاسخ دادن به سؤالات پایانی درس.	۳۵

جواب سؤال انگیزه: کاشف قارۀ امریکا کریستف کلمب می‌باشد.

۸ جواب به سؤالات پایانی درس :

۱- کشف راه تجارتی به کشور هند بود.

۲- به سَواحل شرقی امریکای جنوبی رسید.

۳- مرکاتور نام گذاری کرد.

۴- شامل جنوب خط استوا بود.

۹. دانستنی ها برای معلم(معلومات و فعالیت های اضافی)

نقش جغرافیه دانان مسلمان در کشف قارۀ آمریکا :

جغرافیه دانان مسلمان این قاره را می‌شناختند ابوریحان البیرونی حدود ۵ قرن قبل پیش از اینکه کریستف کلمب امریکا را کشف کند این قاره را تشخیص داده بود. برخلاف عقیدۀ جغرافیه دانان قدیم که ابادی این کرۀ زمین را منحصر به ربع شمالی یعنی آسیا و اروپا می‌دانستند با نیروی فهم ذاتی خود دریافته بود که درمقابل ربع مقابل مسکونی شمال زمین، ربع مقابل آباد و مسکون است و ربع دیگر آن را آب اقیانوس ها فراگرفته است و همین اقیانوس ها بین ما جدایی انداخته و ارتباط آنرا با یکدیگر دشوار ساخته است. نظریه دیگر نیز ارائه شده که قبل از کلمب یک کشیش چینی از شرق آسیا به امریکا سفر کرده و از قسمت پایانی آبناء بیرنگ گذشته به الاسکا و از آنجا به شبه جزیرۀ کلفورنیا رسیده است. یک دلیل برای این کار تشابه آثار معماری سرخپوستان امریکا و چینی ها است. ماخذ جغرافیۀ جهان جلد دوم(اروپا، امریکا، استرالیا، اقیانوسیه و قطب جنوب) دورۀ کاردانی تربیت معلم رشته علوم اجتماعی،ص ۳۰۲

پلان رهنمای تدریس (درس هجدهم)

زمان تدریس: دو ساعت درسی

عناوین مطالب	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	جغرافیای طبیعی	
۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی وذهینتی).	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: هدف کلی: - آگاهی راجع به کوههای کم ارتفاع و قدیمی امریکای شمالی. اهداف جزیی: آشنایی با کوه های پیر و کم ارتفاع امریکای شمالی. - آشنایی به کوههای مرتفع و جوان قارهٔ امریکا. - آگاهی راجع به فعالیت های تکتونیکی در کوههای جوان قارهٔ امریکا. - شناخت تفاوت ها بین کوه های جوان و قدیمی. - نشان دادن کوه های امریکا به روی نقشه.	
۳- روش های تدریس	سخنرانی، قرائت سؤال و جواب، توضیحی و گروپی .	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	کرهٔ مجسمه، نقشهٔ طبیعی امریکا، تصویر کوه ها و تصاویر برای مقایسه کردن.	
۵- شیوهٔ ارزیابی	شفاهی، کتبی و مقایسه نمودن کوهای جوان و پیر .	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	فعالیت مقدماتی: به طریقه مروجه داخل شدن به صنف، سلام و احوال پرسی کردن، حاضری گرفتن، تنظیم صنف، درس گذشته را ارزیابی نمودن. تقدیم فعالیت خارج از صنف از طرف شاگردان.	زمان ۵ دقیقه
	ایجاد انگیزه : نوشتن عنوان درس روی تخته سیاه، نصب نقشهٔ طبیعی امریکا. طرح سؤال- کوه های قارهٔ امریکا چه فواید و محدودیت های جغرافیایی را بوجود آورده است؟	۵ د قیقه

۷- فعالیت های تدریس معلم(آموزش مفاهیم و ارزیابی)	فعالیت های یادگیری شاگردان	زمان به دقیقه
- بعد از فعالیت مقدماتی سؤال را طرح می‌نماید : بنظر شما کوه های پیر (قدیمه) و جوان دارای چه خصوصیات خواهد بود؟ - معلم روی تخته سیاه خصوصیات هر کدام را جدا جدا می‌نویسد و مقایسه می کند. - هدایت مطالعه خاموشانه درس جدید را می‌دهد. - به سؤالات شاگردان پاسخ می‌دهد. نکات مشترک و متفاوت کوه های جوان و قدیمی قارۀ امریکا را روی تخته می‌نویسد. بعد از جواب به سؤال های شاگردان، درس را خلاصه می کند. شاگردان را به گروپ ها تقسیم نموده و هدایت می‌دهد تصویری را که در تحت عنوان فعالیت صنف تنظیم شده به شاگردان نشان می‌دهد و از آن ها می‌خواهد که نکات مشابه و متفاوت آنرا لست کنند. معلم بعد از جمع بندی فعالیت درس را خلاصه می کند. برای ارزیابی از سؤالات پایانی درس استفاده می کند. فعالیت خارج از صنف را نیز توصیه می کند.	آنچه در مورد کوه های پیر و جوان می‌داند، اظهار می کند. - درس را خاموشانه مطالعه نموده و لغات و ا صطلاحات مشکل را می‌پرسند. - شاگردان متوجه هستند و چیزی را که نمی دانند می‌پرسند. - شاگردان متوجه هستند و چیزی را که نمی دانند می‌پرسند. - در گروپ ها تنظیم می‌شوند و روی تصاویر کتاب نکات مشابه و متفاوت را لست و به همصنفان می‌خوانند. جواب میدهند.	۳۵ دقیقه

۸-جواب سؤال انگیزه: کوه ها ذخیره های معادن و سرچشمه دریاها را تشکیل میدهد اما مانع ورود کتله های مرطوب بحر الکاهل نیز میگردد.

جواب به سؤالات پایانی درس :

صحیح ترین جواب را انتخاب کنید.

جواب ۱- صحیح است ۲- غلط است.

سؤالات را تکمیل نمایید.

جواب ۱- کوه های راکی ۲- میک کینلی در ایالت الاسکای ایالات متحدۀ امریکا می‌باشد.

۳- کانکاگوا در کشور ارجنتاین می‌باشد.

۹. دانستنی ها برای معلم(معلومات و فعالیت های اضافی)

کوه های فرسوده قارۀ امریکا :

کوه های آپالاش : در شرق امریکای شمالی ناحیۀ کوهستانی از شمال شرق به جنوب غرب افتاده است که بنام اپلاش یا آلگانی Alleghani مشهور است. در این سلسله کوه ها دره های هم جهت بنظر میرسد و در آمریکای جنوبی کوه های پیر برازیل در شرق قاره قرار دارد.

کوه های جوان قارۀ امریکا

کوه های جوان راکی یا روشوز است که در این سلسله کوه های آتشفشان ها و زلزله های فراوان رخ می‌دهد، سرزمین امریکای مرکزی و جزایر انتیل نیز سرزمین آتشفشانی، و زلزله های زیادی در آن رخ می‌دهد.

کوه های اندیز : طولانی ترین کوه های دنیا است در حدود ۸۰۰۰ کیلومتر در سواحل اقیانوس آرام از شمال به جنوب موقعیت دارد. از نظر زمین شناسی به کوه های راکی هم عمر است، (۴۰) میلیون سال قبل شکل گرفته، کوه های اندیز دارای آتشفشان های متعدد است مانند کوتاپاکسیCotapaxi در کشور اکوادور که هنوز هم فعال است ارتفاع آن ۵۸۹۶ متر و بلندترین آتشفشان جهان است، به دلیل آتشفشان بودن زلزله هم دارد.

پلان رهنمای تدریس (درس نزدهم)

زمان تدریس: دو ساعت درسی

عناوین مطالب	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	در یاهای امریکای شمالی	
۲- اهـــداف آموزشـــی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: **هدف کلی:** - آشنایی با دریاهای امریکای شمالی. **اهداف جزیی:** - دریاهای حوزهٔ بحر اتلانتیک را معرفی نمایند. - دریاهای حوزهٔ بحر منجمد شمالی را بیان نمایند. - دریاهای حوزهٔ بحر الکاهل (پسفیک) را تشریح نمایند. - اهمیت دریاها را در اقتصاد امریکای شمالی توضیح دهند. - در نقشهٔ طبیعی دریاهای امریکای شمالی را نشان دهند. - نقشه سفید بدون نوشته امریکای شمالی را تکمیل کنند.	
۳- روش های تدریس	سخنرانی، قرائت ، سؤال و جواب، توضیحی و گروپی .	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشه طبیعی، کتاب درسی، تخته و تباشیر .	
۵- شیوهٔ ارزیابی	شفاهی، کتبی و فعالیت خارج از صنف .	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	انجام فعالیت مقدماتی، داخل شدن معلم صاحب به طریقه مروجه به صنف،سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، ارزیابی درس گذشته و ارائه فعالیت خارج از صنف از طرف شاگردان،	۵ دقیقه
	ایجاد انگیزه: نقشه طبیعی امریکای شمالی را پیش روی صنف نصب می کند. دریاهای امریکای شمالی را در آن نشان می‌دهد. سؤال انگیزه: دریای میسی سی پی چرا به این نام مسمی گردیده است؟	۵ دقیقه

۷- فعالیت های تدریس معلم(آموزش مفاهیم و ارزیابی)	فعالیت های یادگیری شاگردان	زمان به دقیقه
- بعد از مرحله مقدماتی درس جدید را آغاز می کند. - مطالعه خاموشانه را هدایت می‌دهد. - به روی نقشه منبع، مصب، معاونین دریایمسیسی‌پی را نشان داده و اهمیت اقتصادی آن را توضیح میدهد. - موقعیت جغرافیایی دریای سنت لارنس را در نقشه نشان داده راجع به اهمیت اقتصادی آن سؤال می کند. در حوزهٔ بحر منجمد شمالی موقعیت دریای مکنزی را از منبع تا مصب در نقشه نشان داده راجع به نام دریا و اهمیت اقتصادی آن توضیح می‌دهد. - در جملهٔ دریاهای حوزهٔ بحر الکاهل راجع به دریای کلورادو و کلمبیا توضیح داده و در نقشه نشان می‌دهد. - درس را خلاصه نمایید. - صنف را به چند گروپ تقسیم نموده موضوعات را به گروپ ها تقسیم نمایید. - درس را جمع بندی ارزیابی و فعالیت خارج صنف را هدایت دهید.	- درس را خاموشانه مطالعه و لغات مشکل را می‌پرسند. - شاگردان متوجه هستند آنچه نمی دانند یادداشت و در اخیر درس از معلم می‌پرسند. شاگردان متوجه هستند. شاگردان متوجه هستند و آنچه نمی دانند می‌پرسند. شاگردان در گروپ ها تنظیم شده و دریاهای آمریکای شمالی را روی نقشه نشان می‌دهند نتیجه را به صنف ابلاغ می کنند. جواب میدهند.	۳۵ دقیقه

۸-جواب سؤال انگیزه: به زبان مردمان بومی به معنای دریای بزرگ می‌باشد.

جواب به سؤالات پایانی درس :

جملات را به کلمات مناسب تکمیل کنید.

۱- جهیل ایتاسکا در ایالت مینیسوتا منبع دریایمسیسی پی را تشکیل می‌دهد.

۲- معاون سمت راست آن که در ساحل غربی آن می‌ریزد میسوری و از سمت چپ آن که به ساحل شرقی آن می‌ریزد دریای اوهایو می‌باشد.

مختصراً جواب دهید.

۱- مکنزی ۲- به خلیج کلفورنیا می‌ریزد ۳- بعد از دریای نیل کشور مصر و امازون امریکای جنوبی در درجه سوم قرار دارد.

۴- به خلیج کلفورنیا بحر الکاهل می‌ریزد ۵- بزرگترین دریاهای حوزهٔ اتلانتیک میسی سی پی و سنت لارنس هستند.

۹ . دانستنی ها برای معلم(معلومات و فعالیت های اضافی)

دریای مسی سی پی :

دریای مسی سی پی از جملهٔ بزرگترین دریای امریکای شمالی و جهان است که سرچشمهٔ آن را جهیل ایتاسکا در جنگل های مینی سوتا تشکیل میدهد، که تاسال ۱۸۳۲م ناشناخته بود، دریای مسی سی پی از سرچشمه تا مصب ۳۷۷۹ کیلومتر طول دارد و از منبع دریای میسوری۶۴۲۰ کیلومتر است. دریای مسی سی پی طولانی ترین دریای امریکای شمالی است که آب آن از (۳۱) ایالت ایالات متحده امریکا جمع می‌شود.

بعد از یکجا شدن دریای اوهایو از سرعت آن کاسته شده و در منطقهٔ هموار جریان می‌کند و قابل کشتی رانی می‌باشد نام مسی سی پی از زبان مردم سرخ پوست گرفته شده می‌سی یعنی بزرگ و سی پی یعنی آب می‌باشد.

دریا های که از کوه های اپلاش سر چشمه می‌گیرد کوتاه و پر از آب می‌باشد و در مسیر خود آبشار را تشکیل میدهند که برای تولید انرژی برق از آن استفاده می‌شود، مصب آنها وسیع و برای تاسیسات بندرگاه مساعد می‌باشد.

دریاهای امریکای مرکزی و جنوبی در ساحل بحرالکاهل به نسبت نزدیک بودن سلسله کوه ها به ساحل، کوتاه و سریع می‌باشد، قابل کشتی رانی نمی باشد؛ اما از نظر تولید قوهٔ برق دارای ارزش است.

پلان رهنمای تدریس (درس بیستم)

زمان تدریس: یک ساعت درسی

عناوین مطالب	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	دریاهای امریکای جنوبی	
۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: **هدف کلی:** - آشنایی با دریاهای امریکای جنوبی. **اهداف جزئی:** - با جغرافیای طبیعی امریکای جنوبی آشنا شوند.. - بزرگترین دریاهای امریکای جنوبی را معرفی کنند. - در نقشهٔ امریکای جنوبی دریاها را نشان دهند. - اهمیت دریاها را در اقتصاد امریکای جنوبی توضیح دهند. - نقشهٔ سفید بدون نوشته امریکای جنوبی را تکمیل نمایند.	
۳- روش های تدریس	روش توضیحی، کار عملی، سؤال و جواب .	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشه آمریکای جنوبی، نقشهٔ سفید آمریکای جنوبی، کتاب درسی، تخته و تباشیر.	
۵- شیوهٔ ارزیابی	شفاهی، کتبی و کارعملی .	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	انجام فعالیت مقدماتی: داخل شدن معلم به طریقه مروجه به صنف، سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته و ارائه فعالیت خارج از صنف از طرف شاگردان. ایجاد انگیزه: نوشتن عنوان درس جدید روی تخته، نصب نقشه طبیعی امریکای جنوبی، پیش روی صنف و نشان دادن دریا های امریکای جنوبی در آن. طرح سؤال- چرا درامریکای جنوبی پر آب ترین دریای جهان وجود دارد؟	۵ دقیقه ۵ دقیقه

۷- فعالیت های تدریس معلم(آموزش مفاهیم و ارزیابی)	فعالیت های یادگیری شاگردان	زمان به دقیقه
- بعد از تطبیق مرحلهٔ مقدماتی درس. - مطالعهٔ خاموشانه درس جدید را هدایت می‌دهد. جواب سؤال های شاگردان را می‌دهد و بعد می‌پرسد. ۱- به نقشه نگاه کنید چرا در امریکای جنوبی زیاد باران می‌بارد؟ ۲- آیا میدانید پر آب ترین دریای جهان کدام است و چرا؟ ۳- بزرگترین معاونین آن کدام است؟ ۴- دریای امازون چرا به این نام یاد می‌شود؟ ۵- دریاهای بزرگ دیگر این قارهٔ کدام است؟ ۶- مرتفع ترین آبشار در مسیر کدام دریا بوجود آمد؟ - به شاگردان فرصت دهید تا خود جواب را پیدا کنند. - درس را خلاصه نمایید. فعالیت گروپی را توصیه کنید که راجع به سرچشمه، مصب و اهمیت اقتصادی یک دریا بحث کنند. نتیجهٔ فعالیت داخل صنف را جمع بندی می کنید. سؤالات اخیر درس را طرح می کنید. فعالیت خارج از صنف را توصیه می کنید.	• - درس را خاموشانه مطالعه می کنند و لغات و اصطلاحاتی را که نمی دانند می‌پرسد. ۱- موقعیت آن در منطقه استوایی و داخل شدن کتله های هوای مرطوب اتلانتیک. ۲- دریای امازون است و علت آن باران ها و معاونین زیاد می‌باشد. ۳- از سمت راست مادیرا از سمت چپ نگرو است. ۴- امازون به معنی آب غران یا صدادار علت آن بوجود آمدن مد در مصب آن است. ۵- دریاهای پارانا اورینو کواست. ۶- در مسیر معاون دریای اورینوکو. - هر گروپ با همکاری اعضای خود روی موضوع تعیین شده بحث و نتایج بحث را به همصنفان ارایه نمایند. به سؤالات جواب میدهد.	۳۵

جواب سؤال انگیزه: به علت باران های استوایی و معاونین بیش تر.

۸ جواب به سؤالات پایانی درس :

جواب صحیح را انتخاب کنید.

۱- صحیح ۲ – صحیح ۳—مرتفع ترین آبشار در کشور ونزویلا است. ۴- دریای اورینوکو در بحیرهٔ کارابین می‌ریزد.

جملات را تکمیل کنید.

۱- منبع دریای آمازون را باران های استوایی تشکیل میدهد.

۲- از سمت راست دریای مادیرا و از سمت چپ دریای نگرو به دریای آمازون می‌ریزد.

۹. دانستنی ها برای معلم(معلومات و فعالیت های اضافی)

دریای آمازون :

دریای آمازون پر آب ترین دریای جهان است که در کشور برازیل جریان دارد، طول آن ۶۴۸۰ کیلومتر است. از کوه های اندیز سرچشمه می گیرد. در مسیر خود بیش از ۵۰۰ معاون دارد لذا در تمام سال پرآب است بطور متوسط درثانیه ۱۸۰۰۰۰ متر مکعب آب از آن به بحر اتلانتیک می‌ریزد. این مقدار آب ۱/۵ حصهٔ آب است که تمام دریا ها به ابحار می‌ریزد.به همین سبب تا ۱۶۰ کیلومتری در مصب آن آب بحر نمکی نمی باشد.

پلان رهنمای تدریس (درس بیست و یکم)

زمان تدریس: دو ساعت درسی

عناوین مطالب	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	جهیل های قارۀ امریکا	
۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند. **هدف کلی:** آشنایی با جهیل های قارۀ امریکا **اهداف جزیی:** با جهیل های بزرگ امریکا آشنا شوند. آگاهی راجع به آبشار نیاگارا حاصل کنند. خصوصیات جهیل های پنجگانه و جنوب غرب ایالات متحده امریکا را از هم تفکیک کنند. با جهیل های امریکای مرکزی آشنا شده و نام گرفته بتوانند. با مرتفع ترین جهیل امریکای جنوبی آگاهی حاصل کنند. - برای نشان دادن جهیل های امریکا از نقشه استفاده کرده بتواند. در نقشۀ گنگ امریکا نام های جهیل ها را بنویسند.	
۳- روش های تدریس	توضیحی، سؤال و جواب، قرائت و بحث گروپی	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشۀ طبیعی امریکا، کتاب درسی، تخته و تباشیر، کتاب رهنمای معلم	
۵- شیوۀ ارزیابی	شفاهی، کتبی و کارعملی	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	انجام فعالیت مقدماتی داخل شدن معلم به طریقه مروجه به صنف، سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته و ارائه فعالیت خارج از صنف از طرف شاگردان. ایجاد انگیزه: نوشتن عنوان درس روی تخته سیاه نصب نقشه در پیش روی صنف و نشان دادن جهیل های امریکای شمالی در آن. طرح سؤال: بنظر شما از جهیل ها چه استفاده ممکن است؟	۵ دقیقه ۵ دقیقه

۷- فعالیت های تدریس معلم(آموزش مفاهیم و ارزیابی)	فعالیت های یادگیری شاگردان	زمان به دقیقه
- بعد از تطبیق مرحلۀ مقدماتی - به شاگردان خواندن خاموشانۀ درس جدید را توصیه می کند. جواب سؤال ها را می‌دهد و بعد می‌پرسد. به نقشه نگاه کنید و بگویید که: ۱- بزرگترین جهیل ها ی قارۀ امریکا در کجا واقع است؟ ۲- آبشار نیاگارا در مسیر کدام دریا و در کدام کشور واقع شده است؟ ۳- جهیل شور(نمکی) در کدام قسمت ایالات متحدۀ امریکا واقع است؟ ۴- بزرگترین جهیل های امریکای مرکزی و جنوبی کدام است؟ فعالیت گروپی را هدایت میدهد. • - برای ارزیابی سؤالات پایانی درس را طرح می کند. •- فعالیت خارج صنف را توصیه می کند.	• - درس را خاموشانه خوانده آنچه نمی دانند از معلم می‌پرسند. جواب می‌دهند. ۱- در سرحد بین کانادا و ایالات متحده امریکا ۲- در مسیر دریای نیاگارا که جهیل های ایری و انتاریو را با هم وصل می کند. در سرحد بین دو کشور کانادا و ایالات متحده امریکا واقع است. ۳- در قسمت غربی کشور ایالات متحده امریکا ۴- بزرگترین جهیل امریکای مرکزی جهیل نیکاراگوا و از امریکای جنوبی جهیل تی تی کاکا است. در گروپ ها تنظیم شده و به روی نقشه جهیل های مورد نظر را جستجو می کنند. -سؤالات راجواب مید هند .	۳۵

۸-جواب سؤال انگیزه: از آب جهیل ها برای کشتی رانی،آبیاری و ماهیگیری استفاده می‌شود.

جواب به سؤالات پایانی درس :

۱- سوپریر، مشیگان، هورن، ایری و انتاریو

۲- گریت بیر، گریت سیلو، و ینی پک و منی توبا می‌باشد.

۳- جهیلی که آمدن آب به آن نسبت به تبخیر آن کمتر باشد دارای آب شور می‌باشد جهیل های که منبع دریا را تشکیل میدهد و آمدن آب به آن نسبت به تبخیر آن بیشتر باشد آب آن شیرین می‌باشد.

۴- جهیل تی تی کاکا

۹. دانستنی ها برای معلم(معلومات و فعالیت های اضافی)

جهیل های پنجگانه که در سرحد بین کانادا و ایالات متحده امریکا قرار دارد این جهیل ها عبارت اند از: سوپریر، مشیگان، هورن، ایری و اونتاریو که میتوان به یک کشتی از بحر اتلانتیک با عبور از دریای سنت لارنس به جهیل پنجگانه و به وسط امریکای شمالی رسید.

آبشار نیاگارا در مسیر دریای نیاگارا بین جهیل ایری و اونتاریو قرار دارد، آب آن از کشور کانادا از طرف شمال به جنوب به خاک ایالات متحدۀ امریکا می ریزد تاسیس استیشن نیروی آبی نیز در همین قسمت اعمار گردید که مربوط به هر دو کشور ایالات متحدۀ امریکا و کانادا می‌باشد.

این آبشار دارای اهمیت خاص توریستی می‌باشد.

این آبشار از نظر عریض بودن جریان آَب آن شهرت جهانی دارد. نیاگارا به زبان بومی معنی آب صدا دار می‌دهد.

پلان رهنمای تدریس (درس بیست و دوم)

زمان تدریس: یک ساعت درسی

عناوین مطالب	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	بحیره های قارهٔ امریکا	
۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند. **هدف کلی:** آشنایی با بحیره های قارهٔ آمریکا **هدف جزیی:** - بزرگترین بحیره های قارهٔ آمریکا را نام ببرند. - بحیره های شمال و شرق قارهٔ امریکا را از هم تفکیک کنند. - آشنایی با بحیره های شمال غرب قارهٔ امریکا توانایی نشان دادن بحیره ها بر روی نقشهٔ طبیعی قارهٔ امریکا توانایی تکمیل نمودن نقشهٔ سفید قارهٔ امریکا	
۳- روش های تدریس	سخنرانی، سؤال و جواب، مباحثه گروپی و قرائت	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشهٔ طبیعی قارهٔ امریکا، نقشهٔ سفید قارهٔ امریکا، کتاب درسی، تخته و تباشیر.	
۵- شیوهٔ ارزیابی	شفاهی، کتبی و کارعملی.	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	انجام فعالیت مقدماتی : داخل شدن معلم به طریقه مروجه به صنف، سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته و ارائه فعالیت خارج از صنف از طرف شاگردان. ایجاد انگیزه: نوشتن عنوان درس روی تخته سیاه، نصب نقشهٔ طبیعی قارهٔ امریکا در پیش روی صنف. طرح سؤال: بحیره ها چه اهمیت اقتصادی دارند؟	۵ دقیقه ۵ دقیقه

۷- فعالیت های تدریس معلم(آموزش مفاهیم و ارزیابی)	فعالیت های یادگیری شاگردان	زمان به دقیقه
- بعد از تطبیق مرحلهٔ مقدماتی درس - مطالعهٔ خاموشانه درس جدید را هدایت می‌دهد. به سؤال های شاگردان جواب می‌دهد. بعداً سؤال طرح می کند: به نقشه نگاه کنید. ۱- بزرگترین بحیرهٔ این قاره کدام است و چه اهمیت اقتصادی دراد؟ ۲- آیا بحیره های شمال و شمال شرق کانادا در طول سال قابل کشتی رانی است؟ ۳- بین قارهٔ آسیا و امریکای شمالی کدام آبناها و بحیره واقع است؟ • - بعد از شنیدن جواب ها درس را جمع بندی کرده و خلاصه می‌سازد. • - شاگردان را به گروپ ها تقسیم کرده و هدایت می‌دهد که روی نقشه سفید امریکا نام بحیره ها را بنویسند. • - برای ارزیابی از سؤال های پایانی درس استفاده می کند. فعالیت کار خارج صنف را توصیه می کند.	• - درس جدید را خاموشانه مطالعه و آنچه نمی دانند از معلم محترم می‌پرسند. جواب میدهند. ۱- بزرگترین بحیره کارابین است که از نظر حمل و نقل اهمیت خاص دارد. ۲- به نسبت نزدیکی به بحر منجمد شمالی در بیشتر مواقع سال قابل کشتی رانی نیست صرف کشتی های تحقیقاتی از آن استفاده می کند. ۳- بحیره های چوکاتسک یا چو کچی و بحیرهٔ بیرنگ و آبنای بیرنگ. •- در گروپ ها تنظیم شده و روی نقشهٔ سفید در جاهایی معین نام بحیره ها را می‌نویسند. شاگردان جواب میدهند.	۳۵

۸. جواب به سؤالات انگیزهٔ درس:

از بحیره ها برای حمل ونقل، شکار ماهی، تولید نمک استفاده می‌شود.

- کانال پاناما در کشور پانامه واقع و بحر الکاهل و اتلانتیک را با هم وصل می‌سازد، اهمیت خاص اقتصادی دارد.

- جواب به سؤالات پایانی درس:

۱- بحیرهٔ کارابین ۲- کانال پانامه ۳- بحیره بیرنگ در غرب قارهٔ امریکا واقع و حد فاصل بین آسیا و امریکا را تشکیل می‌دهد.

بحیره کارابین	بحیره های شمال قارهٔ آمریکا
در منطقهٔ اقلیمی تروپیک واقع است. در طول سال قابل کشتی رانی است.	در منطقهٔ اقلیمی قطبی واقع است به جز از کشتی های تحقیقاتی کشتی های دیگر از آن استفاده نمی کند. - به دلیل یخبندان در طول سال قابل کشتی رانی نیست.

۹. دانستنی ها برای معلم(معلومات و فعالیت های اضافی)

کانال پانامه: بین بحر الکاهل و اقیانوس اطلس در کشور پانامه در امریکای مرکزی احداث شده. مجموع مساحت کانال ۱۴۳۲ کیلو متر مربع، طول ۶۵ کیلو متر عمق آن متفاوت بطوراوسط در حدود ۱۲ متر و عرض آن ۹۰ متراست، در سال ۱۹۱۴ افتتاح شد. این کانال برای عبور کلیه کشتی های تجارتی و نظامی کشور ها با پرداخت محصول آزاد است.

بحیرهٔ کارابین: آب گرم استوایی از طریق همین بحیره به خلیج مکسیکو و بعد از گذشت جزیره نمای فلوریدا جریان گلف ستریم را بوجود می‌آورد. آب این بحیره در ماه جون (جوزا) تا اکتوبر (میزان) توفانی می‌شود باد های تند استوایی سبب خسارات زیادی به اهالی جزایر این بحیره میگردد در سواحل آن بزرگترین بندر بارن کوئیلا Barranquilla در کشور کلمبیا قرار دارد.

پلان رهنمای تدریس (درس بیست و سوم)

زمان تدریس: یک ساعت درسی

عناوین مطالب	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	خلیج های قارهٔ امریکا	
۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند. **هدف کلی:** آشنایی با موقعیت جغرافیایی و اقتصادی خلیج های قارهٔ امریکای شمالی. **اهداف جزئی:** ۱- آشنایی با علت موجودیت خلیج های امریکای شمالی. ۲- آشنایی با موقعیت جغرافیایی خلیج مکسیکو. ۳- آشنایی با اهمیت اقتصادی خلیج های امریکای شمالی. ۴- آشنایی با محدودیت های خلیج های امریکای شمالی. ۵- موقعیت خلیج ها را در نقشه نشان دادن. ۶- نقشهٔ داده شده را تکمیل نمایند. ۷- تکمیل جدول داده شده. ۸- توضیح در مورد اهمیت اقتصادی خلیج ها.	
۳- روش های تدریس	روش توضیحی، سؤال و جواب ،قرائت و مباحثه گروپی .	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	تصویر، نقشهٔ کتاب درسی، نقشهٔ سفید آمریکای شمالی و کتاب رهنمای معلم .	
۵- شیوهٔ ارزیابی	شفاهی، کتبی و کارعملی .	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	انجام فعالیت مقدماتی : داخل شدن معلم به طریقه مروجه به صنف،سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته و ارائه فعالیت خارج از صنف از طرف شاگردان. ایجاد انگیزه: نوشتن عنوان درس بالای تخته، نصب نقشه در پیش روی صنف. طرح سؤال: چرا در قارهٔ امریکا خلیج های بیش تر موجود است؟	۵ دقیقه ۵ دقیقه

زمان به دقیقه	فعالیت های یادگیری شاگردان	۷- فعالیت های تدریس معلم(آموزش مفاهیم و ارزیابی)
۳۵ دقیقه	درس را خفیه می‌خوانند و اصطلاحات ولغات را که نمی دانند می‌پرسند. ۱-موقعیت مناسب بین دو اقیانوس بزرگ جهان ۲- خلیج مکسیکو و اهمیت اقتصادی آن کشتی رانی، ماهیگیری، استخراج نفت، گاز طبیعی و نمک است. ۳- به سبب یخبندان بودن. ۴- در زمستان باعث تشکیل باد های سرد از شمال به جنوب و در تابستان باد های گرم و مرطوب از جنوب به شمال می گردد. ۵- الاسکا وکلیفورنیا در گروپ تنظیم شده و به روی نقشه کاپی شده قبلی خود نام خلج ها را می‌نویسد. شاگردان جواب سؤال ها را میدهند.	بعداز تطبیق مرحله مقدماتی از شاگردان می‌خواهد درس را خاموشانه بخوانند و آنچه نمی دانند سؤال کنند. بعداز جواب دادن سؤال های زیر را از شاگردان می‌پرسد: ۱-کدام عوامل باعث انکشاف کشتی رانی در قارهٔ امریکا گردیده؟ ۲- بزرگترین خلیج این قاره کدام است و چه استفاده اقتصادی از آن ممکن است؟ ۳- خلیج های شمال امریکا چرا قابل کشتی رانی نیست؟ ۴- تاثیر خلیج سرد هودسن در شمال و خلیج گرم مکسیکو در جنوب بالای اقلیم این قاره چیست؟ ۵- بزرگترین خلیج های سواحل غربی امریکای شمالی کدام ها است؟ • شاگردان را به چند گروپ تقسیم نموده و از آنها می‌خواهد نقشه داده شده را به کمک هم کامل کنند. • درس را خلاصه کرده و با استفاده از سؤال های پایانی، درس را ارزیابی می کند و فعالیت خارج از صنف را توصیه می کند.

۸- جواب سؤال انگیزه:موقعیت مناسب این قاره در بین دو بحر و داخل شدن آب در خشکه است.

جواب سؤال های پایانی درس:

۱-از خلیج مکسیکو برای حمل و نقل، ماهیگیری، استخراج نفت و گاز طبیعی وتولید نمک استفاده می‌شود.

۲-خلیج کوچک فوندی و خلیج کم عمق هودسن موقعیت دارد.

۳-به سبب همجواری قطب شمال سرد و یخبندان می‌شود، حتی در تابستان نیز درجهٔ حرارت آب ندرتاً به ۱۰+ درجه سانتیگرید می‌رسد.

۴-خلیج کلفورنیا و الاسکا است.

۹. دانستنی ها برای معلم (معلومات و فعالیت های اضافی)

خلیج های قارهٔ امریکا:

آب بحیره ها، اقیانوس ها به اثر اختلاف فشار هوا، وزش بادها به شکل موج به حرکت می‌آید و به تناسب شدت وزش باد حجم عظیم آب به شکل امواج بسیار قوی به طرف خشکه هجوم می‌آورد که این امواج برای کشتی های کوچک بسیار خطرناک است. این ضربات امواج در پهلوی دیگر عوامل در تخریب و فرسایش سواحل و تشکیل خلیج های خورد و بزرگ نقش مهم دارد.

خلیج عبارت از پیشرفتگی آب بحر یا بحیره در خشکه است یا به عبارت دیگر سه طرف آن خشکه و یک طرف آن به آب محدود شده باشد. این گونه ساختمان معمولاً به اثر پیشرفتگی آب در فرو رفتگی ها و شکستگی های ساحلی پدید می‌آید.

پلان رهنمای تدریس (درس بیست و چهارم)

زمان تدریس:(یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	خلیج های امریکایی جنوبی	
۲- اهداف آموزشی(دانشی، مهارتی و ذهنیتی).	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: **هدف کلی:** آشنایی با موقعیت جغرافیایی خلیج های امریکای جنوبی. **اهداف جزیی:** ۱. آگاهی راجع به خلیج های سواحل بحر اتلانتیک امریکای جنوبی. ۲. آگاهی راجع به خلیج های سواحل بحر الکاهل امریکای جنوبی. ۳. نقشهٔ گنگ (سفید) امریکای جنوبی را تکمیل نمودن. ۴. خلیج های امریکای جنوبی را روی نقشه نشان دهند.	
۳- روش های تدریس	روش توضیحی، سؤال و جواب، خواندن متن، کار گروپی.	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشهٔ طبیعی امریکای جنوبی و نقشه بدون نوشته کتاب درسی ، تخته و تباشیر.	
۵- شیوهٔ ارزیابی	شفاهی، کتبی و کار عملی .	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	انجام فعالیت مقدماتی: به طریقه مروجه داخل شدن به صنف، سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته و ارایه فعالیت خارج از صنف توسط شاگردان. ایجاد انگیزه: نوشتن عنوان روی تخته سیاه، نصب نقشهٔ طبیعی امریکای جنوبی. سؤال انگیزه: آیا تمام خلیج های امریکای جنوبی قابل کشتی رانی است؟	۵ دقیقه ۵ دقیقه

۷- **فعالیت های تدریس معلم محترم (آموزش مفاهیم و ارزیابی)**	**فعالیت های یاد گیری شاگردان**	زمان به دقیقه
- بعد از تطبیق مرحلهٔ مقدماتی و خلق انگیزه ازشاگردان می‌خواهد درس را خاموشانه بخوانند و آنچه نمی دانند بپرسند. - بعد از جواب دادن سؤالات شاگردان با دیدن نقشه سؤال های زیر را طرح می کنند: ۱- آیا در سواحل بحر اتلانتیک امریکای جنوبی خلیج های بزرگ وجود دارد؟ ۲-بنظر شما کدام خلیج ها و مصب دریاهای آن قابل کشتی رانی است؟ ۳- در سواحل بحر الکاهل کدام خلیج های بزرگ وجود دارد.؟ ۴- کدام خلیج ها قابل کشتی رانی است.؟ - شاگردان را در پیدا کردن جواب با استفاده از نقشه رهنمایی می کند. - درس را خلاصه می کند. - شاگردان را گروپ بندی نموده و هدایت تکمیل نقشه بدون نوشته امریکای جنوبی را می‌دهد. - با استفاده از سؤال های اخیر درس ارزیابی می کند و فعالیت خارج صنف را توصیه می کند.	- درس راخاموشانه می‌خوانند و لغات و اصطلاحات مشکل را می‌پرسند. - به سؤالات جواب می‌دهند. ۱. در شرق کشور آرجنتاین چند خلیج کوچک وجود دارد. ۲. خلیج سادومارکوس و مصب دریای آمازون و پارانا. ۳. خلیج پانامه، گوایاگیل در کشور اکوادور، کوار گوادو و دیپنیاس در کشور چیلی است. ۴. خلیج پانامه، گوایاگیل، کورگود و و دی پنیاس. -شاگردان در گروپ ها تنظیم شده نقشهٔ سفید خود را تکمیل می کنند. - جواب میدهند.	۳۵ دقیقه

۸- **جواب سؤال انگیزه:** خلیج های وسیع و عمیق قابل کشتی رانی است.

جواب سؤالهای پایانی درس:

۱. در سواحل بحر الکاهل در کنار خلیج گوایاکیل.
۲. خلیج های کشور چیلی کوارگوادو و دی پنیاس.

مختصراً جواب دهید.

۱. سواحل خلیج های عمیق و وسیع برای اعمار بندر گاه مساعد می‌باشد.
۲. از خلیج ها برای حمل و نقل، شکار ماهی و تفریحگاه استفاده می‌شود.

پلان رهنمای تدریس (درس بیست و پنجم)

زمان تدریس: دو ساعت درسی

عناوین	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	اقلیم قارهٔ امریکا	
۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: **هدف کلی:** - آشنایی با انواع اقلیم امریکا . **هدف جزئی:** - آشنایی با عوامل مؤثر بر اقلیم قارهٔ امریکا . - آشنایی با مرطوب ترین و خشک ترین مناطق قارهٔ امریکا . - توانایی پیدا کردن انواع اقلیم از روی نقشه جغرافیای اقلیمی. - توانایی تفکیکی مناطق اقلیمی مختلف امریکا به روی نقشه . - توانایی تکمیل نقشهٔ بدون نام قارهٔ امریکا . - قدر دانی اظهار سپاس و شکران از خالق یکتا به چنین آفرینش .	
۳- روش های تدریس	سخنرانی، مناظره (بحث گروهی) سؤال و جواب، قرائت، توضیحی .	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشهٔ اقلیمی ، نقشهٔ سفید، کتاب و تباشیر .	
۵- شیوهٔ ارزیابی	شفاهی ،کتبی وکار عملی .	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	انجام فعالیت مقدماتی: داخل شدن معلم به طریقه مروجه به صنف، سلام احوال پرسی، تنظیم صنف و گرفتن حاضری ارزیابی درس گذشته وتقدیم فعالیت خارج صنف توسط شاگردان. ایجاد انگیزه : نصب نقشه اقلیمی، جلب توجه شاگردان به پدیده های طبیعی روی نقشه. سؤال انگیزه یی: کدام قارهٔ جهان تمام انواع نباتات، حیوانات و اقلیم های جهان را دارد؟	۵ دقیقه ۵ دقیقه

۷- فعالیت های تدریس معلم محترم (آموزش مفاهیم و ارزیابی)	فعالیت های یاد گیری شاگردان	زمان به دقیقه
• بعد از تطبیق مرحله مقدماتی مطالعه خاموشانه درس جدید و سؤال نمودن اصطلاحات مشکل. • جواب دادن به سؤالات شاگردان. در ابتدا توجه شاگردان را در نقشهٔ قارهٔ امریکا به طول قارهٔ از شمال به جنوب و موقعیت آن در بین ابحار جهان و به سلسله کوه ها و هم به مدار خط استوا، جدی، سرطان و دایره های قطب شمال وجنوب جلب کنید. از شاگردان بپرسید. ۱. بلند ترین کوه ها در کدام قسمت قارهٔ امریکا واقع است؟ ۲. کدام جریانات آب گرم و سرد بالای اقلیم این قاره اثر دارد؟ ۳. مرطوب ترین مناطق این قاره کدام است؟ ۴. بیشترین قسمت امریکای جنوبی در کدام منطقهٔ اقلیمی قرار دارد؟ ۵. موجودیت کوه های اندیز بالای اقلیم چه تأثیر دارد؟ - معلم محترم درس را جمع بندی نموده و خلاصه می‌سازد. - شاگردان را گروپ بندی نموده و طرز انجام فعالیت را توضیح می‌دهد. - شاگردان را در پیدا کردن جواب با استفاده از نقشهٔ کتاب رهنمایی می کند. - غرض ارزیابی از سؤالهای پایانی درس استفاده می کند. - فعالیت خارج از صنف را توصیه می کند.	درس را خاموشانه می‌خوانند و آنچه را نمی داند می‌پرسد شاگردان متوجه هستند. جواب می‌دهند ۱. کوه های راکی در امریکای شمالی و اندیز در امریکای جنوبی در غرب قارهٔ واقع است ۲. جریان سرد لابرادور در شمال، پیرو در جنوب غرب و جریانات آب گرم گلف ستریم در شرق و کورو شو در غرب. ۳. در شرق سواحل اتلانتیک و در غرب سواحل بحر الکاهل ۴. بیشترین حصهٔ آن در منطقهٔ استوایی است ۵. مانع عبور کتله های هوای مرطوب ازجانب بحر الکاهل میگردد. شاگردان در گروپ های تنظیم شده و روی اصطلاحات بحث کرده و نتیحه را اعلان می کنند.	۳۵ دقیقه

۸- جواب به سؤالهای پایان درس:

صحیح ترین جواب را انتخاب کنید .

۱- صحیح است ۲ غلط است

بطور مختصر جواب دهید.

۱- جریان های گلف ستریم، کوروشیو، برازیل، لابرادور، پیرو، بنگوئلا .

۲- کوه های راکی و اندیز .

جواب سؤال انگیزه

۱- قارهٔ امریکا دارای تمام انواع حیوانات، نباتات و اقلیم جهان می‌باشد.

۲- قسمت های بیشتر امریکای شمالی در منطقه قطبی، معتدله و کمتر در منطقه تحت استوایی قرار دارد.

۳- قسمت های بیشتر امریکای جنوبی در منطقه حاره استوایی و قسمت جنوبی آن در منطقه معتدله قرار دارد.

۹- دانستنی ها برای معلم محترم (معلومات و فعالیت های اضافی)

درهٔ مرگ: بیابانی در ایالت نوادا و کلفورنیا ایالات متحدهٔ امریکا است که ۸۶ متر از سطح بحر پایان واقع شده و گرم ترین ناحیهٔ امریکای شمالی محسوب می‌شود.

جریان اقیانوسی Ocean Current:

در میان علت های مختلف حرکات آبهای سطح اقیانوسی مهمترین آن ها بادها، اختلاف حرارت و شوری آب است و بعضی انحرافات ناشی از حرکت وضعی زمین است. آن دسته جریان ها که به اثر بادها بوجود آمده مانند گلف ستریم است. جریان های عمده بین نواحی استوایی و معتدله در نیم کرهٔ شمالی در جهت حرکت ساعت و در نیم کرهٔ جنوبی خلاف حرکت ساعت است.

جریان بادهای تجارتی جریان آبهای گرم استوایی در حال حرکت بطرف غرب را بوجود می‌آورند این جریان در مقابل ساحل برازیل به دو بخش تقسیم می‌شود. قسمت شمالی انرا جریان گلف ستریم تشکیل می‌دهد. ابتدا به طرف سواحل شرقی ایالات متحدهٔ امریکا حرکت کرده با جریان سرد لابرادور در مقابل نیوفا وندلند بر خورد می‌کندو فضای مه آلودی را بوجود می‌آورد و بنام جریان اتلانتیک شمالی مبدل می‌شود. به اثر بادهای غربی به طرف اروپا حرکت می‌کند به دو شاخه تقسیم می‌شود یک شاخهٔ آن به شمال غرب اروپا رسیده و شاخهٔ دیگری سرد شده فرو می‌رود بصورت جریان کف اقیانوس بطرف استوا می‌رود و بعداً به سطح اقیانوس بالا می‌آید.

جریان آب گرم بحر الکاهل بنام کوروشیو Kuroshio یاد می‌شود.

علت اختلاف شوری (نمکی) آب بحیرهٔ مدیترانه از آب اقیانوس اتلانتیک، جریان سطحی آب بحر از اتلانتیک داخل بحیرهٔ مدیترانه می‌شود. بحیرهٔ مدیترانه به نسبت بارنده گی کم تبخیر زیاد، تعداد دریاها که به آن میریزد نیز کم است آب آن نسبت به آب بحر زیاد نمک دارد.

اصطلاح جریان سرد و گرم برای جریان حرارت آن نسبت به آب اطراف آن استعمال می‌شود.

انواع اقلیم ها در اصطلاحات کتاب درسی توضیح گردیده است.

پلان رهنمای تدریس (درست بیست وششم)

زمان تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	جغرافیه سیاسی قاره آمریکا	
۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: **هدف کلی:** آشنایی با جغرافیای سیاسی قارۀ آمریکا . **هدف جزیی:** - آگاهی راجع به سیستم حکومتی کشور های انگلوساکسون. - آشنایی با کشور های امریکای لاتین. - آشنایی با سیستم اداری کشور های مشترک المنافع انگلیس در امریکا. - منطقۀ جغرافیایی دو فرهنگ انگلوساکسون ولاتین را روی نقشه نشان دهند. - توانایی استفاده از نقشۀ قارۀ امریکا.	
۳- روش های تدریس	سخنرانی، قرائت، سؤال و جواب، توضیحی، و گروپی .	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشۀ سیاسی امریکا، کتاب درسی، نقشۀ سفید آمریکای لاتین، تخته و تباشیر.	
۵- شیوۀ ارزیابی	شفاهی، کتبی و فعالیت خارج از صنف .	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	انجام فعالیت مقدماتی: داخل شدن معلم صاحب به طریق مروجه به صنف، سلام احوال پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، ارزیابی درس گذشته و ارائه فعالیت خارج از صنف از طرف شاگردان. ایجاد انگیزه: نصب نقشۀ سیاسی امریکا و نوشتن عنوان روی تخته. طرح سؤال انگیزه. در قارۀ امریکا چند کشور وجود دارد و از آن جمله چند کشور آن مستقل می‌باشند؟	۵ دقیقه ۵ دقیقه

۷- فعالیت های تدریس معلم (آموزش مفاهیم و ارزیابی)	فعالیت های یاد گیری شاگردان	زمان به دقیقه
بعد از تطبیق مرحله مقدماتی. سؤال تفکر بر انگیز طرح می‌نمایند. - توصیه به مطالعه درس جدید بصورت خاموشانه. - جواب به اصطلاحات و کلمات مشکل متن درس. - توضیح نمودن درس جدید. - جواب دادن به سؤال های شاگردان. - توضیح راجع به نظام حکومتی کشور های آمریکای لاتین و اصطلاح کشور های مشترک المنافع. - گروپ بندی شاگردان غرض فعالیت داخل صنف. - از شاگردان خواسته می‌شود که راجع به نظام حکومتی در کشور های قارهٔ آمریکا با هم بحث کنند. - جمع بندی نظریات شاگردان با علاوه نمودن معلومات شخصی معلم. - از سؤالات اخیر درسی می‌پرسد. - در اخیر درس را خلاصه نموده و فعالیت خارج از صنف را توصیه می‌کند.	- شاگردان جواب را ارائه می‌کنند. - درس را خاموشانه می‌خوانند. - آنچه در متن نمی دانند می‌پرسند. - توجه نمودن. - توجه نمودن به جواب معلم شاگردان در گروپ ها تنظیم می‌شوند. با هم بحث می‌کنند و نتیجه کار را به صنف اعلان می‌دارند. شاگردان جواب می‌دهند.	۳۵ دقیقه

جواب سؤال انگیزه: در قارهٔ امریکا ۵۱ واحد سیاسی وجود داد که از آن جمله ۳۵ کشور آن مستقل می‌باشد.

۸. جواب به سؤال های پایانی درس:

الف- در امریکای شمالی دو کشور ایالات متحدهٔ امریکا و کانادا واقع است.

ب- نیکاراگوا، مکسیکو و دیگر کشورها در امریکای مرکزی است.

ج- اکوادور، برازیل، ارجنتاین... در امریکای جنوبی واقع هستند.

۲- مهمترین وجه مشترک در امریکای جنوبی لسان، مذهب (کاتولیک) و فرهنگ مشترک است، علت اینکه اکثریت مهاجرین آن از اروپای جنوبی هستند.

۳- (۵۰) ایالت و یک ناحیه خود مختار تشکیل شده و نوع حکومت آن جمهوری فدرالی است.

۹. دانستنی ها برای معلم (معلومات و فعالیت های اضافی)

فدراسیون:

فدراسیون federation به اتحادیه چند کشور و ایالات استعمال می‌شود، ریشهٔ لاتینی دارد و از کلمه feederatus گرفته شده معنی آن (جمع شده) است از اتحاد چند واحد سیاسی (ایالات کشور) و تشکیل یک دولت را می‌گوید. این واحدهای سیاسی دارای اختیارات محدود می‌باشد و اختیارات دفاعی، خارجی و پولی را به حکومت مرکزی (فدریشن) می‌سپارد. قانون اساسی اختیارات ایالت را تعیین می‌کند وهم حدود اختیارات نظارت دولت فدرال را واضح می‌سازد. کشور های ایالات متحده امریکا، کانادا، هند و پاکستان .... دولت های فدرالی اند.

در کشور های فدرالی هر ایالت دارای قوه مقننه و مجلس مستقل می‌باشد. قوانین آن نباید خلاف قوانین فدارل باشد.

پلان رهنمای درس بیست و هفتم

زمان تدریس: (دو ساعت درسی)

عناوی مطالب	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	در مورد جغرافیای بشری قارهٔ امریکا چه میدانید؟	
۲- اهـــداف آموزشـــی (دانـــشی، مهارتی و ذهنیتی).	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند. **هدف کلی:** آشنایی با جغرافیای بشری قارهٔ آمریکا **اهداف جزئی:** - آشنایی با انواع نژادهای قارهٔ امریکا - آگاهی از علل و چگونگی ورود نژادهای سایر قاره ها به امریکا. - آشنایی به انواع زبان های امریکا. - آگاهی از اینکه سیاه پوستان در چه شرایطی زنده گی دارند. - انواع نژادهای ساکن در قارهٔ امریکا را نام ببرند. - منشأ سیاه پوستان امریکا و علل ورود آن ها را به این قاره بیان کنند.	
۳- روش ها تدریس	سخنرانی، قرائت ،توضیحی، بحث و مباحثه، سؤال و جواب، کار عملی .	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشهٔ انواع نژادهای قارهٔ امریکا، عکس ها و تصاویر از انواع نژادها، تخته، تباشیر، نقشه ها و عکس های داخل کتاب.	
۵- شیوهٔ ارزیابی	کار عملی، کتبی و شفاهی .	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	انجام فعالیت مقدماتی: داخل شدن به طریقه مروجه به صنف سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، ارزیابی درس گذشته و ارائهٔ فعالیت خارج از صنف از طرف شاگردان. **ایجاد انگیزه:** - نوشتن عنوان مربوط به درس، نصب عکس ها و تصاویر در صورت امکان. طرح سؤال انگیزه یی: کدام نژادها در قارهٔ امریکا سکونت دارند؟	۵ دقیقه ۵ دقیقه

۷- فعالیت تدریس معلم (آموزش مفاهیم و ارزیابی)	فعالیت های یادگیری شاگردان	زمان به دقیقه
• نوشتن عنوان درس جدید و طرح سؤال جهت ایجاد انگیزه. • ابتدا توجه شاگردان را به نقشه و تصاویر داخل کتاب جلب نمایید. • هدایت به مطالعهٔ خاموشانه درس جدید بدهید. • بر روی تخته نکات اساسی مثل بومیان(سرخ پوستان) سفید پوستان و سیاه پوستان را نوشته کنید و از شاگردان بخواهید اطلاعات خود را در این زمینه بیان کنند جواب های هر یک را جمع بندی نموده و توضیح کنید. • نام دو فرهنگ در قارهٔ امریکا را روی تخته نوشته و توضیح کنید. • صنف را به گروپ تقسیم نمایید. • از گروپ ها نظارت نموده جواب های آنها را تصحیح کنید. • نتیجهٔ فعالیت را با معلومات خود جمع بندی کنید. • غرض ارزیابی دانش سؤال های پایانی درس را پرسان کنید. • فعالیت خارج از صنف را توصیه کنید.	• به سؤال ها جواب می‌دهند. • به نقشه و تصاویر دقت کنند. • درس جدید را خاموشانه بخوانند. • لغات مشکل را پرسان می کنند. • به تشریح نکات اساسی درس گوش دهند. • به گروپ ها تقسیم شوند. • در مورد سؤال ها با ید همه ابراز نظر کنند. • نتیجهٔ بحث را پیش روی صنف ارائه کنند. • به سؤال ها پاسخ دهند.	۳۵

۸-جواب به سؤالات انگیزه یی درس:

- قارهٔ امریکا از نژادهای سر خپوستان، سفید پوستان وسیاه پوستان تشکیل شده است.
- دو فرهنگ رایج در قارهٔ امریکا فرهنگ ا نگلو ساکسون و فرهنگ لاتینی است و همچنان با زبان های انگلیسی فرانسوی، پرتگالی و اسپانوی تکلم می کنند.

جواب به سؤالات پایانی درس

۱- فرهنگ انگلو ساکسون در کانادا و ایالات متحدهٔ امریکا رایج است.

۲- در امریکای جنوبی فرهنگ لاتینی مروج است.

سیاه پوستان ایالات متحده امریکا نسبت به سفید پوستان این کشور شرایط زنده گی و اقتصاد خوبی ندارند.

۹. دانستی ها برای معلم (معلومات و فعالیت های اضافی)

نژادها

۱- سرخ پوستان: از نژاد زرد پوستان هستند که از قارۀ آسیا از طریق آبنای بیرنگ به قارۀ امریکا رفته اند. سرخ پوستان زیاد تر در ایالات متحده امریکا و کانادا زنده گی می کنند. اکثر آنها از شکار حیوانات و ماهی گیری امرار حیات می‌نمودند همین طور از بدنه و ریشه ی درختان تغذیه می کردند. به زراعت هم مشغول بودند و بطور دایمی در یک جا مستقر بودند در حالیکه بعضی از آنها بطور کوچی از جایی به جای دیگر نقل مکان می کردند و از شکار حیوانات و حشی تغذیه می‌نمودند.

۲- سفید پوستان: سفید پوستان نفوس زیادی را در آمریکا تشکیل می‌دهند که بیشتر آنها از قارۀ اروپا مهاجر شده اند. نژاد سفید دارای دو نوع مختلف به نامهای گندم شکل و خرمایی می‌باشد، نژاد سفید گندم شکل به چهار دسته تقسیم می‌شود و در جنوب و مرکز اروپا پراگنده اند تیره ایبری در جزایر مانند جزایر کاریسکا، ساردنی، سیسل ایتالیا دیده میشوند. موهای سیاه، چشم های تیره، پوست گندم شکل دارند. تیرۀ ساحلی در سواحل بحیرۀ مدیترانه و اقیانوس اطلس دیده میشوند که به قارۀ امریکا مهاجر شده اند.

امریکای لاتین: به مجموعۀ کشور های امریکای مرکزی و جنوبی، امریکای لاتین می گویند. نام این منطقه و روش زنده گی مردم آن معرف بهترین و جوه فرهنگی ملل اروپای لاتین. یعنی اسپانیا و پرتگال و فرانسه است زبان اسپانیوی زبان رایج ۱۸ جمهوری این منطقه می‌باشد و فقط مردم دو کشور برازیل و هایتی به ترتیب به زبان های پرتگالی و فرانسوی تکلم می کنند. مذهب مردم امریکای لاتین کاتولیک است که میراثی از اروپای مدیترانه است.

پلان رهنمای تدریس (درس بیست و هشتم)

زمان تدریس: (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب	وقت
۱- موضوع درس	در مورد نفوس و مذهب امریکا چه می‌دانید؟	
۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: **هدف کلی:** آشنایی با نفوس و مذهب مردم قارهٔ امریکا. **اهداف جزیی:** - آشنایی با مذاهب مختلف مردم قارهٔ امریکا. - آگاهی از رشد نفوس در امریکای شمالی و جنوبی. - تفاوت های رشد نفوس را در بخش های مختلف قارهٔ امریکا بیان کنند. - شهرهای مهم و پر نفوس ایالات متحدهٔ را نام ببرند. نیویارک، ارجنتاین، بوئنوس آیرس وسان وپالو را بروی نقشه نشان دهند....	
۳- روش های تدریس	سخنرانی، قرائت، توضیحی، کار گروپی، سؤال و جواب، بحث و مباحثه.	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشهٔ پراگنده گی نفوس، نقشهٔ مذاهب قارهٔ امریکا، تصاویر شهرهای پر نفوس، تخته، تباشیر، نقشه ها و تصاویر داخل کتاب.	
۵- شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری و عملی	وقت
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	۱- فعالیت مقدماتی: در داخل شدن معلم به طریقه مروجه به صنف ، سلام و احوال پُرسی، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، ارزیابی درس گذشته و ارائهٔ فعالیت خارج از صنف از طرف شاگردان. ایجاد انگیزه: نوشتن عنوان درس جدید روی تخته نصب نقشهٔ نفوس و نقشهٔ مذاهب، تصاویر بعضی از شهر های مهم و پُر نفوس قارهٔ امریکا در صورت امکان. طرح سؤال: پُر نفوس ترین شهر های قارهٔ امریکا کدام ها اند؟	۵ دقیقه ۵ دقیقه

۷ فعالیت هـای تـدریس معلـم (آمـوزش مفـاهیم و ارزیابی)	فعالیت های یادگیری شاگردان	زمان به دقیقه
• نوشـتن عنـوان درس جدیـد و طـرح سـؤال جهـت ایجـاد انگیزه. • ابتدا توجه شاگردان را به نقشه و تصاویر داخل کتاب و یا نقشه های مربوط درس جلب کنید. • مطالعۀ خاموشانه درس جدید را توصیه کنید. • جواب به اصطلاحات و لغات مشکل درس. • نوشتن نکات مهم درس روی تخته. • توضیح درس جدید. • صنف را به گروپ ها تقسیم نمایید. • از فعالیت گروپ ها نظارت کنید. • سؤال های پایانی را پرسان کنید. • فعالیت خارج از صنف را توصیه نمایید.	• به سؤال ها جواب دهند. • به نقشه و تصاویر کتاب دقت کنند. • درس را خاموشانه مطالعه نمایند. • از لغات مشکل پرسان کنند • به تشریح معلم محترم گوش دهند. • به گروپ ها تقسیم شوند. • با اسـتفاده از نقـشه، نفـوس، در نقـشه بـدون نوشـته قـارۀ امریکـا شـهرهای مهـم قـارۀ را مشخص کنند. • نتیجه را پیش روی صنف ارائه دهند. • به سؤال ها جواب دهند.	۳۵ دقیقه

جواب سؤال انگیزه:

- شهر های مهم و پر نفوس قارۀ امریکا نیویارک، بوئنوس آیرس و سان پائولو است.

۸ جواب به سؤالات پایانی درس:

- سیاه پوستان بیشتر در شهرهای بزرگ نیو یارک و شیکاگو مسکن گزین اند.
- رشد نفوس در امریکای جنوبی بیشتر از امریکای شمالی است.
- مردمان امریکای شمالی بیشتر از پیروان مذهب پروتستان اند.

پلان رهنمای تدریس(درس بیست و نهم)

زمان تدریس: (دو ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	در مورد جغرافیای اقتصادی قارهٔ امریکا چه میدانید؟	
۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: **هدف کلی:** - آشنایی با خصوصیات اقتصادی قارهٔ امریکا . **اهداف جزئی:** - آشنایی با علل پیشرفت و توسعهٔ اقتصادی امریکای شمالی . - آشنایی با منابع معدنی امریکای شمالی. - آشنایی از محصولات و مالداری امریکای شمالی. - عواملی که موجب پیشرفت اقتصادی امریکای شمالی شده بیان کنند. - چند محصول زراعتی را نام ببرند. - منابع معدنی امریکای شمال را روی نقشه نشان دهند. - اقتصاد امریکا شمالی و امریکای لاتین را مقایسه کنند.	
۳-روش های تدریس	سخنرانی، قرائت، توضیحی، بحث و مباحثه، سؤال و جواب و کار عملی.	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشهٔ اقتصادی قارهٔ امریکا، عکس هایی از محصول زراعتی و صنایع امریکا تخته تباشیر، کتاب درسی، نقشه ها وعکس های داخل کتاب.	
۵- شیوهٔ ارزیابی	شفاهی، کتبی و کار عملی	زمان
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	فعالیت مقدماتی: داخل شدن معلم صاحب به طریقهٔ مروجه به صنف ، سلام و احوال پرسی ،حاضری گرفتن، ارزیابی درس گذشته و ارائه فعالیت خارج از صنف از طرف شاگردان. ایجاد انگیزه: - نوشتن عنوان درس روی تخته. - نصب نقشهٔ اقتصادی قارهٔ امریکا، بعضی تصاویر و عکس های از تولیدات زراعتی و تولیدات صنعتی امریکای شمالی در صورت امکان. - طرح سؤال: - چه عواملی موجب پیشرفت اقتصادی امریکای شمالی شده است؟	۵ دقیقه ۵ دقیقه

۷- فعالیت های تدریس معلم (آموزش مفاهیم و ارزیابی)	فعالیت های یادگیری شاگردان	زمان به دقیقه
• نوشتن عنوان درس جدید روی تخته، طرح سؤال انگیزه • در ابتدا از شاگردان بخواهید تا بخش های قارهٔ امریکا را با کشور های از امریکای شمالی، مرکزی و جنوبی را بروی نقشه نشان دهند و خود در مورد تفاوت های اقتصادی قارهٔ امریکا اشاره کنند. • مطالعه خاموشانه درس جدید. • جواب سؤالات را میدهند. • توجه شاگردان را به نقشهٔ اقتصادی داخل کتاب جلب نموده تا چند محصول زراعتی و منابع معدنی را نام ببرند. • توضیح و نوشتن نکات عمدهٔ درسی مثل زراعت، مالداری، صنایع، معادن در روی تخته و عوامل پیشرفت کانادا و ایالات متحده امریکا را تشریح می کند. • صنف را به گروپ ها تقسیم نمایید وانجام فعالیت را توصیه نمایید. • سؤال های پایانی درس را پرسان نمایید. • فعالیت خارج از صنف را توصیه نمایید.	• به سؤال ها جواب دهند. • به نقشهٔ صنف و تصاویر دقت نمایند. • کار بالای نقشهٔ اقتصادی قارهٔ امریکا انجام میدهد. • جواب به سؤال هامی دهند. • مطالعه خاموشانه درس و آنچه نمی دانند می‌پرسند. • دقت به نقشه و تصاویر داخل کتاب نموده محصولات زراعتی ومعدنی رانام می‌برند. • به توضیح درس گوش می‌دهند. • نکات اساسی را یاد داشت می کنند. • به گروپ ها تقسیم می‌شوند. • در جدول عوامل طبیعی و انسانی را با مشوره هم بنویسند و به صنف ارایه نمایند. • به سؤال ها جواب دهند.	۳۵ دقیقه

۸ جواب به سؤالات انگیزه یی درس:

امریکای شمالی دارای منابع سرشار طبیعی ، دریاهای پر آب، تنوع آب و هوا است، همچنین مهاجرت اروپایی ها به این قاره، دور بودن از ساحهٔ جنگ دوم جهانی، ورود متخصصین اروپایی در این قاره باعث توسعه و پیشرفت آن شده است.

جواب سؤالات پایانی درس:

۱- گندم، جواری ۲- فلزات، تهیه ماشین آلات زراعتی، تولیدات اسلحه، موتر سازی و غیره .

۳- نفت، زغال سنگ، طلا و نقره، مس نکل و غیره.

سؤال چهارم: هر گونه اظهار شاگردان درست است.

۹. دانستنی ها برای معلم (معلومات و فعالیت های اضافی)

امروز کشور های امریکای شمالی از ثروتمند ترین کشور های دنیا هستند. اعتبار اقتصادی در این کشور ها به اندازه یی است که توانسته اند از ۱۹۴۵م که جنگ دوم به پایان رسید از بحران اقتصادی بزرگی که اروپای غربی و جنوبی را تهدید می کرد جلوگیری کنند.

در برابر نیروی مولد و ثروت این کشور ها و سرمایه های هنگفت آن، کشور های مثل انگلیس، آلمان ، فرانسه و ایتالیا بسیار نا چیز می‌باشند برای درک پیشرفتهای اقتصادی سریع کشور نکات جالب، توجه چندی را باید در نظر داشت.

وسعت این قاره، موقعیت آن در منطقه معتدل و وضع نا همواری ها برای آن طوری است که این منطقه برای زنده گی مناسب و آماده است.

همه عوامل برای زراعت و صنایع پیشرفته مساعد گردیده. پنبه یکی از محصولات عمدهٔ این ناحیه است. کشت برنج در بعضی از نواحی ساحلی معمول است در این جا برنج به وسیلهٔ پیشرفته ترین روش، کشت و برداشته می‌شود.

امریکای شمالی علاوه بر اینکه یک ناحیهٔ زراعتی می‌باشد از ناحیه های صنعتی هم مهم نیز است. همانطوری که یاد آوری گردید به دلیل داشتن راهها ووسایل حمل و نقل و مواد اولیهٔ تولیدی و زراعتی، صنعت نیز پیشرفت کرده است. سهولت و دسترسی به معادن و آهن و همانطور زغال سنگ از دیگر عوامل پیشرفت صنعت در این ناحیه است. وجود معدن سنگ آهن به مقدار فراوان نزدیک سطح زمین در این قاره که پس از استخراج از طریق راههای آبی در شرایط بسیار آسان به مناطق تولیدی انتقال ماشین آلات تبدیل می‌شود. پس از تولید بیشتر از طریق همین راهها در داخل و خارج کشور توزیع می گردد.

پلان رهنمای تدریس(درس سی ام)

زمان تدریس: (یک ساعت درسی)

<table>
<tr><th>عناوین مطالب</th><th colspan="2">شرح مطالب</th></tr>
<tr><td>۱- موضوع درس</td><td colspan="2">در مورد جغرافیای اقتصادی امریکا چه میدانید؟</td></tr>
<tr><td>۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).</td><td colspan="2">از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند:
هدف کلی:
- آشنایی با اقتصاد امریکای لاتین.
اهداف جزیی:
- چند محصول زراعتی امریکای لاتین را نام ببرند.
- مناطق تولید کنندۀ محصولات زراعتی را روی نقشه نشان دهند.
- اقتصاد امریکای شمالی و امریکای لاتین را مقایسه نمایند.
- به معادن و صنایع امریکای لاتین آشنا شوند.</td></tr>
<tr><td>۳- روش های تدریس</td><td colspan="2">توضیحی، قرائت کردن، کار گروپی و سؤال جواب .</td></tr>
<tr><td>۴- مواد و لوازم ضروری تدریس</td><td colspan="2">نقشه اقتصادی قارۀ امریکا، تصاویر وعکس ها از محصولات زراعتی و صنعتی تخته ، تباشیر، نقشه ها و تصاویر داخل کتاب .</td></tr>
<tr><td>۵- شیوۀ ارزیابی</td><td colspan="2">شفاهی، کتبی کار عملی .</td></tr>
<tr><td rowspan="2">۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف</td><td>فعالیت مقدماتی: داخل شدن معلم صاحب به طریق مروجه به صنف، سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، ارزیابی درس گذشته و ارائه فعالیت خارج از صنف از طرف شاگردان ایجاد انگیزه:</td><td>۵ دقیقه</td></tr>
<tr><td>- نوشتن عنوان درس روی تخته .
- نصب نقشۀ قارۀ امریکا، ارتباط درس گذشته و جدید، نصب نقشه و تصاویر پیش روی صنف .
- طرح سؤال انگیزه:
- اقتصاد امریکای لاتین بر چه پایه هایی استوار است؟</td><td>۵ دقیقه</td></tr>
</table>

۷- فعالیت های تدریس معلم (آموزش مفاهیم وارزیابی)	فعالیت های یاد گیری شاگردان	وقت
• نوشتن عنوان درس جدید، طرح سؤال جهت خلق انگیزه • ابتدا توجه شاگردان را به مشاهده نقشه ها و تصاویر داخل کتاب جلب نماید. • مطالعۀ خاموشانه درس جدید. • حل لغات و اصطلاحات مشکل درس. • توضیح درس و نوشتن نکات عمدۀ درس از زراعت، مالدرای، صنایع و معادن امریکای لاتین روی تخته، مقایسۀ اقتصادی امریکای شمالی و جنوبی و توضیح آن به شاگردان. • تقسیم صنف به گروپ ها. • نظارت بر گروپ ها و رهنمایی آنها. • جمع بندی از نظریات شاگردان. • غرض ارزیابی سؤالات پایانی درس را طرح می کند. • توصیه فعالیت خارج صنف .	• به سؤال ها جواب می‌دهند. • به نقشه و تصاویر دقت می کنند. • درس جدید را خاموشانه مطالعه می‌نمایند. • لغات مشکل را پرسان می کنند. • به توضحیات معلم گوش می‌دهند. • از نکات عمده درس سؤال می کنند. • به گروپ ها تقسیم می‌شوند. • هر گروپ اقتصاد امریکای شمالی و جنوبی را از نظر زراعت، مالداری و صنایع مقایسه کنند. • نتیجۀ بحث خویشرا به همصنفان ارائه نمایند. • جواب میدهند	۳۵ دقیقه

۸ جواب به سؤال انگیزه یی درس:

اقتصاد امریکای لاتین متکی به زراعت و استخراج مواد اولیه معدنی است.

جواب به سؤالات پایانی درس

۱- اقتصاد امریکای جنوبی بیشتر به محصولات زارعتی استوار است.
۲- کشور ارجنتاین صادر کنندۀ گندم و جواری است و برازیل صادر کنندۀ قهوۀ دنیا است.
۳- به سبب وجود دشت های وسیع و سرسبز، گله داری مخصوصاً گاو، رواج بیشتری دارد.
۴- مهمترین معادن در امریکای جنوبی نفت، طلا، مس،نقره و آهن است.

۹. دانستنی ها برای معلم (معلومات وفعالیت های اضافی)

اقتصاد امریکای لاتین و ابستگی کامل به منابع طبیعی دارد، بطور کلی منابع زیر زمینی و زراعتی اساس اقتصاد این قاره را تشکیل میدهد، نام قارهٔ امریکای لاتین با منابع زیر زمینی اش معروف است. بعضی از کشور های این قاره از تولید کننده گان عمدهٔ مواد معدنی به حساب می‌آیند. بعلت عدم توسعه و پیشرفت تخنیک و صنعت، مواد مصرفی بصورت خام صادر می‌شود.

زراعت در بعضی از کشور های امریکای لاتین به روش قدیمی صورت می‌گیرد زمین با ابزار های قدیم شخم زده میشود کشت و برداشت محصولات نیز توسط کار گران انجام می‌گیرد.

صنعت: امریکای لاتین در تمام طول تاریخ تولید کنندهٔ مواد خام و صادر کنندهٔ آن بوده است. اکثریت فعالیت هایش در زمینه تولید مواد اولیه صنایع غذایی از قبیل گوشت، شکر، مواد معدنی مانند مس و نقره مواد طبیعی نظیر چوب بوده است اکثر کشور های امریکایی لاتین صادرات یک محصولی دارند. برازیل برای قهوه، اکوادور برای کیله وچلی برای مس از آن جمله اند.

امریکای لاتین با وجود اینکه تمام نیازمندی های یک جامعه صنعتی را بالقوه می‌تواند تأمین نماید ولی صنعت هنوز قدمهای اولیه را می‌پیماید در عین حال کشور های برازیل، ارجنتاین و چلی از نظر صنعت به پیشرفتهای نسبی دست یافته اند.

پلان رهنمای تدریس (درس سی ویکم)

زمان تدریس: (دو ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	مواصلات آمریکای شمالی	
۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی).	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: **هدف کلی:** آشنایی با ترانسپورت امریکای شمالی. اهداف جزیی - جغرافیای مو ا صلاتی را تعریف کنند. - اهمیت راههای زمینی را تشریح کنند. - عوامل انکشاف راه های آبی امریکای شمالی را توضیح نمایند. - دریا های قابل کشتی رانی را نام ببرند. - اهمیت راهای هوایی را توضیح دهند. - موارد استعمال ترانسپورت پایپ لین را بیان نمایند. - در نقشه ارتباطات، خطوط آهن را نشان دهد.	
۳- روش های تدریس	سخنرانی، قرائت، سؤال و جواب، توضیحی و کار گروپی.	
۴- مواد ولوازم ضروری تدریس	نقشه ترانسپورتی امریکای شمالی و کتاب درسی و کتاب رهنمای معلم.	
۵- شیوۀ ارزیابی	شفاهی، کتبی، سؤالات کوتاه جواب، کار روی نقشه، فعالیت خارج از صنف.	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	انجام فعالیت مقدماتی: داخل شدن معلم صاحب به طریقه مروجه به صنف، سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، حاضری گرفتن، ارزیابی درس گذشته و ارائه فعالیت خارج از صنف از طرف شاگردان.	۵ دقیقه
	ایجاد انگیزه: نصب نقشه ترانسپورتی امریکای شمالی و نوشتن عنوان روی تخته سیاه. سؤال انگیزه: به نظر شما اهمیت راه های مواصلاتی امریکای شمالی در چیست؟	۵ دقیقه

۷- فعالیت های تدریس معلم (آمـوزش مفـاهیم و ارزیابی)	فعالیت های یادگیری شاگردان	زمان به دقیقه
- طرح سؤال تفکر بر انگیز قبلی. - توصیه نمودن مطالعهٔ درس جدید بـصورت خاموشـانه و آنچه نمی داند بپرسند. - جواب به کلمات مشکل متن. - توضیح درس جدید. - جواب دادن به سؤالات شاگردان. - گروپ بندی کردن شاگردان توصیه کردن استعمال نقشه که شهر صنعتی شیکاگو توسـط خط آهن به کدام بنادر و و کدام کشور های خارجی وصل گردیده است. - در جریان کار گروپی رهنمایی و توصیه می کند. - نتیجه کار گروپی را با در نظرداشت معلومات خـود جمـع بندی می کند. برای ارزیابی سؤال های پایانی درس را میپرسد. - درس را خلاصـه مـی کنـد و فعالیـت خـارج از صـنف را توصیه می کند.	- اظهار نظر شاگردان در مورد آن. - درس را خاموشانه می‌خوانند. - آنچه در متن نمی دانند می‌پرسند. - متوجه بودن بـه توضـیحات معلـم. در اخیـر سـؤال کردن آنچه نمی دانند. شاگردان در گروپ ها تنظیم می‌شود شاگردان روی نقشه در گروپ ها کار و با هم بحث می کند. نتیجه فعالیت را به صنف اعلان می‌دارد. به سؤال ها جواب می‌دهند.	۳۵ دقیقه

۸-جواب سؤال انگیزه یی: تمام شهرها، مراکز استخراج معادن، مراکز مصرفی، صنعتی و بنادر کشور های امریکـای شـمالی را بـا هم وصل ساخته اند.

جواب سؤالات پایانی درس:

۱- جغرافیای مواصلات عبارت از ارتباط بین محلات، شهرها، بندرگاه های تجارتی می‌باشد که در ایـن مـسیر مـسافرین و حمـل نقل اموال صورت می گیرد.

۲- به خطوط آهن کشورهای مکسیکو و کانادا وصل گردیده.

۳- باعث توسعهٔ ترانسپورت آبی و هوایی گردیده.

۴- دریاهای مسی سی پی، سنت لارنس و میکنزی.........است.

۵- ترانسپورت هوایی برای انتقال اموال با ارزش که حجم آن کم و قیمت زیاد داشته باشد استفاده می‌شود.

۶- ترانسپورت پایپ لین نفت، و گاز طبیعی را بدون ضایعات به سرعت به مناطق مستهلک می‌رساند

۹. دانستنی ها برای معلم (معلومات و فعالیت های اضافی)

ترانسپورت امریکا

قاره امریکا به نسبت موقعیت جغرافیایی در نیم کرهٔ غربی و فاصلهٔ زیاد از بازاره های تجارتی جهان سبب رشد همه جانبه ترانسپورت شده و هم به سبب انتقال مواد خام صنعتی، مواد مولد انرژی و هم چنین به علت انکشاف انواع روابط با کشورهای جهان توسعه یافته است.

شاهراه پان امریکا pan America در غرب قارهٔ امریکا از ایالت الاسکا کشور ایالت متحده امریکا تا کشور پانامه تمدید یافته است و کشورهای امریکای شمالی را به کشور امریکای مرکزی وصل می‌سازد. شاهراه دیگر ایالات متحده امریکا تمام بنادر، شهرها، پارک ملی، ایالات، مراکز تولیدی و استهلاکی را باهم وصل ساخته است، طول آن به ۶۳۹۳۶۰۳ کیلو متر می‌رسد که از آن جمله ۴۱۸۰۰۵۳ کیلو متر آن پخته و ۲۲۱۳۵۵ کیلو متر آن خامه می‌باشد سرک های خامه به خاطر زیبایی طبیعی جنگلات و کوه ها به حالت طبیعی نگهداری شده است. خطوط آهن در امریکای شمالی از اقیانوس اطلس شروع شده تا پسفیکpacific(بحر الکاهل) تمدید یافته است مانند راه آهن نیویارک، سانفرانسیسکو از جنوب به شمال نیواورلیان – دولت daulat در ساحل جهیل سوپریر، دولت سیاتل siatte نیواورلیان – شیکاگو، نیواورلیان- لاس انجلس- سانفرانسیسکو و غیره.

- جهیل های پنجگانه و دریای سنت لارنس، مرکز صنعتی و شهر های بزرگ اطراف جهیل های پنجگانه را مستقیماً به اقیانوس اطلس وصل می‌سازد.

دریای مسی سی پی قسمت های مرکزی ایالات متحدهٔ امریکا را به خلیج مکسیکو ارتباط می‌دهد. تعداد کشتی های بزرگ بحری ایالات متحده امریکا به ۴۸۶ می‌رسد بر علاوه در جهان ۶۸۰ کشتی ایالات متحدهٔ امریکا تحت بیرق کشورهای دیگر فعالیت می‌کند و ۴۹ کشتی های کشور های خارجی تحت بیرق ایالات متحدهٔ امریکا کار می‌کنند.

ظرفیت کشتی های تجارتی ایالات متحده امریکا تقریباً ۱۳۰۰۰۰۰۰ تن و از تانکر های نفتی ۵۵۰۰۰۰۰ تن می‌رسد.

راه های هوایی این کشور به سبب وسعت خاک ایالات متحده امریکا و دوری دو ایالت (هاوایی و الاسکا) و هم چنین ارتباطات به قاره های دیگر توسعه قابل ملاحظه نموده است، درسال ۲۰۰۴. م. تعداد میدان های هوایی آن کشور به ۱۴۸۵۷ میرسید.

در کشور کانادا بزرگ ترین مشکل ترانسپورتی موجودیت برف باری های سنگین در این کشور می‌باشد که باید برای مدت شش ماه بصورت منظم پاک کاری شود.

کشور کانادا۴۸۶۸۳ کیلومتر راه آهن و ۴۰۸۸۰۰ کیلومتر شاهراه دارد بزرگترین آن شاهراه بنام ترانس کاناداtrans Canada است که ۷۷۷۵ کیلو متر طول دارد. تعداد کشتی های بزرگ آن به ۱۶۹ می‌رسد بر علاوه ۶ کشتی بزرگ کشور های خارجی تحت بیرق کانادا و ۱۱۲ کشتی کانادایی تحت بیرق کشور های خارجی فعالیت می‌کند.

۲۰۰۴م کشور کانادا ۲۳۵۶کیلو متر پایپ لین نفتی و ۷۴۹۸۰ پایپ لین گاز مایع داشت.

پلان رهنمای تدریس (درس سی و دوم)

زمان تدریس: (دو ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب	
۱- موضوع درس	مواصلات امریکای جنوبی	
۲- اهداف آموزشی (دانشی، مهارتی و ذهنیتی)	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان به اهداف زیر دست یابند: **هدف کلی:** آشنایی با ترانسپورت امریکای جنوبی. **هدف جزیی:** - آگاهی با موانع انکشاف ترانسپورت زمینی امریکای جنوبی. - آشنایی با مناطق انکشاف یافتهٔ خطوط آهن امریکای جنوبی. - آشنایی با خطوط آهن و شاهراه های امریکای جنوبی. - آشنایی با عواملی که سبب انکشاف ترانسپورت آبی امریکای جنوبی گردیده است. - آشنایی با عوامل که سبب انکشاف ترانسپورت هوایی گردیده. - توانایی تحلیل مشکلات ترانسپورت امریکای جنوبی. از نقشه مواصلاتی امریکای جنوبی استفاده کرده بتوانند.	
۳- روش های تدریس	توضیحی، قرائت، سؤال و جواب و بحث گروپی .	
۴- مواد و لوازم ضروری تدریس	نقشه ترانسپورتی امریکای جنوبی، کتاب درسی، تخته تباشیر و کتاب رهنمای معلم .	
۵- شیوهٔ ارزیابی	شفاهی، کتبی و فعالیت خارج از صنف .	
۶- فعالیت های تدریس و آموزش در صنف	انجام فعالیت مقدماتی: داخل شدن معلم صاحب به طریقه مروجه به صنف، سلام و احوال پرسی، حاضری گرفتن، تنظیم صنف، ارزیابی درس گذشته و ارائه فعالیت خارج از صنف از طرف شاگردان.	۵ دقیقه
	ایجاد انگیزه: نوشتن عنوان درس بالای تخته نصب نقشه ترانسپورتی امریکای جنوبی. سؤال انگیزه یی: چرا در امریکای جنوبی ترانسپورت زمینی انکشاف خوب نه نموده است؟	۵ دقیقه

۷- فعالیت های تدریس معلم (آموزش مفاهیم و ارزیابی)	فعالیت های یادگیری شاگردان	زمان به دقیقه
• بعد از تطبیق مرحلهٔ مقدماتی- توجه شاگردان را در نقشهٔ طبیعی امریکای جنوبی به موقعیت کوه های اندیز و جنگلات انبوه استوایی جلب می کند که در توسعهٔ ترانسپورت زمینی موانع را بوجود آورده است. • به شاگردان خواندن خاموشانه درس جدید را توصیه می کند. • به سؤالات شاگردان جواب میدهد. • از شاگردان می‌پرسد و جوابات را روی تخته می‌نویسد. ۱- خطوط آهن بیشتر در کدام منطقهٔ امریکای جنوبی توسعه یافته است. ۲- مهمترین خطوط آهن امریکای جنوبی کدام است؟ ۳- چرا ترانسپورت آبی در امریکای جنوبی توسعه یافته؟ ۴- چه عواملی باعث توسعه ترانسپورت هوای گردیده است؟ • درس را جمع بندی کرده و خلاصه می‌سازد. • شاگردان را گروپ بندی نموده، تا راجع به مشکلات ترانسپورت زمینی امریکای جنوبی بحث کند. • نتیجهٔ کار گروپی را جمع بندی می کند. • غرض ارزیابی سؤالات پایانی درس را می‌پرسد. • فعالیت خارج صنف را توصیه می کند.	• به نقشه و به توضیحات معلم متوجه هستند. - شاگردان درس را خاموشانه می‌خوانند و آنچه نمی دانند می‌پرسند. به سؤالات جواب می‌دهند ۱- در منطقه قهوه خیز برازیل در اطراف ریود و جیز و منطقه پامپاس در اطراف بوئنوس ایرس ۲- مهمترین خطوط آهن بین کشورها را نام می گیرند. ۳- دریاها به فاصله های زیاد قابل کشتی رانی است . موقعیت مناسب در بین اقیانوس های جهان می‌باشد. ۴- به نسبت محدودیت راه های خشکه. - در گروپ ها تنظیم می‌شوند و روی موضوع تعیین شده بحث می کنند و نتیجه را به صنف اعلان می کنند. پاسخ به سؤالات پایانی میدهند.	۳۵ دقیقه

۸- جواب سؤال انگیزه یی: موجودیت کوه اندیز و جنگلات انبوه استوایی مانع انکشاف ترانسپورت زمینی میگردد.

جواب سؤالات پایانی درس:

۱- کوه ها و جنگلات انبوه استوایی

۲- در منطقهٔ قهوه خیز برازیل در اطراف ریود و جنیرو در منطقه حاصل خیز پامپاس در اطراف بونس ایریس کشور ارجنتاین

۳- چون دریاهای پر آب و طولانی بصورت طبیعی قابل کشتی رانی است و موقعیت مناسب بین اقیانوس های جهان.

۴- موانع در مقابل ترانسپورت زمینی داخلی سبب توسعه ترانسپورت هوای داخلی و بین المللی گردیده است.

۹. دانستنی ها برای معلم (معلومات و فعالیت های اضافی)

راه آهن

حمل و نقل در راه آهن به علت ارزانی اهمیت یافته در مناطق پر نفوس صنعتی وسیلهٔ نقلیه سریع راه آهن ضروری است، برای حمل و نقل مسافرین مراسلات پستی و بارهای قیمتی یا محصولاتی که فوراً به مقصد برسد از راه آهن استفاده می‌شود. راه آهن سریعترین ترانسپورت زمینی می‌باشد.